

Sanctioned as a Text Book under D. P. I.'s
No. 5-83 (c)-900-c of 16-1-1940

ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಜ್ಯೋತ್ಸವಚರಿತನಾಮ

‘ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ’ನ ಚಂದ್ರಹಾಸ

ಸಂಪಾದಕರು :

ಪ್ರೊ. ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ
ಎಂ. ಎ.

೧—೦—೦

(ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಕಾದಿರಿ ಸ್ವತ್ತಿನೆ)

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಾಂಡಾರ
— ಧಾರವಾಡ —

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ದ. ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿ
ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರ
ಧಾರವಾಡ

Special paper quota for Text Book 65-32476-III of 21-5-48
(Paper Controller, Bombay)

ಜೂನ್ ೧೯೪೯, ೧ನೆಯ ಅವೃತ್ತಿ

ಜೂನ್ ೧೯೪೮, ೨ನೆಯ ಅವೃತ್ತಿ

ಮುದ್ರಕರು :
ಎಸ್. ಎಮ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ
ಲಲಿತ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಅರಿಕೆ

೧೯೩೯-೪೦ ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದವರು ' ಇಂಟರ್-ಮಿಡಿಯೇಟ್ ' ವರ್ಗದ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯ-ಪಠ್ಯ ಭಾಗವೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಕವಿಯ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದೊಳಗಿನ ಚಂದ್ರಹಾಸ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ೨೨-೩೨ ಸಂಧಿಯೊಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಮದ್ರಾಸ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದವರೂ ಇದನ್ನು ಪಠ್ಯವೆಂದು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಂತೂ ಎಷ್ಟೋ ವರುಷಗಳಿಂದ ಈ ಭಾಗವು ಕಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರಬೇಕೆಂದು ಈ ಭಾಗವಷ್ಟೇ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಇದನ್ನು ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳ ಉಪಯೋಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ.

ನಮ್ಮ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಘನಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಗಳೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಬೇಂದ್ರೆ ದತ್ತರಾಯರು ಇದರ ಸಂಪಾದನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಉಪಕೃತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮುದ್ರಿತವಾದ ಈ ರಸವತ್ತಾದ ' ಚಂದ್ರಹಾಸ ' ಕಾವ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃಂದದವರಲ್ಲದವರೂ ಓದಿ, ಆಸ್ವಾದಿಸಿ ಮೋದಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯವರಂತೂ ಈ ಸರಸತರವಾದ ಕಥಾಭಾಗವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಪಠ್ಯಭಾಗವನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ವರುಷ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲಾ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಸಂಘದವರು ಇದನ್ನು ೬ನೇ ತರಗತಿಗೆ ಪಠ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಾವು ಅವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಧಾರವಾಡ

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರ

ಜೈಮಿನಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತ 'ಅಶ್ವಮೇಧ' ಪುರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದರ ಕನ್ನಡ ಅವತಾರವಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಈ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತವು ಸರಸತರವಾದ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲ ವಂಡಿತರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜೈಮಿನಿಭಾರತ ದೊಳಗಿನ ಕಥಾಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಹಾಸ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದ ವುಷ್ಟವು ಅತಿ ವರಿ ಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದ ವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತಮಣಿಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಹಾಸನು ಮೇರುಮಣಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಈ ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಈ ಕಾವ್ಯಭಾಗವನ್ನು ನವರಸ ರಮಣೀಯವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶೃಂಗಾರ, ವೀರ, ಕರುಣ, ಅದ್ಭುತ, ಬೀಭತ್ಸ, ಭಯಾನಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನ್ಧಾನವನ್ನರಿತು ಕೃತಿದೇಹದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣಾನ್ವಿತವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿವೆ ಜೈಮಿನಿಯ ಕಥಾಕಥನ ಕೌಶಲ್ಯವು ಪರ್ವಪರ್ವಕ್ಕೂ ರಸೋತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕಬ್ಬಿನಂತಿದ್ದರೆ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ವರ್ಣನಾಸರಣಿಯು ಅಮಂದಸ್ಯಂದಿಯೂ ವಿವಿಧ ಪುಷ್ಪವರಾಗ ಸರಿಪೂರಿತವೂ ಆದ ಜೇನಿಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ.

ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದೊಳಗಿನ ಕಥಾನಾಯಕ-ನಾಯಕೆಯರು ಬಹುತರ ವಾಗಿ ತರುಣ-ತರುಣಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಚಕರಿಗೆ ಅತೀವ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗುವದು. ವೃಷಕೇತು, ಸುರಧ, ಸುಧನ್ವ, ಬಭ್ರುವಾಹನ, ಲವ-ಕುಶ ಈ ಎಲ್ಲ ತರುಣ ವೀರರಿಗಿಂತ ಆಬಾಲ್ಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿತನಾದ ಚಂದ್ರಹಾಸನು ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮೀಯನಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾನೆ. ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಅದ್ಭುತ ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನಸು ಸೂರೆ ಹೋದರೆ ಅವನು ಈಡಾಗುವ ಕಷ್ಟವರಂವರೆಗಳಿಂದ ಅದು ಮಾರುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೂ ನಾವು ಚಂದ್ರಹಾಸನಿಗೆ ಇಬ್ಬಗೆ ಯಾಗಿ ಸೋಲುತ್ತೇವೆ. ತಾಯಿಗೆ ಮಗುವು ಪ್ರೀತಿ, ಕಾರುಣ್ಯಗಳೆರಡರಿಂದ ಇಮ್ಮಡಿ ಮುದ್ದಾಗುವಂತೆ ಚಂದ್ರಹಾಸನು ನಮಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಸುರಥ-ಸುಧನ್ವರ ವೀರಭಕ್ತಿ, ಒಬ್ಬವಾಹನನ ಜೀವನದ ದುರ್ವಿಲಾಸ, ತಾಮ್ರಧ್ವಜನ ಉಗ್ರಭಕ್ತಿ, ಲವ-ಕುಶರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಧೀರತೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೊಂದು ಎಳೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದರೆ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಜೀವನವು ನಮ್ಮನ್ನು ಹತ್ತು ಎಳೆಗಳಿಂದ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಜೀವನಕ್ಕಿಂತ ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯ ಕಥೆಯಿಲ್ಲ, ಪ್ರಣಯ ಕಥಾನಕವಿಲ್ಲ, ರೌದ್ರ ಕಾರುಣ್ಯದ ಬೇರೆ ನಿರೂಪಣೆಯಿಲ್ಲ ಹೀಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರುಚಿಗಳಿಗೂ ತೃಪ್ತಿ ಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಬಹಳೇ ಮಹತ್ವವಾಗಿದೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಭಾರತದ ಹೃದಯ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಚಂದ್ರಹಾಸ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವು ಅಂಥ ಹೃದಯದೊಳಗಿನ ಒಂದು ಕಮಲ ಎಂದು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು 'ಗುಹ್ಯಾತ್ ಗುಹ್ಯತರ ಜ್ಞಾನ' ದಲ್ಲಿ (ಭ. ಗೀ. ೧೮-೫೯, ೬೦, ೬೩) ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಯುದ್ಧಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಯುದ್ಧಕರ್ಮವೂ ಕೂಡ ಆಗ ಈಶ್ವರ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿರಲು ಬೇಕು. ಇನ್ನು ಈ 'ಗುಹ್ಯಾತ್ ಗುಹ್ಯತರ ಜ್ಞಾನ' ಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನ 'ಗುಹ್ಯತಮ' ಜ್ಞಾನವೊಂದಿದೆ (ಭ. ಗೀ. ೧೮-೬೪, ೬೫, ೬೬) ಅಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಯುದ್ಧದ 'ಕ್ಷಾತ್ರತಾಮಸ' ವನ್ನೂ ಬಿಡಲೇ ಬೇಕಾಗುವದು ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು 'ಬಳಿಕ ಅರ್ಜುನನ ವದನಮಂ ನೋಡಿ ನಸುನಗುತ ನುಡಿದನು. ಏತಕೆ ಸುಮ್ಮನಿಹೆ, ಧರ್ಮ ಶಶಿಹಾಸನತಿಬಲಂ, ಪರಿಣತಂ, ಧ್ರುವಸನ್ನಿಭಂ, ತನಗೆ ಭಕ್ತಂ, ಇವನ ಒಸೆದು ನೀನು ಆಲಿಂಗಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿ-ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಹಳೆಯ ಪಾಠವನ್ನು ನೆನಿಸಿ " ದೇವ, ನಿಮ್ಮಡಿಗಳುಸಿರಿದು ವಲಾ-ತನ್ನ ಮಾರ್ಗಗತಿ ಲೇಸು; ಅನ್ಯರಿಸಗುವಂದದೊಳಾಚರಿಸೆ ಭಯಾ ವಹಂ ಎಂದು ಭೀಷ್ಮ ಸಂಗರದೊಳಿನಗೆ; ಅದರಿಂದ ಕಾಳಗವೆ ತನಗೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಮೀಪದದೊಳಾಲಿಂಗನಮುಚಿತಮಲ್ಲ; ವೃದ್ಧನಹನದರಿಂದಲೀತಂಗೆ ವಂದಿಸುವೆನು " ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳುವನು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ 'ಯದಹಂಕಾರಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ನ ಯೋತ್ಸ್ಯತಿ ಮನ್ಯಸೇ | ಮಿಥ್ಯೈವ ವ್ಯವಸಾಯಸ್ತೇ ಪ್ರಕೃತಿನ್ತಾಂ ನಿಯೋಕ್ಷ್ಯತಿ '

(ಭ. ಗೀ. ೧೮-೫) ಎಂದು ಗೀತೆಯ ತೀರ ಕೊನೆಕೊನೆಗೇ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವು ಈಶ್ವರಪ್ರೇರಿತ ಕರ್ಮ; ಅದು ಭಾರತ-ಕರ್ಮಯೋಗ, ಜೈಮಿನಿಯ ಅಶ್ವಮೇಧವು ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬೀರಲು ಹೊರಟಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮೂಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾವವಾಗದಿದ್ದ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಪುರಾತನ ದಂತ ಕಥೆಗಳನ್ನೋ ಕಲ್ಪಿತ ಕಥೆಗಳನ್ನೊಬಿಸಿ ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದಾಗ ಯುದ್ಧವೇ ವಿಹಿತಕರ್ಮ, ಅದೇ ಭಗವಂತನು ಬೇಡೆಂದಾಗ ಯುದ್ಧವೇ ನಿಸಿದ್ಧಕರ್ಮ ಎಂಬುವ ಭಾಗವತದ ವಾರವನ್ನು ಜೈಮಿನಿಭಾರತವು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಈ ವಾಡವನ್ನೇನೊ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಲಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಚಂದ್ರಹಾಸನಿಗೆ ಅದು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯೇ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಮಕ್ಕಳು ಅರ್ಜುನನ ಅಶ್ವಮೇಧ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರಲಾಗಿ ಚಂದ್ರಹಾಸನು ಮಾತ್ರ ‘ಮಕ್ಕಳಿರ ಕೇಳಿ, ತಾನುಂ ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಬಿಡದೆ ಅಕ್ಕರಿಂ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಧ್ಯಾನಿಸುವ ದೇವನು ಎಂತಕ್ಕೆ ಮೈದೋರುವಂ ವಾರ್ಧನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆತಂದು. ನಾವರಿಯೆವಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕದಡೆ ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನದ ಪುಣ್ಯಮೆ ಸಾಕು ಮಿಕ್ಕ ಸುಕ್ಕತದ ಗಸಣಿಯೇಕಿನ್ನು ಧರ್ಮಾಧ್ವರಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವ ಕುದುರೆಗಳನು ಇಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದಡೆ ಪುರುಷಾರ್ಥಮೇನೆಂದನು ” (೨೨-೪) ‘ಧರಣಿಯೊಳ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಧರ್ಮದಾಕೃತಿ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಭೂಪ; ಆತನ ಹಯಂಗಳನು ತಡೆದವರೆ’ (೨೨-೫) ಹೀಗೆ ಕೇಳುವನು, ಹೇಳುವನು. ಚಂದ್ರಹಾಸನಲ್ಲಿನ ಭಗವತ್ ಶರಣ ಜೀವನವು ಸ್ವಧರ್ಮವಾಗಿಯೂ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯೂ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಭಾಗವತವು ಯುದ್ಧದ ಕ್ಷಾತ್ರ ಹಿಂಸೆಯನ್ನೂ ಯಜ್ಞದ ಮೈದಿಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನೂ ವರಿಹರಿಸಲು ತೆಗೆದ ಹೊಸ ಯೋಗದ ಮರ್ಮಗಳನ್ನೊ ಜೈಮಿನಿಯ ಈ ಅಶ್ವಮೇಧದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುವೆವು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಆ ಹದವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದು “ ತನ್ನ ಶರಣರ ಜೀವನವೆ ತನಗೆ ಜೀವನಂ, ತನ್ನ ಶರಣಬೇರೆ ತಿಳಿಯೆ ತಾಂ ಬೇರಲ್ಲ; ತನ್ನ ಶರಣರ ಹೃದಯ ಕಮಲದೋಳ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾಗಿ ತಾನಿರುತಿರ್ಪನು | ನಿನ್ನ ತೆರದಲಿ ಮರುಳರಾರುಂಟು ? ಲೋಕದೊಳ್ಳಿನ್ನ ತೆರದಿಂದೀತನೆನಗೆ ಬೇಕಾದವಂ, ನಿನ್ನ ತೆರನೇನೆಂದು **ಜರೆದು** ಕೌಂತೇಯನಂ ಕೇಳ್ವನಸುರಾರಿ ನಗುತ” ಹೀಗೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೂ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಾಗಬಹುದಾದ ವರಮು ವೈಷ್ಣವ ಜೀವ

ನವೊಂದು ಈ ಕಥಾನಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಭಾಗವತದ ಪ್ರಲ್ಹಾದ, ಧ್ರುವ, ಈ ಬಾಲ ಭಕ್ತರನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಂಕ್ತಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪುರಾಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಕ್ತ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಜೈಮಿನಿಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನವರಸ ರುಚಿರವಾಗಿ ಮೃದುಪದ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ನಿರುತ ಮಂಜಳ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕಿವಿಗಿಂವಾಗಿರುವ ಲಲಿತ ಪಟ್ಟದಿಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಕೀರ್ತಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದುದು.

ಈ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯದಿಂದ ಅವನ ಹೆಸರು 'ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ' ಅಥವಾ 'ಲಕ್ಷ್ಮೀವತಿ' ಎಂದಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಅವರ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು 'ಅಣ್ಣಮಾಂಕ'ನೆಂದೂ, ಅವನಿಗೆ 'ಕರ್ನಾಟ ಕವಿ ಜೈತ್ರವನ ಚೂತ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ವಿದ್ವತ್ಪಭೆಯು ದಯವಾಲಿಸಿತ್ತೆಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನೆ ಅವನು ಕನ್ನಡಿಸಿರುವನೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುವದು. ಈ ಒಂದೆರಡು ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಷಯವಾವುದೂ ಕಾವ್ಯದಿಂದ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಅನೇಕ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಂತೆ ಇವನ ಸ್ಥಲ, ಕಾಲ, ಮತ ವಿಷಯಗಳು ದಂತಕತೆಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ. ಉಹಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ವಿವುಲಾನ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿವೆ ಆದರೂ ಸದ್ಯದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಕೆಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಜೆನ್ನ ಬಸವಪುರಾಣ ಬರೆದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷವಂಡಿತನ ಸಮಕಾಲೀನನಾಗಲಿ, ಪೂರ್ವದ ವನಾಗಲಿ ಇರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಂದೀಮಹಾತ್ಮ್ಯದ ಗೋವಿಂದ ಕವಿಯು 'ಚತುರಾಷ್ಟ್ರ, ರುದ್ರ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ, ಅನಂತರು' (ನಂದೀಕಾವ್ಯ ಪೀಠಿಕಾ ಸಂಧಿ ೧೫ನೆಯ ಪದ್ಯ) ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕವಿಗಳೊಡನೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾನೆ * ಈ ಗೋವಿಂದಕವಿಯು ಇಮ್ಮಡಿ ಹಾವಳೀಂದ್ರ ಭೈರವನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂಬುದು ಅದೇ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ೨೫ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ೨೮, ೨೯, ೩೦ ಈ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಇಮ್ಮಡಿ ಹಾವಳೀಂದ್ರನ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೯೮, ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೧೭ರದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗೋವಿಂದ

* ಕ. ಸಾ. ಪ. ಪತ್ರಿಕೆ ಎಪ್ರಿಲ್ ೧೯೨೯

ಕವಿಯ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೦೦ ಎಂದು ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಲ್. ನರ ಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು (ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ಪುಟ ೫೪) ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೦೦ರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯು ಸ್ತುತಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಅವನ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೪೦-೫೦ ವರ್ಷವಾದರೂ ಇರಬಹುದಷ್ಟೇ ? ಕವಿ ಕನಕದಾಸರು ತಮ್ಮ ಮೋಹನತರಂಗಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಹೆಸರನ್ನು ಧ್ವನಿತ ಮಾಡಿರುವರೆಂದು ' ಕವಿ ಕನಕದಾಸ 'ದ ಲೇಖಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶೇಷಾಚಾರ್ಯ ಕಟ್ಟಿಯವರು ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ಬೇರೆ ಪ್ರಮಾಣ ಸಿಕ್ಕರೆ ಇದೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವಿಷಯ. ಮೈಸೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ದೇವನೂರೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ವಾಸಸ್ಥಳವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅಲ್ಲಿರುವ ದಂತ ಕಥೆ, ಐತಿಹ್ಯಗಳ ವಿಪುಲತೆಯಿಂದ ಕಂಡುಬರುವದು. (ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಶ್ರೀ ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಲೇಖನ ಪುಟ ೨೬-೨೭) ಆದರೆ ಗತಿಸಿದ ಪಂಡಿತ ಕಡ ಬದ ನಂಜುಂಡಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ದೇವನೂರು ಎಂಬ ಹೆಸರು ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ೨೬ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಯ ೭೭ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವದೆಂದು ತಮ್ಮ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ದೊರೆತ ಯಾವ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕೋರಿ ಕಾಗದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಾರ ವಿಲ್ಲ. ದೇವಪುರ ಎಂಬ ಅವನಾರವೂದಿದೆ. ದೇವನೂರ ಎಂಬ ಪದ ವನ್ನೇ ಕವಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವದಿದ್ದರೆ ಸ್ಥಳಗಳೇನೋ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದವು. ಏಕೋ-ಎನೋ ದೇವನೂರು ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಕವಿಯು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟರಿಂದ ಕವಿಯು ದೇವನೂರಿನವನು ಅಲ್ಲವೆಂದೇನು ಆಗಲಾರದು. ಮತ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ವಾದ ಸಂಶಯಗಳಿಗೆ ಇಂಬಿದೆ. ಐತಿಹ್ಯವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ದರೆ ಅವನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಂಗಡದ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವನೆಂದೇ ಒಪ್ಪಲು ಬಹುದು. ಆದರೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಾದಿತವಾದ ಧರ್ಮ ಸರಣಿಯು ಹರಿ-ಹರ ವಿಭೇದವನ್ನು ಮಾಡದ ಪಂಥರಪುರದ ವೈಷ್ಣವ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುವ ಭಾಗವತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಅವನು ಅದ್ವೈತಿಯಾಗಿರ ಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾದ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಶ್ರೀ. ಪಂಡಿತ ಪೂಜಾರರವರು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ವಿಷಯಕ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ೧೩ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ೨೮ನೆಯ ಪದ್ಯವಾದ “ ಜೀಯ ಜಗದಂತ

ರಾತ್ರಿಕ ಸರ್ವಚೈತನ್ಯ' ವನ್ನು ಉದಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಪದ್ಯವು ಕಡಬದ ನಂಜುಂಡ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಂತೆ ನಮಗಾದರೂ ಯಾವ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಅದ್ವೈತ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರಾರೋ ತೀರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿ ಸೇರಿಸಿರಬೇಕು. ಇಂತು ಸ್ಥಲ, ಕಾಲ, ಮತ ವಿಷಯಗಳು ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯ ರಸಾಸ್ವಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಯಾವ ಬಾಧೆಯೂ ಇದರಿಂದ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಚಾರಿತ್ರಕ ವಿಷಯಗಳು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ತಿಳಿದರೆ ಕಾವ್ಯದೊಳಗಿನ ಹಲ ಕೆಲವು ವದ್ಯಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀ. ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ (ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ) ಬರೆದಿರುವಂತೆ ಅನೇಕ ಕುತೂಹಲಜನಕ ಧ್ವನಿಗಳು ಹುಟ್ಟಲುಬಹುದು. ಕವಿಯು ಒಂದು ವೇಳೆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜನಾದ ಶ್ರೀ. ಹರಿಹರನ ಸಮಕಾಲೀನನೂ ಆಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ 'ಬಹುದಿ'ನ ಮಾರ್ಗವು ಎಷ್ಟು ರಂಜಕವೋ ಅಷ್ಟೇ ತೊಡಕಿನದು. ಈ 'ಬಹುದಿ'ನ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾವ್ಯಭಾಗವಾದ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಚರಿತ್ರೆಯ ರಮಣೀಯತೆಗೆ ಯಾವ ಕುಂದೂ ತಟ್ಟುವಂತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿಯ ಸರಸ ಪಟ್ಟದಿಗಳ ರ್ಪುಂಕಾರಕ್ಕೆ ತಡೆಯುಂಟಾಗಿಲ್ಲ. ಅವನ ರಸಿಕತೆ ಕುಂದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಉಹಾ-ವಿಲಾಸಗಳು ಸಂಕೋಚಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ವಿಷಯವು ವಿಷಯಾನುಭವವೇ ಇರಲಿ, ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯ ಶೋಕವೇ ಇರಲಿ, ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಬಾಲಲೀಲೆಯೋ, ಬೇಡರ ಬೇಟೆಯ ವರ್ಣನೆಯೋ, ವಿಷಯವು ಸಖಿಗಳ ಸಂಭ್ರಮವೋ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ನಾದಲೀಲಾ ಲೀನವಾದ ವಿಣೆಯು ಸರಸ್ವತಿಯು ವಿಣೆಯಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ರಸಸರವಶ ರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದು. ಇಂಥ ಕಾವ್ಯ ತಿಳಿಯಲು ಕಿವಿ ಬೇಕು, ಹೃದಯ ಬೇಕು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನಂಥ ಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳು ಕಿವಿಯಿಂದ ಸೇರಿ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿ ಅತಿ ನಿಪುಣರಾಗಿರುವರು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಶೈಲಿಯ ವಾಕವು ಪಂಡಿತ ವಾಮರರಿಬ್ಬರಿಗೂ ರುಚಿಕಟ್ಟಾಗಿ ತೋರುವಂತಹದಿರುವದರಿಂದ ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ಕಳೆಯೇರುವದು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿಭಾರತದೊಳಗಿನ ಈ ಕಾವ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಮುದ್ರಣ ಕ್ಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ನಾವು ನಾಲ್ಕೈದು ಓಲೆಯ ಗರಿ ಹಾಗು ಕೋರಿ

ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ವಾರಗಳನ್ನಾರಿಸುವಾಗ ಅತಿ ಗ್ರಾಮ್ಯವನ್ನೂ, ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕದ ರೂಢಿಯ ಅತಿ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗದ ಹೊಸಗನ್ನಡವನ್ನೇ ಸಾಧುವೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮೆರಗು ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಾಚಕರು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಬೇರೆ ಪಾಠಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ತಾನೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅದರ ವಿಷಯ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಶೋಭೆ ಈ ನವೀನ ಪಾಠಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತೋರಿಸುವವರಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಕಾವ್ಯದ ಸಂವಾದನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಿದ ಗೆಳೆಯ ಚುಳಕಿ ಗೋವಿಂದರಾಯರಿಗೂ ಇದರ ಪ್ರಕಾಶನವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರದವರಿಗೂ ಈ ಕೆಲಸದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿದೆ.

ನಾಥನಕೇರಿ
೧೯೩೩

ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿ ೨೮-೩೧ ಪೂರ್ಣ, ಹಾಗೂ ೩೨ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ೨೨ನೆಯ ಪದ್ಯದ ವರೆಗೆ ಚಂದ್ರಹಾಸಾಖ್ಯಾನವಿದೆ. ಅದರ ಮುಂದಿನ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಸಿಂಧು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದುದನ್ನು ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದುರ್ಯೋಧನನ ತಂಗಿ ದುಶ್ಯಲೆಯನ್ನು ಸೈಂಧವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೈಂಧವನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು. ಗೆದ್ದ ವಾಂಡವರು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಏನು ಮಾಡುವರೋ ಎಂದು ಕೌರವನ ತಂಗಿಯಾದ ದುಶ್ಯಲೆಗೆ (ದುಶ್ಯಲೆ?) ಚಿಂತೆ. ಆಕೆ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರಿಗೆ ಶರಣು ಬರುವಳು. ಜಯದ್ರಥ (ಸೈಂಧವ) ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ದುಶ್ಯಲೆ ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಳು ಈ ಸಿಂಧುದೇಶದಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ನೇರವಾಗಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಶ್ವಮೇಧದ ಕುದುರೆಯ ತಿರುಗಾಟ ಮುಗಿಯಿತು. ಮೂಲ ಮಹಾಭಾರತದ ಅಶ್ವಮೇಧಿಕವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಥೆ ಇದೆ. ಇದರ ಹಿಂದಿನ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆ ಮೂಲ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಹಾಸಾಖ್ಯಾನ ಜೊಕ್ಕ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ಕಟ್ಟ ಕೊನೆಯ ಕಥೆ ೩೨ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ೭-೧೨ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ತಿರುಗಿದ ದೇಶಗಳ ವರದಿಯಿದೆ. ಇದು ಸಂಗ್ರಹರೂಪವಾಗಿ ಕಾವ್ಯದ ಇತಿವೃತ್ತವನ್ನೇ ಹೇಳುವುದು.

ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆಯು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಯ ಮಹಿಮೆಯ ಕಥೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ (ಸಂಧಿ ೩೧; ಪ. ೭೮-೭೯). ಸಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಕೇವಲ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಚಂದ್ರಹಾಸನಿಗೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪದವಿಯಾಯಿತೆಂದು ಮೇಲೆ 'ಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನದೊಳರ್ಚಿಸುವ ನರನು ಅವ ಸಿದ್ಧಿಯಂ ಪಡೆದಪನೊ' (ಸಂ. ೩೧; ಪ. ೭೮). ಇದು ವೀರಶೈವರ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾದ ಮಹಿಮಾ ಕಥಾನಕವಿರಲಾರರಷ್ಟೇ? ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಭುವಿನಸುತ್ತಲು ಶಿವಶರಣರ ಏರಿಕೆಯ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸುತ್ತಲು ರಚಿಸಿದ ನವೀನ ಕ್ಷಾತ್ರ ಭಾಗವತರ ಕಥೆಗಳಿವೆ.

* ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ಪ್ರಬುದ್ಧಕರ್ಣಾಟಕ'ದ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು.

--ದ. ರಾ. ಬೇಂಪೆ

ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ ನಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಜಿನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ, ಇದು ರಾಜವಕ್ಷದವರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯತ್ತ ಎಳೆಯುತ್ತದೆ (ಸಂಧಿ ೨೮, ಪದ್ಯ ೨೩-೨೪)

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೌಶಲವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ರಾಜ್ಯದತ್ತ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹೊರಳಿಸುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸೃಷ್ಟಿವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲಿರುವ ಕಥೆಯನ್ನೂ, ಅದನ್ನು ದಾಟುವದು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಈ ವ್ಯಂಜನೆಯ ರೀತಿ ಇಮ್ಮುಖವಾಗಿದೆ. ಅರ್ಜುನನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾತ್ರತಾಮಸದ ನಕ್ರವು ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ದಾಟಿಸಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಸೂಚನೆ ಮೊದಲನೆಯದು. ಅದರ ಅದಕ್ಕೂ ಸಮೀಪದ ಸೂಚನೆ ಚಂದ್ರಹಾಸನಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ಮೊಸಳೆಯನ್ನಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಮಡುವಿನ ತೀರ್ನೀರಿನಂತಿದೆ. ಈ ಗುಡಾಂತರವನ್ನು ಚಂದ್ರಹಾಸನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ದಾಟುವನು. ಈ ವ್ಯಂಜನೆಯ ನಾವ್ಯ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಲ್ಲ. ಸಂಧಿ ೨೭ ಪದ್ಯ ೫೬ ನಾಲು ೪-೫-೬ ಗಳನ್ನು ಸಂಧಿ ೨೮ ಪದ್ಯ ೨೮ ನಾಲು ೧-೨-೩ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ತುಲನೆಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು. ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೊಸಳೆಗಳುಳ್ಳ ಮಡುವಿನ ಹೋಲಿಸಿದ್ದು ಅತಿ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ನೋಡಿ ಸಂಧಿ ೨೭; ಪದ್ಯ ೨೪

೨೮ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ಋತುಮಾನ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಜನೆಯಿಂದ ಚಂದ್ರಹಾಸನಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರ ವರ್ಣನೆ ಬರುವುದೆಂದೂ, ಒಬ್ಬ ಪರದೇಶಿ ಮಗುವಿನ ಕಥೆ ಬರುವುದೆಂದೂ, ಒಬ್ಬ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವದವನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಾಪಿಯ ತೇಜ ತಣ್ಣಗಾಗುವುದೆಂದೂ ಕವಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಿಷಯವು ಪ್ರಸಂಗ, ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಬಾಲ್ಯ, ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯ ತೇಜೋಭಂಗ-ಇವೇ ಅವು ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೋಡಿ. ಸಂಧಿ ೨೭ ಪದ್ಯ ೨.೩.೪.೫. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಹೇಮಂತಶಿಖರದ ವರ್ಣನೆಯ ವ್ಯಾಜದಿಂದ ತನ್ನ ವ್ಯಂಜನಾವಿಧಿ (Suggestive Process) ಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಕಾವ್ಯಕೌಶಲದ ವಿಶೇಷ ಇದೂ ಒಂದು.

ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥಾನಕದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಇದರ ಪೂರ್ವದ ಕಥೆಗಳಂತೆಯೇ ಈ ಕಥಾನಕದೊಳಗಿನ ದೇಶ ಪಾತ್ರಗಳ ಹೆಸರು

ಗಲಿಂದ ನೂಚಿತವಾಗುವ ಒಂದು ನೀತಿ. ಇದು ಭಾಗವತ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು ಅದೇಕೆ? ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೇದಗಳ ದಿವ್ಯ ವಾಕ್ಸರಣಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಾಮದ ಗುಹ್ಯಾರ್ಥ ತುಂಬಿರುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ಆಗಿದೆ ಉತ್ತಾನವಾದರಾಜನ ಹೆಂಡಿರು ಸುರಚಿ ಮತ್ತು ಸುನೀತಿ, ಸುರಚಿಯ ಮಗ ಉತ್ತಮ, ಸುನೀತಿಯ ಮಗ ಧ್ರುವ. ರುಚಿಮಾರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ನೀತಿಮಾರ್ಗ ಮೇಲು ಎಂಬುದು ಈ ನಾಮಗಳ ಸಂಕ್ಷೇಪ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯದ ರಾಜನು ಬುಡಮೇಲಾದ ಉತ್ತಾನವಾದ ನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆಯೂ ಭಾಗವತ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಕಟ್ಟಿದುದಾಗಿದೆ ಚಂದ್ರನ ಬಗೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನಿಗೆ ಇರುವ ಪಕ್ಷವಾತವು ತೀರ ಸ್ಫುಟವಾಗಿದೆ. 'ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನ ಆಸ್ಯಚಂದ್ರನು ನಮಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡಲಿ' ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಜೈಮಿನಿಭಾರತವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು ಕೃಷ್ಣನ ಕೀರ್ತಿಲತೆಯು ಆಚಂದ್ರಮಿವಂತೆ ಕವಿ-ಮತಿಗೆ ಗೋಚರಿಸಿತಂತೆ ಅಂತೆಯೇ ಕೃತಿಗೆ ನಾಯಕನಾದನು ಅನುರವುರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಜೈಮಿನಿಭಾರತದ ಕಥೆಯೇ ಚಂದ್ರವರದ ರಾಜರನ್ನು ಕುರಿತು ಇದ್ದದ್ದು. ಇದರೊಳಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೂ ಬಭ್ರುವಾಹನ ಕಥಾವ್ಯಾಜದಿಂದಲೂ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯು ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು ಹೀಗಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಚಂದ್ರಭಾವವು ಭಕ್ತಿ ಉದ್ದೀವಕವಾಗಿದೆ. ಕವಿ-ಸಮಯದಂತೆ ಚಂದ್ರನು ಕಾಮ ಸಹಾಯಕ ಕಾಮನೋ ವ್ರದ್ಯವನ್ನನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮಗನಾಗಿ ಬಂದ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರನೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಳಗದವನೇ. ಸ್ವೀರನಾಗರಸಂಭೂತನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಸೋದರನೂ ಹೌದು. ಶೈವ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಒಂದು ಶಿರೋಭೂಷಣ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ವೈಷ್ಣವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವನು ಈ ಆಖ್ಯಾನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಷಯ-ಮದನರು ಬುದ್ಧಿಸುಜಾತರು ಈ ಬುದ್ಧಿಯೇ ರಾಜನ ಅಂಕೆ ತಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಲ್ಲ. ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ತದ್ಭವ. ಧೃಷ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಿಳಿಸಿದಂತೆ ಧೃಷ್ಟತನವೇ ದುಷ್ಟತನವಾಗುತ್ತದೆ. ಧೃಷ್ಟ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಅರಸನಿದ್ದವನು ಕುಂತಲಪುರದ ಒಬ್ಬ ಅನಾಮಕ ರಾಜ. ಕುಂತಲ

ಪುರವು ಕೂದಲದ ರಾಜ್ಯ—ತಲೆ, ತಲೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅವಿ
ದಿತ ಶಕ್ತಿಯೇ ಅದನ್ನು ಆಳಬೇಕು. ಆದರೆ,

ಆ ನಗರದೊಳ್ ಕುಂತಳೇಶ್ವರಂ ನಿರ್ಮಲ

ಜ್ಞಾನದಿಂ ಗಾಲವನ ಸೂಕ್ತಮಂ ಕೇಳುತೆ ಸ-

ದಾನಂದ ಯೋಗಮಂ ಕೈಕೊಂಡು ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗೆ ವಿಚಾರವ-

ನೊಪ್ಪಿಸಿ |

ಧ್ಯಾನವರನಾಗಿರ್ವನದರಿಂದ ಪೊಳಲಂ ಪ್ರ

ಧಾನಿ ವಾಲಿವನು.... ..

ಸಂಧಿ ೨೦ ವದ್ಯ ೪೩.

ಪುರುಷನಿಗೆ ಕೈತಪ್ಪಿ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಧಾನಿಗೆ ನೇರಿತು ಎಂದರೆ ಬುದ್ಧಿ ದುಷ್ಟ
ವಾಗುತ್ತದೆ. (ಪ್ರಧಾನ ಎಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಹೆಸರು ನಾಂಖ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ
ಬುದ್ಧಿ, ಅಹಂಕಾರ ತತ್ವಗಳು ಅಡಕವಾಗುತ್ತವೆ). ಇಂಥ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯ
ಮಗ ಮದನ ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮದಿಂದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತ. ಅವನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಕೃಷ್ಣಚರಿತ್ರವನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ರಚಿಸುವ ಭಾವುಕರ ಸಂಗೀತಗೋಷ್ಠಿಯ
ಸತ್ಸಂಗ ಪ್ರಸಂಗ ಅವನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅವನು ಶಂಕರ
ಪ್ರಿಯ “ಕಂದ ನೀನಚ್ಯುತ ವರಾಯಣಂ, ಶಿವ ಪೂಜಕಂ” (ಸಂ.೩೧,ವ ೬೦)
ಎಂದು ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯೇ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಲಾಪಿಸುವಾಗ ಹೇಳು
ತ್ತಾನೆ. ಮದನನು ಹರಿಹರ ವಿಭೇದ ಮಾಡದ ಪರಮ ಭಾಗವತ. ಇನ್ನು
ವಿಷಯಯೋ, ದೈವಾಯತ್ತವಾಗಿ ವಿಧಿಪ್ರಚೋದನೆಯಿಂದೇ ಎಂಬಂತೆ (ತನ್ನ
ಕರ್ಮವರಿವಾಕಫಲವಾಗಿಯೂ ಹೌದು) ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನ ಸತಿಯಾದಳು. ವಿಷ
ಯಾರ್ವಣದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಿ-ಅವನತಿಯಿದೆ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳ ಪುಣ್ಯ
ದಿಂದಲೇ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ತನ್ನ ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ
ವ್ರಾಣವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದು ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನವಾಗುವವರೆಗೂ ಬಾಳಿಯೇ ಇದ್ದ.
“ಇಂದಿರಾವಲ್ಲಭನ ದರ್ಶನಕೆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ನಿಜಸೂನು ಸಹಿತ ಬಂದು ನಿರ್ದೂತ
ಕಿಲ್ಬಿಷನಾದನು” (ಸಂ. ೩೨. ವ ೧೯.). (ಚಂದ್ರಹಾಸನ ತಂದೆ ಮೇಧಾವಿ,
ಅವನ ನಾಕುತಾಯಿ ಮೇಧಾವಿನಿ—ಇದೂ ಅರ್ಧಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.) ದುಷ್ಟ
ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮದನನ ಪರಿಕರದಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬ ಭೇದವಿತ್ತು. ಮದನನ
ಅರಮನೆಗೂ ಏಳು ಬಾಗಿಲು ಏಳನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ವಿವೇಕನೆಂಬವನು

ಶ್ರದ್ಧಾಯಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ದ್ವಾರವಾಲನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನೇ ಮದನನಿಗೆ ಆಪ್ತಸೇವಕ (ಸಂ. ೩೦ ಪ. ೪೬) ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗೋ ಹಿಂಸಾಯಷ್ಟಿ ಹಿಡಿದ ಕ್ರೋಧನೆಂಬ ದ್ವಾರವಾಲಕನು ಆಪ್ತಸೇವಕನು. ವಿವೇಕ ಶ್ರದ್ಧಾಯುತವಾದ ಕಾಮವೂ ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಈಶ್ವರಾರ್ಪಣ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮೇಲ್ಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂಸಾ ಕ್ರೋಧಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬುದ್ಧಿ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುತ್ತದೆ. ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯೇ ಉದ್ಧಾರವಾದದ್ದು ತಾನು ತನ್ನ ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದ ಮದನನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಈ ನೀತಿ ಕಥಾಭಾಗವು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ

ಧ್ಯಾಯತೋ ವಿಷಯಾನ್ಪುಂಸಃ ಸಂಗಸ್ತೇಷೂಪಜಾಯತೇ |
ಸಂಗಾತ್ಸಂಜಾಯತೇ ಕಾಮಃ ಕಾಮಾತ್ಕ್ರೋಧೋಭಿಜಾಯತೇ ||
ಕ್ರೋಧಾಧ್ವವತಿ ಸಂಮೋಹಃ ಸಂಮೋಹಾತ್ ಸ್ಮೃತಿವಿಭ್ರಮಃ |
ಸ್ಮೃತಿಭ್ರಂಶಾತ್ ಬುದ್ಧಿನಾಶೋ ಬುದ್ಧಿನಾಶಾತ್ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ ||

೨—೬೨, ೬೩.

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಸುಂದರ ಟೀಕೆ ಇದ್ದಂತೆ ಇದೆ.

೨

ಈ ಕಥೆಯು ದೈವವಿಲಾಸವನ್ನು ಹೇಳುವ ಉತ್ತಮ ಕಥೆ. ಜಗತ್ಪಥಾ ಪ್ರವಂಚದಲ್ಲಿ ಇದು ಸೇರಬೇಡೆಯಾಗಿರುವುದೆಂದು ಮಾನ್ಯ ವಿಂಟರನ್ನಿರುತ್ತವರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತನಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೇವಲ ದೈವ ಸಹಾಯದಿಂದ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯ ಕುತಂತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹಜವಿಲೆಯಿಂದ ದಾಟಿ ಅರಸನಾಗಲು ಹುಟ್ಟಿದ ವರದೇಶಿ ಮಗುವಿನ ಕಥೆಯಿದು. ಶೈವಕಥಾ ನಕಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಯಣ್ಣನ ಕಥೆಯ ವಿಲಾಸ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯದಾಗಿದೆ. ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆ ನಂಬಿಯಣ್ಣನ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳಲು ಬಾರದು. ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ ಈ ಆಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವಿಲಾಸವು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಕಷ್ಟದಂತೆ ಕಷ್ಟಪರಿಹಾರವೂ ದೈವಿಕವಾಗಿಯೇ ಬರುವುದು.

“ ಕಾವರಾರ್ ಕೊಲ್ವರಾರ್ ಅಳಿವರಾರ್ ಉಳಿವರಾರ್
ಭಾವಿವೊಡೆ ವಿಷ್ಣು ಮಾಯಾಮಯಂ ಇದು ”

ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗೆ ಕೂಡ ಈ ವಿಚಾರ ಹೊಳೆಯದೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ “ವೈಸ ತಲಾ ದೈವಕೃತಂ” (ಸಂ. ೩೧ ವ ೫೦), “ಅರಿವರಿಸು ವರಹಿನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಮಾನವಂ ಬಾಳ್ವಪನೆದೀವಮಂ ಕೆಡಿಸುವ ವತಂಗದಂತೆ ನಮ್ಮವಾಯವೆ ನನುಗವಾಯಮಂ ತಂದುದು” (ಸಂ. ೩೧ ವ ೫೩), “ಮುಷಿಗಳಾಡಿದ ಮಾತು ಪುಸಿಯದು, ಲೋಕದೋಳ್ ವಿಧಿಲಿಖಿತಮಂ ನಿವಾರಿವರುಂಟೆ?” (ಸಂ. ೩೧ ಪ. ೩೫-೩೬). ಇವು ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯಾಡಿದ ಮಾತು ಹೀಗಿದ್ದೂ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ದೈವದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ ಸುಬುದ್ಧಿ-ದುರಬ್ಧಿಗಳ ಭೇದ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿದೆ. ಒಂದು ದೈವಾನುಕೂಲವಾಗಿ ಮೌರುಷವನ್ನೆಸಗುತ್ತದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ತನ್ನ ಮೌರುಷದಿಂದ ದೈವವನ್ನು ಸುಳ್ಳುಮಾಡುವ ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತದೆ ದೃಷ್ಟತೆಯು ದುಷ್ಟತೆಯಾಗುವುದೂ, ಸುಯೋಧನನು ದುರ್ಯೋಧನನಾಗುವುದೂ ಈ ಪಾದಿಯಲ್ಲಿಯೇ.

ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿವಾಕಗೊಳಿಸುವುದೇ ಈ ಅಖ್ಯಾನದ ವಿಶೇಷ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುವುದು “ಶತವತ್ರನಾಭನ ಭಕ್ತಿ ಪೃಥವಾಗಲಿ ಈತನ ಚರಿತ್ರನು ಕೇಳ್ವವರ್ಗೆ” ಎಂದು ಹರಿ ವರವನಿತ್ತನಂತೆ ಚಂದ್ರಹಾಸನಿಗೆ (ಸಂ ೩೨ ವ ೨೨) ದೇವಿಯು ಕೂಡ “ನಿನ್ನ ಚರಿತನ ನೋದಿ ಕೇಳ್ವವರ್ಗೆ ಮಿಗೆ ವರ್ಧಿಪುದು ಮುಕುಂದಾಭರತಿ ಮುಂದೆ ಕಲಿಯುಗದೊಳ್ ಎನ್ನಾಜ್ಞೆಯಿದು” (ಸಂ. ೩೧, ವ. ೨೦). ಚಂದ್ರಹಾಸನು ಕೂಡ ತನ್ನ ಪ್ರಜಾಜನರಿಗೆ “ನೀವೆಲ್ಲರು ಕೃಷ್ಣ ಭಜನೆಗೆಯ್ದವರು ಎಂದು ಸಾರಿದಂ ಬೇಡಿಕೊಳುತೆ” (ಸಂ ೩೧, ವ. ೨೫) ದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಹಾಸ ಬೇಡಿಕೊಂಡ ಮೊದಲನೆಯ ವರ “ಆವ ಜನ್ಮಾಂತರದೊಳೆನಗೆ ರಾಜೀವ ನಾಭನ ಭಕ್ತಿ ದೊರೆಕೊಳಲಿ” ಎಂಬುದೇ. ಇವನು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನವೇ ಮಾತಾ ಪಿತರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಕುತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದೇಶಿಗನಾದ. ದೈವದಿಂದ ದೊರಕಿದ ಸಾಲಗ್ರಾಮದವೂಜಕನಾದ ಕೊಲೆಗಡಕರು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದಾಗ “ದಿವ್ಯ ಸಾಲಗ್ರಾಮದವಲದತಿ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಬಗೆ ತೋರಲು ಆಗ ಮುರಹರ, ಕೃಷ್ಣ, ಕಮಲಾಕ್ಷ, ಖಗ-ರಾಜಗಮನ, ಸಲಹು” ಎಂದು ಚೀರಿವನಂತೆ. ಕಿರಾತರೊಡನೆ ಕುಳಂದಕನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಚಂದ್ರಹಾಸ ಬಾಲಕನು “ತನ್ನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳನು

ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ ಹಂಬಲಿಸದೆ ಮುರಾರಿಯಂ ನೆನೆವನು” (ಹರಿಯನೇ ಜಪಿ ಸುತ ಅಳುತಿಕ ಬಾಲನು ಕಂಡು, ಸಂ ೨೫, ವ ೫೪). “ಅದರಿಂದವಂಗೆ ಒಡೆಯನು ಅಚ್ಯುತನು” ಎಂದು ಪುಳಿಂದನ ತರ್ಕ. ಇವನನ್ನು ಅಕ್ಷರಾ ಭ್ಯಾಸಕರಿಸಿದೊಡೆ “ಹರಿಯೆಂಬೆರಡು ವರ್ಣಮಲ್ಲದೆ ವೆರತನು ಅಕ್ಷಿಯಿಂದ ಈಕ್ಷಿಸದೆ ವಾಚಿಸದೆ” ಇದ್ದನಂತೆ (ಸಂ. ೨೯, ವ. ೪). ಇವನು ಬಾಲಕ್ರೀಡೆ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ವೈಷ್ಣವಭಕ್ತಿಯ ಆಟಗಳನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಿದ್ದನು. ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ “ವಿದಿತ ವೇದಾರ್ಥಮಂ ವಿಷ್ಣುವೆಂದು ಅರಿತು, ಬಹು ವಿಧ ರಾಸ್ರತತಿಗೆ ಹಲಯ ಗತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ... ನಿಜಭಕ್ತಿ ಚಾವಕೆ ಸತ್ವ ಗುಣಗಳನು ಅಳವಡಿಸಿ ತನ್ನ ಸುಧಿಯ ಶರಮಂಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನಂ ಗುರಿ ಮಾಡಿ ವಿಧ್ಯಾಹಾಸನು ಅನುವಮು ಧನುವಿದ್ಯೆಯಂ ಜಗದೊಳು ಅಧಿಕತರ ಮಾಗಿ ನಾಡಿಸಿ ವರಮ ಭಾಗವತ ಕಲೆಗಳಿಂದ ಎನೆದಿವನು.” (ಸಂ ೨೯, ಪ ೮). ಚಂದ್ರಹಾಸನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯೇ ಚಾವ, ಸತ್ವವೇ ಗುಣ (ಹೆದೆಯ ಹಾರ), ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯೇ ರರ, ಕೃಷ್ಣನೇ ಗುರಿ.

ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಚಿತ್ರೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಯಾವ ವಾರ ಕಲಿತರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಇದನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಾಧನೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತವು ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀರಾಮಾ ನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಅನಂತರ ದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುವುದು. ಅವರಂತೆಯೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತವೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮತದ, ಮಾಧ್ವ ಭಕ್ತಿಮತದ, ಪುಂಡರೀಕ ಭಕ್ತಿಮತದ ಪುನರುದ್ಧಾರ ಕಾಲವಾದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸ, ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಸಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರಹಾಸನು ಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಧ್ರುವ, ಪ್ರಲ್ಹಾದ, ರುಕ್ಮಾಂಗದ, ಬಲಿಗಳಂತೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ “ಕೀರ್ತಿಯೆಂ ಪುಂಡರೀಕನಾಗಿದ್ದ” ನಂತೆ. ಈ ಪುಂಡರೀಕನು ಶ್ರೀ ವಿರ್ಮಲಭಕ್ತನಾದ ಪುಂಡರೀಕನೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಪುಂಡರೀಕನ ಹೆಸರು ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಜೈಮಿನಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂದರ್ಭ ದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಸ ಪುರಂದರದಾಸರ ಸಮಕಾಲೀನನಾದ ಕನಕದಾಸನು ತನ್ನ “ ಮೋಹನ

ತರಂಗಿಣಿ'ಯಲ್ಲಿ ಬಕದಾಲ್ಘ್ಯ, ಪುಂಡರೀಕ, ಅರ್ಜುನ, ತಾಮ್ರಧ್ವಜರನ್ನು ಮಾಂಧಾತವ್ಯಾಜದಿಂದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರೆಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಾನೆ. ಇವರು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ಕೀರ್ತಿತರು.

ಚಂದ್ರಹಾಸನು ಒಬ್ಬ ಮೂಕ ನಾಯಕ. ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದರೂ ಹರಿನಾಮ, ಕಡಿಯಲು ಬಂದರೂ ಹರಿನಾಮ, ಕಲಿತರೂ ಹರಿನಾಮ, ಕೇಳಿದರೂ ಹರಿನಾಮ. “ಕನ್ಯಾವರಣದೊಳ್ ಕುಲವರಂಪರೆಯನು ಒರೆಯೆನಲೈ ಶಶಿಹಾಸನು, ಎನಗೆ ವಾಮನ ಗೋತ್ರಂ, ಅರವಿಂದನಾಭಂ ಪಿತಂ, ಹರಿ ಪಿತಾಮಹಂ, ಮುರಹರಂ ವ್ರಪಿತಾಮಹಂ” ಎಂದು ಅಲ್ಲ ಭಾಷಿತಮಲ್ಲದ ಸುಜಲ್ಪಿತನನು ಆಡುವನು (ಸಂ ೩೧, ವ ೧೫-೧೬) ಚಂದ್ರಹಾಸನು ಬಾಯ್ಬಿರೆದದ್ದು ಎಂದರೆ ಈ ಅಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ, ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನವಾದಾಗ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಕೃಷ್ಣನೆ “ನೋಡಿರೈ ವಾರ್ಧ ವೈಷ್ಣವ ಶಿರೋಮಣಿಯಂ” ಎಂದು ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. “ಮೂಡಿ ಮುಳುಗುವ ಮಾಧವಧ್ಯಾನ ಚೇತನದ. ಸೂಡಿದ ಮುಕುಂದ ವಾದಾಬ್ಜ ಮಸ್ತಕದ. ಸತ್ಪಗುಣದ ಬೀಜಿನಿವ ಕಲಿ ಚಂದ್ರಹಾಸ” (ಸಂ ೩೨ ವ ೯), “ಸಿಕ್ಕಿದೊಡೆ ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನದ ಪುಣ್ಯನೆ ನಾಕು. ಮಿಕ್ಕ ಸುಕೃತದ ಗಸಣಿಯೇಕೆ” ಎಂಬದು ಇವನ ಮತ (ಸಂ ೩೨, ಪ. ೪) ಇವನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು “ಧ್ಯಾನಿಸುವನು ಆಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಎನ್ನನು, ಈತಂಗೆ ಅನು ಒಲಿದನು. ಎಂದು ನಿಜರೂಪಮಂ” ತೋರಿದನಂತೆ. ಇವನ ಸಲುವಾಗಿ “ತನ್ನಮಾರ್ಗಗತಿ ಲೇಸು ಅನ್ಯರೆಸಗುವಂದದೊಳಾಚರಿಸೆ ಭಯಾ ವಹಂ” (ಸಂ. ೩೨; ಪ. ೧೩) “ಸ್ವಧರ್ಮ ನಿಧನಂ ಶ್ರೇಯಃ ವರಧರ್ಮೋ ಭಯಾವಹಃ” ಎಂಬ ಪೂರ್ವದ ಗೀತಾವಚನವನ್ನನದ್ಯಕ್ಕೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ “ತನ್ನ ಶರಣರ ಜೀವನವೆ ತನಗೆ ಜೀವನಂ, ತನ್ನ ಶರಣರ ಬೇರೆ ತಿಳಿಯೆ ತಾಂ ಬೇರಲ್ಲ. ತನ್ನ ಶರಣರ ಹೃದಯಕಮಲದೊಳ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾಗಿ ತಾನಿರು ತಿದನು” (ಸಂ. ೩೨, ಪ ೧೫) ಆದ್ದರಿಂದ ಕೃತ್ರಿಯನು ಯುದ್ಧಧರ್ಮ ವನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಪಕ್ರಿಯೆ ವೈಷ್ಣವಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನೊಡನೆ ಸಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಸುವುದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧರ್ಮವೆಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ನಂತರದ ಭಾಗ ವತ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಾರಿದ್ವಾದಿ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ. ಹೀಗಿದೆ ಈ ಅಖ್ಯಾನದ ಮೇಲ್ಮೈ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ

ಚಂದ್ರಹಾಸ

೨೮ ನೆಯ ಸಂಧಿ

ಇಂದ್ರಜಂ ತುರಗಂಗಳಂ ಕಾಣದಿರೆ, ನಾರ
ದಂ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರಕ್ಕೆದಿ, ವಿಸ್ತರಿಸಿದಂ
ಚಂದ್ರಹಾಸ ಕಥಾ ವಿಶೇಷಮಂ ಕರ್ಣಪೀಯೂಷಮಂ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ||

ಭೂಮಿಶ ಕೇಳೆ, ಬಳಿಕ ನೌರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಸು
ತ್ರಾಮಸುತನಸುರಾರಿ ಸಹಿತ ಕುದುರೆಗಳ ಕೂ
ಡಾಮಹಾನದವನುತ್ತರಿಸಿ ನಡೆತಿರುತ್ತಿದ್ದನಾ ವಧದೊಳ್ಳೆಕಿಲಿಂದ ||
ಹೇಮಂತ ಶೈಶಿರದ ಮಾಗಿ ಮಡಲಿಡೆ, ತರಣಿ
ಸೋಮನಂತಿರೆ, ಬಿಸಿಲೈಳ್ವಿಂಗಳಂತಾಗೆ,
ತಾಮರಸರಾಜಿ ನಸಿದವು, ಕುಗ್ಗಿದವು ಕೂಡೆ ಕೋಗಿಲೆಯ ಕೊರಳ್ವನಿಗಳು
|| ೧ ||

ಬಾಲೆಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣು ಬಾಣದಿಂದಂಗಳಂ,
ರೋಲಂಬರಾಜಿ ಸೊಕ್ಕಾನೆಗಳ ಸೊವಡಿಂದ,
ಕಾಲಮಂ ತಳುಕುವೊಲಾದುದು ಪೂಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮಸುಳ್ವವಿನ ಶಶಿರುಚಿಗಳು ||
ಜ್ವಾಲೆ ಶೀತಳಮಾದುದಗ್ನಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಕಾಂ
ತಾಲಿಂಗನವನೆ ಬಯಸಿದುದು ಕಾಮುಕಜನಂ
ಮೂಲೋಕಮಂ ಮಾಗಿ ನಡುಗಿಸಿತು, ಮೇಣುಡುಗಿಸಿತು ಪೆರ್ಚಿದೈಕಿ-
ಲಿಂದ || ೨ ||

ಉತ್ತಮಾಂಗದ ಗಂಗೆಯಂ ಸಾಗರಕೆ ಕಳುಹಿ,
 ಪೊತ್ತ ಶಶಿಕಲೆಯನಂಬರಕಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ನಡು
 ನೆತ್ತಿಗಣ್ಣಂ ಕೈಯೊಳಗ್ನಿಯಂ ತಾಳ್ಪದಲ್ಲದೆ ಕಾಂತೆಗರೆಮ್ಮೆಯನು ||
 ಇತ್ತು ಬಿಡದಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವನ್ನೀಶ್ವರನೆನಲ್
 ಮತ್ತೆ ಕಾಮಿನಿಯರ ಕುಚಾಲಿಂಗನವನ್ನಳಿದೊ
 ಡೆತ್ತಣದು ಹಿಮಕೆ ಭೇಷಜಮೆಂದು ವಿರಹಿಗಳ್ಳೊಪರನರಸುತಿದರ್ರು ||೨||

ನೆರೆಲೋಭಿ ವಿತ್ತಮಂ ಸುಯಿಧಾನಮಂ ಮಾಳ್ವ
 ತೆರದಿಂದ, ಕಾಮಿನಿಯ ಪ್ರಣಯಮಂ ನಂಬಿದವ
 ನರಿವಿನಂತಿಡಿದ ಶೈಶಿರದ ಶೀತಳಕೆ ಪಗಲಿರುಳ್ತಮ್ಮ ಗೂಡುಗಳನು ||
 ಪೊರಮಟ್ಟು, ಪಾರಲೊಲ್ಲದೆ, ವಾಯಸ ಪ್ರತತಿ
 ಗರಿಗಳಂ ಪೊದಿಸಿ, ಮಗ್ಗುಲೊಳಿಟ್ಟು, ಕೋಗಿಲೆಯ
 ಮರಿಗಳಂ ಮೈಯೊಳ್ಳುದುಗಿಕೊಂಡು ಮರುಕದಿಂದೈದೆ ವಾಲಿಸುತಿದರ್ವು ||೪||

ಭುವನಮಂ ತೀವಿದರ್ ಹಿಮವನುಂ ತಮವನುಂ
 ತವಿಸುವುತ್ಸಾಹದಿಂದವಗಡಿಸಿ ಜವಗಡಿಸಿ
 ಭವಣಿಗೊಂಡಭ್ರದೊಳ್ಳೊಳಲುತ್ತು ಬಳಲುತ್ತು ಬಂದೊಡಂ ಮತ್ತೆ ಬಿಡದೆ ||
 ಕವಿಯಲ್ಪತಾಪದೇಳಿಗೆ ನಂದಿ ಮಿಗೆ ಕುಂದಿ
 ರವಿ ತಣ್ಣಗಾದನೆನೆ ಕಾಣಿಸಿತು, ಮಾಣಿಸಿತು
 ತನೆ ತಕ್ಕೆಯೊಳ್ಳೆರೆಯ ಬಲ್ಲರೊಳ್ಳಲ್ಲರೊಳ್ಳುನಿಸನಾ ಶೈಶಿರದೊಳು ||೫||

ಉರ್ದೀಶ ಕೇಳ್, ಬಳಿಕ, ಸೇನಾ ಸಮಗ್ರದಿಂ
 ಗೀರ್ವಾಣಪತಿನಂದನಂ ಬಹಳ ದೇಶ-ವನ-
 ಪರ್ವತ-ನದೀ-ನದಂಗಳನುತ್ತರಿಸಿ ಕುದುರೆಗಳ ಹಿಂಡುಗೊಂಡು ಬರಲು ||
 ತರ್ವಾಯೊಳವು ಹಾಯ್ದವನಿಲಜವದಿಂ ಪಡೆಯೊ
 ಳೋರ್ವರುಮರಿಯದಂತೆ ಕುಂತಳ ನಗರಕೆ, ಬಲ
 ಗರ್ವಿತಂ ಚಂದ್ರಹಾಸಾಖ್ಯನರಸಲ್ಲಿಗವನಾ ಹರಿಗಳಂ ತಡೆದನು ||೬||

ಬಿಂಗಾವಲಾಗಿದ್ ಪಟುಭಟ್ಟರಿದ ತು
ರಂಗಯುಗಮಂ ಕಾಣದೈತಂದು, ಸಿತವಾಹ
ನಂಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದರ್—ಜೀಯ, ಪೋದವು ಹರಿಗಳರಸಿದಡೆ ಗೋಚರಿಸವು ||
ಮುಂಗೈವ ಕಜ್ಜ ಮಂ ಬೆಸಸೆನೆ ಧನಂಜಯಂ
ಮಂಗಳಾತ್ಮಕನ ಮೊಗ ನೋಡಿ ಚಿಂತಿಸುವಿನಂ,
ಕಂಗೊಳಿಸಿತಾಗಸದೊಳೊಂದು ಬೆಳಗೆರಡನೆಯ ದಿನಮಣಿಯ ತೇಜದಂತೆ

|| ೭ ||

ಕ್ರೀಡೆಯಂ ಮಾಧವನುತ ಪ್ರಸಂಗದೊಳುಂಟು
ಮಾಡುತ್ತ, ಸುಮನೋನುರಾಗದಿಂದಿರದೆ ನಲಿ
ದಾಡುತ್ತ, ಕುಜವಂಶಭೇದನಂ ಗೈವುತ್ತ, ಸಾಮಜೋಲ್ಲಾಸದಿಂದ ||
ಪಾಡುತ್ತ, ವಿಷ್ಣುಪದಕಮಲ ಮಧುಕರನೆಂಬ
ರೂಢಿಯಂ ನಿಜವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ತೆರದಿಂದ,
ನೋಡುವರ ಕಣ್ಗೆ ಗೋಚರಿಸಿವು ನಾರದಮುನೀಶ್ವರಂ ಬಾಂದಳದೊಳು

|| ೮ ||

ಕೆಂಜೆಡೆಯ, ಸುಲಿಪಲ್ಲ, ರುಚಿರ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದ,
ಮಂಜುಳದ ತುಳಸಿ ದಂಡೆಯ, ಕೊರಳ ತಾವಡದ,
ರಂಜಿಸುವ ಪದ್ಮಾಕ್ಷಗಳ, ಲಲಿತ ಮೇಖಲೆಯ, ಚಾರುತರದುಪವೀತದ ||
ಕಂಜನಾಭನ ಧ್ಯಾನದಮಲವೀಣಾಕ್ವಣಿತ-
ಸಂಜಾತಗಾನಸುಖದೇವ ತೇಜೋಮಯಾ
ಪುಂಜವೆನಿಸಮರಮುನಿ ನಾರದಂ, ಪಾರ್ಥಾದಿಗಳ ಕಣ್ಗೆ ಕಾಣಿಸಿದನು || ೯ ||

ಅಂಭೋಜಮಿತ್ರನಾಸರೋಳಾಗಸವನುಳಿದು
ಕುಂಭಿಣಿಗೆ ಬಂದವನೊ ಪೇಳಿನಲ್, ಗಗನಪಥ
ದಿಂ ಭಾಸುರಪ್ರಭೆಯೊಳಾ ಮುನಿಸುನಿಳಿತಂದಡಸುರಾಂತಕಾದಿ ನೈವರು ||
ಸಂಭಾವಿಸಿದರಾ ತಪೋನಿಧಿಯನತಿವಿನಯ
ಗಂಭೀರವಾಕ್ಯದಿಂ ಬೆಸಗೊಂಡನುಪಚರಿಸಿ
ಜಂಭಾರಿನಂದನಂ ನಾರದನನಖಿಳಲೋಕಸ್ಥಿತಿವಿಶಾರದನನು || ೧೦ ||

ಎಲೆ ಮುನೀಶ್ವರ, ತನ್ನ ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆ
 ನೆಲದೊಳಾವೆಡೆಯೊಳಿರ್ದಪನೆಂದರಿಯೆನಿನ್ನು
 ಬಲವಂತರೀಸ್ಥಳದೊಳಿಲ್ಲಲೇ, ಕಂಡುದಂ ತನಗೊರೆಯವೇಳ್ವುದೆಂದು ||
 ಫಲಗುಣಂ ಕೇಳ್ವಡಾ ನಾರದಂ ನಸುನಗುತ
 ಸುಲಲಿತಾಶ್ವಂಗಳೈದಿದವು ಕುಂತಳಪುರಕೆ,
 ಕಲಿಚಂದ್ರಹಾಸಾಖ್ಯನಲ್ಲಿಗರಸಾನ್ಯಪಂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿಹನೆಂದನು ||೧೧||

ಹಿಂದಣರಸುಗಳ ಬಲಮಿವನ ಹದಿನಾರರೊಳ
 ಗೊಂದು ಕಳೆಯಿಲ್ಲವಂ ವರಮ ವೈಷ್ಣವನಿವನ
 ಮುಂದಧಟರಂ ಕಾಣೆನಾಹವದೊಳೇತನ ಚರಿತ್ರಮತಿ ಚಿತ್ರವೆಂದು ||
 ಮಂದಸ್ಥಿತದೊಳಾ ತಪೋಧನಂ ವೇಳ್ವಡೆ, ಪು
 ರಂದರಾತ್ಮಜನವನ ವರ್ತನವನಾಡ್ಯಂತ
 ದಿಂದೆನಗೆ ವಿಸ್ತಾರಮಾಗಿ ವಿರಚಿಸಿ ವೇಳ್ವುದೆನಲರ್ಜುನಂನಾ ತಪೋನಿಧಿ
 ನುಡಿದನು ||೧೨||

ಸಮಯಮಲ್ಲಿದು ವಾರ್ಧ, ನಿನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರ್ದಪವು
 ವಿಮಳಮಖವಾಜಿಗಳ್ಳಿಂತಿಸುತಿಹಂ ಮಹೀ
 ರಮಣನಿಭಪುರದೊಳೆನೆ, ಫಲಗುಣಂ ನರರಾಳೈ ಚಿರಕಾಲಮಿರ್ಪುದಿಲ್ಲ ||
 ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಕೇಳದಿರಬಹುದೆ ವೈಷ್ಣವ ಕಥೆಯ
 ನಮಮ ! ತನಗಾವ ಪೊತ್ತುಭಯ ಬಲಮಧ್ಯದೊಳ್
 ಕಮಲಾಕ್ಷನೊರದ ಗೀತಾವೃತ್ತವನಾಲಿಸಂದೆನೆ ಮುನಿಸುನಂತೆಂದನು ||೨೩||

ಇನ್ನೊರವೆನಾಲಿಸಾದಡೆ, ಪಾರ್ಥ, ಧಾರ್ಮಿಕಂ
 ಮುನ್ನೊರ್ವನುಂಟು ಕೇರಳದೇಶದವನಿಪಂ,
 ಸನ್ನುತಗುಣೋದಯಂ, ಮೇಧಾವಿಯೆಂಬವಂ, ಬಲಯುತಂ ಬಳಿಕವಂಗೆ ||
 ತನ್ನಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯೊಳ್ಳಹಳ ಭಾಗ್ಯಸಂ
 ಪನ್ನನೆಡಹಂಘ್ರಿಗರುವೆರಳಾಗಿ ದಿವದೊಳು
 ತ್ಪನ್ನನಾದಂ ಮೂಲನಕ್ಷತ್ರದಂದರಿಷ್ಟಾಂಶದೊಳ್ಳುಕುಮಾರನು ||೧೪||

ಪುತ್ರೋತ್ಸವಂ ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ದಿನವಿರೆ ನೃಪಂ
ಶತ್ರುಗಳ್ಳಂದು ನಿಜನಗರಮಂ ಮುತ್ತಿದರ್,
ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದೊಳವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧರಂಗದೊಳೆ ವಿಯ್ದಾಡಿ ಮಡಿಯೆ,
ಕೇಳ್ವು ||

ಚಿತ್ರಭಾನುಪ್ರವೇಶಂ ಗೈದಳಂದು ಶತ
ಪತ್ರಲೋಚನೆ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿ, ಬಳಿಕಾ ಧ
ರಿತ್ರಿಶ್ವರನ ರಾಜ್ಯಮಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಹಿತಾಶ್ಚರದನೇವೇಳ್ವೆನು ||೧೫||
ಬಳಿಕೊರ್ವ ಧಾತ್ರಿ ಶಿಶುವಂ ಕೊಂಡು, ಪೊರಮಟ್ಟು,
ತೊಳಲಿ, ಬಳಲುತ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆಯ್ದು, ಕುಂ
ತಳ ನಗರಮಂ ಪೊಕ್ಕುಳ್ಳಿ ನಾಕಿದಳರ್ಭಕನನತಿ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ||
ಎಳೆಯಂಗೆ ಬೇಕಾದವಿಲ್ಲದಿರೆ ಮರುಗುವಳ್,
ಪೊಳಲೊಳಗೆ ತಿರಿದು, ಹೊರದಳಲುವಳ್ಳುದ್ದಿಸಿ ಪ
ಸುಳೆಯ ಬಿನದಂಗಳೆ ಹಿಗ್ಗಿ, ಬಿಸುಸುಯ್ಯವಳನುದಿನದೊಳಾರ್ತೆಯಾಗಿ ೧೬||

ಇಡೆ ತೊಟ್ಟಲಿಲ್ಲಾಡಿಸುವರಿಲ್ಲ ನಿನಗೆ, ಪೊಂ
ದೊಡಿಗೆಯಿಲ್ಲರೆ ನಿಳಯಮಿಲ್ಲ, ಬಿಡವೆರವ ನೀರ್,
ಕುಡಿವಾಲ್ಗಲೆಂಣೆ ಬೆಂಣೆಗಳಿಲ್ಲ, ಲಾಲಿಸಿ ನಲೆವ ತಂದೆತಾಯ್ಗಳಿಲ್ಲ ||
ಪೊಡವಿಪತಿ ಕೇರಳಾರ್ಥಶ್ವರಂ, ತನಯನಂ
ವಡದನಿದಕೇಗ ನಿನ್ನಂ ನೋಡುವೆನ್ನ ಕಂ
ಣೊಡೆಯದಕಟಕಟೆಂದು ಬಿಸುಸುಯ್ದಳಲ್ಲ, ಮರುಗುವಳಾಕೆ ದಿನದಿನ-
ದೊಳು ||೧೭||

ಮೊಳೆವಲ್ಲೊಗುವ ಜೊಲ್ಲು, ದಟ್ಟಡಿ, ತೊದಲ್ವನುಡಿ
ತೊಳತೊಳಗುತಿಹ ಸೊಬಗು ಮೆರವ ನಗೆಮೊಗದ ಬಗೆ,
ಪೊಳೆವ ಕಡ್ಡಿಸುಪನುಣ್ಣದಪಿಗಣೆ ಚಲ್ವಪಣೆ, ಕುರುಳು ಜೋಲ್ವಂಬೆಗಾಲು ||
ಸುಳಿನಾಭಿ, ಮಿಗೆ ಶೋಭಿಪಧರದೆಡೆ, ಬಟ್ಟದೊಡೆ,
ನಳತೋಳಿಡಿದ ಧೂಳಿ, ಸೊಗಯಿಸುವ ವರ ಶಿಶುವ
ನಲಿದಾಡಿಸುವ ರೂಢಿಯಿಲ್ಲೆಂದು ನೆರೆ ನೊಂದು ಮರುಗವಳತಿಕ್ಕುಶ್ರಮ-
ದೊಳು ||೧೮||

‡ ಅಜಶ್ರಮದೊಳು

ಬಾಲಕನ ಲೀಲೆಯುಂ ಕಂಡು ಹಿಗ್ಗುವಳೊಮ್ಮೆ,
 ಲಾಲನೆಗಳಿಲ್ಲೆಂದಳ್ಳು ಮರುಗುವಳೊಮ್ಮೆ,
 ವಾಲಿಸಿದಳಿಂತು ನಡೆನುಡಿಗಳಂ ಕಲಿವಲ್ಲಿಪರ್ಯಂತಮಾ ಶಿಶುವನು ||
 ಮೇಲೆ ರುಜೆ ಬಂದಡಸಿ, ವಿಧಿವಶದೊಳಾ ಧಾತ್ರಿ
 ಕಾಲನರಮನೆಗೈದಿದಳ್ಳಳಿಕ ಪಸುಳಿಗೆ ನಿ
 ರಾಲಂಬಮಾಗಲಾ ಪಟ್ಟಣದೊಳೆಲ್ಲರ್ಗ ಕಾರುಣ್ಯಕೇಡಾದನು ||೧೯||

ಜಲ್ಪಶಿಶು ಬೀದಿಯೊಳ್ಳಂದು ದೇಶಿಗನಾಗಿ
 ನಿಲ್ವನಂ ಕಂಡು, ಕಂಡಬಲೆಯರ್ ಕರೆಕರೆದು
 ಮೆಲ್ವ ತನಿವಣ್ಣಳಂ, ಕಜ್ಜಾಯ, ಬೆಂಣೆ, ಸಕ್ಕರೆ, ಕೊಡುವರೆತ್ತಿಕೊಂಡು ||
 ಸೊಲ್ವಮಾತುಗಳನಾಲಿಸಿ ಮುದ್ದುಗೈವರವ
 ರುಲ್ಪದಕ ಮಜ್ಜನಂಗೈಸಿ, ಮಡಿಯಂ ಪೊದಿಸಿ,
 ಮೆಲ್ಪಾಸಿನೊಳ್ಳಲಗಿಸುವರರ್ಥಿಯಿಂದೊಸೆದು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ||೨೦||

ಪರಪುಟ್ಟನಾಗಿ ಪಟ್ಟಣದ ಬೀದಿಗಳೊಳಗೆ
 ತಿರುಗುತಿಹ ಬಾಲಕನ ರೂಪವಂ ಕಂಡು, ಕರೆ
 ಕರೆದು, ಭವನಂಗಳ್ಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು, ಗಣಿಕೆಯರ್ ತಮತಮಗೆ
 ಮೋಹದಿಂದ ||

ಸರಸ ಪರಿಮಳ ಸುಗಂಧಂಗಳಂ ತಿಗುರಿ, ಕ
 ತ್ತುರಿಯ ತಿಲಕವನ್ನಿಟ್ಟು, ಕಂಮಲಮುಡಿ, ಕ
 ಪುರ ವೀಳಿಯಂಗೊಟ್ಟು, ಮುಡಿತೊಡಂಗಳೊಳೊಯ್ದೆ ಸಿಂಗರಿಸಿ
 ಕಳುಹುತಿಹರು ||೨೧||

ಆಡುವೆಳ ಮಕ್ಕಳೊಡನಾಡುವಂ, ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ
 ನೋಡುವಚ್ಚರಿಗಳಂ ನೋಡುವಂ ಬಾಲಕರ
 ಕೂಡೆ ಮನೆಮನೆಗಳೊಳ್, ಕಾಡದಿಹನೆಲ್ಲರ್ಗ ಮುದ್ದಾಗಿ ಮೋಹಿಸುವನು||
 ಪಾಡುವರೆ ನೋಡುವರ, ನಾಡೆ ಸ್ವಾದನಗಳಂ
 ಮಾಡುವರನಲ್ತೆಯಿಂ ಬೇಡುಪರ ನೆರವಿಯೊಳ್,
 ಕ್ರೀಡಿಸುವನಾ ಪುರದ ರೂಢಿಸಿದ ಬೀದಿಯೊಳ್ ಪಸುಳೆ ಪರಪುಟ್ಟನಾಗಿ||೨೨||

ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ಪುಣ್ಯವಶದಿಂದರ್ಭಕನ ಕಣ್ಣೆ
ಪುಟ್ಟಸಾಲಗ್ರಾಮದೊಂದು ರಮಣೀಯ ಶಿಲೆ
ಕಟ್ಟಿಸಕದಿಂದ ಕಾಣಿಸಲದು ತಾನೆತ್ತಿಕೊಂಡು, ಕೆಳೆಯರ್ಗೆ ತೋರಿ ||
ಬಟ್ಟೆಗಲ್ಲಿಂತು ವರ್ತುಳದಿಂದ ಚೆಲ್ವಾಗಿ
ಪುಟ್ಟುವುದೆ ಪೊಸತೆಂದು ಪಿಡಿದಾಡುತ್ತೊಡನೆ ಬೈ
ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಬಂ ಬಾಯೊಳನವರತಮಿರಿಸಲ್ದೆ ತನಗೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲವಾಗಿ ||೨೩||

ತೊಳಪ ಸಾಲಗ್ರಾಮದುಪಲಮಂ ಬಾಲಕಂ
ಕೆಳೆವಕ್ಕೊಡನಾಟದಶ್ರಗೋಳಕಮೆಂದು
ತಿಳಿದಣ್ಣೆ ಕಲ್ಲೊಡ್ಡಿಗಳನಾಡುತದರಿಂದ ಗೆಲ್ಲೆಲ್ಲರಂ ಜರಿಯುತ* ||
ಕಳಕಳಿಸಿ ನಗುತಿಸ್ಸೇಹದಿಂದ ಕ್ರೀಡೆಯಂ
ತಳೆದಾಗಳುಣಿಸುಗಳನುಂಬಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈ
ದಳಕೆ ತಂದುಳಿದ ಪೊತ್ತುಗಳಾವಗಂ ಬಾಯೊಳಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತಿರ್ಪನು
||೨೪||

ಕುಂತೀಕುಮಾರ ಕೇಳ್, ಆ ಮಹಾಪಟ್ಟಣದೊ
ಳಿಂತರ್ಭಕರೊಳಾಡುತಿಹ ಪಸುಳೆಗೈದು ವರು
ಷಂ ತುಂಬಿತಾ ಸಮಯದೊಳ್ಪ್ರಬಲದಿಂದ ಪ್ರವರ್ತಿಪ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ||
ಕುಂತಳೇಂದ್ರನ ಮಂತ್ರಿ ತನ್ನ ಮನೆಯೊಳ್, ವಿಪ್ರ
ಸಂತರ್ಪಣಂ ಗೈಯಲಾ ದ್ವಿಜರ್ ಭೋಜನಾ
ನಂತರದೊಳ್ಳೆದೆ ಸತ್ಕೃತರಾಗಿ ಕುಳ್ಳಿದುರ್ ಪರಸುತಲ್ಲಿರುತಿರ್ದರು ||೨೫||

ಅಲ್ಲಿ ಕೆಳೆಯರೊಳಾಡುತಿರ್ದ ಶಿಶುವಂ ಕಂಡ
ರುಲ್ಲಾಸದಿಂದೆಸವ ಭೂಸುರರ್ ಬಾಲಕನ
ಸಲ್ಲಿತ ರಾಜಲಕ್ಷಣಕೆ ಬೆರಗಾದರವನಂಗಮಂ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ||
ನಿಲ್ಲದನುರಾಗದಿಂದಾರ ಸುತನೀ ತರಳಕ್ಕೆ
ನೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದನೆಂದಾ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯಂ
ಮೆಲ್ಲನೆ ವಿಚಾರದಿಂದ ಕೇಳ್ದಡಾ ವಿಪ್ರರ್ಗಿ ನಗುತಾತನಿಂತೆದನು ||೨೬||

* ಜರವೃತ ಕ್ಷ ತರುಣ, ಕುವರ

ಈ ಪರಿಯೊಳನಿತ್ತಿಲ್ಲನಾಧರಾಗಿಹ ಬಾಲ
 ರೀ ಪುರದೊಳಿತ್ತಣವನಾರ ಸುತನೆಂದರಿಯೆ
 ವೀ ಪಸುಳಿಯಂ, ರಾಜಕಾರಿಯದೊಳಿಹವಿದರ ಚಿಂತೆ ನಮಗೇತಕೆನಲು ||
 ಆ ಮಾರ್ವರೆಂದಿದರ್ಡಂ ಚಾರು ಲಕ್ಷಣದೊ
 ಳೇ ವೊಳಲ್ಗೀ ಕುಂತಳಾಧೀಶನಾಳ್ವ ನ
 ಮ್ಯೊಪ್ಪೊಡವಿಗೊಡೆಯನಹನೀತನಂ ನೀನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿವುದೆಂದರು

|| ೨೭ ||

ಕ್ರೂರ ನಕ್ರಾಕುಲದೊಳಡಿರಿದರ್ ಪೆರ್ಮಡು ಗ
 ಭೀರ ನಿರ್ಮಲ ಜಲದೊಳೆಸವಂತೆ, ಮನದೊಳ್ ಕ
 ರೋರತರ ಭಾವಮಂ ತಳೆದು, ಬಹಿರಂಗದೊಳ್ ವಿನಯಮುಳ್ಳಾತನಾಗಿ ||
 ಚಾರು ಲಕ್ಷಣದ ಶಿಶುವಂ ನೋಡಿ, ಧರೆಯ ವ್ಯಂ
 ದಾರಕರ ನುಡಿಗೊಪ್ಪಿದವೊಲಿದು, ಬಳಿಕ, ಸ
 ತ್ಯಾರವಿಂದಾ ವಿಪ್ರರಂ ಕಳುಹಿದಂ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ನಿಜ ಭವನದಿಂದ ||೨೮||
 ಈ ಕುಂತಳೇಂದ್ರಂಗೆ ಸುತರಿಲ್ಲ, ರಾಜ್ಯಮೆನ
 ಗೇಕಾಧಿಪತ್ಯಮಾಗಿದರ್ಪದು, ಮುಂದಿವಂ
 ಭೂಕಾಂತನಾದಪಂ ಗಡ, ವಿಪ್ರರೆಂದ ನುಡಿ ತಪ್ಪದೆನ್ನಾತ್ಮಜರ್ಗೆ |
 ದೇಕಾದ ಸಂಪದಂ ಬಯಲಾಗಿ ವೋಪುದೆಂ
 ದಾ ಕುಮತಿ, ಬೇರೊಂದುಪಾಯಮಂ ಚಿಂತಿಸಿ, ಭ
 ಯಾಕಾರದೊಡಲ ಚಂ*ಡಾಲರಂ ಕರಸಿ ಬೆಸಸಿದನಾರುಮರಿಯದಂತೆ ||೨೯||
 ಕಾನನಾಂತರದೊಳೀ ತರಳನಂ ಕೊಂದು, ನೀ
 ವೇನಾದಡಂ ಕುರುಪು ತಂದೆನೆಗೆ ತೋರ್ಪುದೆಂ
 ದಾ ನರೇಂದ್ರನ ಮಂತ್ರಿ ಬೆಸಸಿದಡೆ, ಪಶುಘಾತಕಗಳಾಡುತಿಹ ಶಿಶುವನು ||
 ಹೀನದಯದಿಂದ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದರ್, ಭ
 ಯಾನಕದೊಳಂದು ಕೊಲೆಗೆಳಸಿ ಪ್ರಲ್ಹಾದನಂ
 ದಾನವೇಶ್ವರನಾಜ್ಞೆಯಿಂ ಕಾಳರಕ್ಕಸರ್ ಬಂದು ಕೈದುಡುಕುವಂತೆ ||೩೦||

ಪಾತಕಿಗಳೊಡಲೊಳಿಹ ಪರಮಾತ್ಮನಂತೆ, ಯಮ
 ದೂತರೇಳುತ್ತಟದಜಾಮಿಳನಂತೆ, ಕಾಕ ಸಂ
 ಘಾತದೊಳ್ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕೋಗಿಲೆಯ ಮರಿಯಂತೆ, ನಲಗಿ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಸೆವ||
 ಶೀತಳ ಮರೀಚಿ ಲಾಂಛನದಂತೆ, ಬಹಳ ಕೋ
 ವಾತಿಶಯದೊಳಗಿಹ ಪಿನ್ನೇಕದಂತಾಗ ಪಶು
 ಘಾತಕಿಗಳೆತ್ತಿಕೊಂಡೊಯ್ದ ಬಾಲಕನಿವನವರೆಡೆಯೊಳಂಜುತಳುತ ||೨೧||
 ವೆಗಲೊಳೇರಿಸಿ, ಬನಕೆ ಜಂಡಾಲರೊಯ್ಯುತ್ತಿರೆ
 ಮಿಗೆ ಬೆದರಿ, ಭಯದಿಂದ, ಬಾಲಕು ಬಾಯೊಳಾ
 ವಗಮರಿಸಿಕೊಂಡಿದ ದಿವ್ಯಸಾಲಗ್ರಾಮದುಪಲದತಿಮಹಿಮೆಯಿಂದ ||
 ಬಗೆದೋರಲಾಗ ಮುರಹರ ಕೃಷ್ಣಕಮಲಾಕ್ಷ
 ಖಗರಾಜಗಮನ ಸಲಹೆಂದು ಚೀರಿದವನ
 ಮೊಗನೋಡಿ ಕರುಣದಿಂ ಕಡಿಕರೆದೆಗರಗಿದರದೆಂತೊ ಹರಿನಾಮದೇಳೆ ||೨೨||
 ಒಯ್ಯುವ ಸುಳಿಯನರಣ್ಯದೊಳೆರಿಸಿ, ಮರುಗಿ ಬಿಸು
 ಸುಯ್ಯುವ ಪಶುಪಾತಕಿಗಳು ಮುಷ್ಠಬುದ್ಧಿಯಂ
 ಬಯ್ಯುವ, ಶಿಶುವಧೆಗಳುಕಿ ನಿಂದು, ನೋಡುತ ಕಂಡರರ್ಭಕನೆತವಕಾಲೊಳು||
 ಅಯ್ಯಲ್ಲದೊಂದು ಬೆರಳೆಪ್ಪುದಂ ಬಳಿಕದಂ
 ಕೊಯ್ಯು ಕುರುಪಂ ಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ದಾತಾರನೆಡೆ
 ಗೆಯ್ದಿ ತೋರಿದವನನವಗಳಂ ಮನ್ನಿಸಿ ಮಹೋತ್ಸವದೊಳಿರುತ್ತಿದನು
||೨೩||

ಇತ್ತಲಾರಣ್ಯದೊಳ್ತನ್ನ ವದನದೊಳಿದ
 ವೃತ್ತ ಸಾಲಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಯಪ್ರಭಾವದಿಂ
 ದುತ್ತಮಶ್ಲೋಕನಂ ಭಜಿಸೆ, ದಯೆಗೈದೆಡೆದ ಕಾಲ ಪಷ್ಕಾಂಗುಲಿಯನು ||
 ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡುಳುಹಿ ಪೋದರಂತ್ಯಜರಾಗ
 ತುತ್ತಿಸಿದ ರಾಹು ತೊಲಗಿದ ಶಶಿಯೊಲಿದನವ
 ನೆತ್ತಣವು ಬಾಧೆಗಳ್ ನರ, ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರನಂ ಮರೆಯೊಕ್ಕ ಜೀವಿಗಳ್ಗೆ ||೨೪||

‡ ತಂದಜಾಮಿಳ

ಬಸಿವ ನೆತ್ತರ ಗಾಯದೆಡದಡಿಯ ವೇದನೆಗೆ
 ಪಸುಳೆ ಹರಿಹರಿಯಿಂದೊರಲ್ದಳುತಿರಲ್ಪಣ್ಣೊ
 ಲೊಸರ್ವಬಾಷ್ಪಂಗಳು ಕಂಡು, ಮಿಗವಕ್ಕಿಗಳೊಂದು, ಕಡು ತೋಕದಿಂದ॥
 ವಸಿವು ನೀರಡಕೆಯಂ ತೊರೆದಲ್ಲಿ ನಿಂದುವಚ
 ರಿಸುತಿರ್ದವಾ ಶಿಶುವನೆಂದಡೆಲೆ ವಾರ್ಧ ಕೇಳೆ,
 ವಸುಮತಿಯೊಳಾರ್ತರಂ ನೋಡಿ ಮಿಗೆ ಮರುಗದಿಹ ಮಾನವಂ

ವಾಪಿಯಲ್ಲೆ ? ||೩೫||

ಗರಿಗೆದರಿ ಕೊಡೆವಿಡಿದು ನಿಂದವು ಬಿಸಿಲ್ಲೆ ನವಿಲ್,
 ಎರಕೆಯಂ ಬೀಸಿ ಬಿಜ್ಜಣವಿಕ್ಕಿತುಚೆ, ತುಂ
 ತುರನುದುರ್ಚಿತು ಸಾರಸಂ, ಸಲಲದೊಳ್ಳನದ ವಕ್ಕಂಗಳುಂ ಬಿಡಿರ್ಚಿ, ||
 ಮರುಗಿ ಮೆಲ್ಲುಡಿಯೊಳುಪಚರಿಸಿದವು ಗಿಳಿಗಳ
 ಕೈರೊಳೆಗಳರ್ಭಕನ ರೋದನದ ಕೂಡಳುವ
 ತೆರದೊಳ್ಳೊರೆದವಲ್ಲಿ, ಕರುಬರಿದ್ವಾರಿಂದ ಕಾಡೊಳ್ಳೆತನಿಸುವಂತೆ ||೩೬||

ನಿಲ್ಲದೆ ನರಳ್ಳ ಪಸುಳೆಯ ನಿರ್ಮಲಾಸ್ಯಮಂ
 ಪುಲ್ಲೆಗಳ್ಳೆಂದು ಕಾನನಕೆ ಕಾಮಿಸಿ ತಮ್ಮ
 ನಲ್ಲನೈತರಲುಮ್ಮಳಿಸಿ ವಾಹನವನರಸ ಬಂದ ಪೂರ್ಣೇಂದುವೆಂದು ||
 ವಲ್ಲಭವ್ಯಾಮಿಯಂ ಬೇಡಿಕೊಳುತಿರ್ವನೆ
 ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಪೊರೆಗೆ ಪೊರ್ದಿ ಬಾಲಕನಂಘ್ರಿ
 ವಲ್ಲವದ ರುಧಿರಮಂ ಕುಡಿ ನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದ ನೊಗನೆ ಲಿಹನಂಗೆವವು ||೩೭||

ಕೋಗಿಲೆಯ ನಿಡುಸರಂ, ವಾರಿವದ ಕಲ್ಲಣಿಸು,
 ಗೂಗೆಗಳ ಕಣ್ಣೊಳಲು, ಬಕನ ಮೌನದ ಬೆರಗು,
 ನಾಗರ ನಿರಾಹಾರಮಳಿಗಳ ಪರಿಭ್ರಮಣವಿಭದ ಸೀತ್ಪಾರಂಗಳು ||
 ಪೋಗಲಡಿಯಿಡಲರಿಯದಾರೈವ ಜನಮಿಲ್ಲ
 ದಾ ಗಹನ ಗಂಹರದೊಳಳುವ ಶಿಶುವಂ ನೋಡ
 ಲಾಗಿ ಬಂದೆಡೆಗೊಂಡ ದುಃಖಾತಿರೇಕವೆಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸುತಿರ್ದುದು ||೩೮||

ಬಾಲಕನ ರೋದನದ ಕೂಡೆ ಬನದೇವಿಯರ್
 ಗಾಳಿ ತೀಡಿದಡೆ ಭೋರೆಂಬ ತರುಲತೆಗಳಿಂ
 ಗೋಳಿಟ್ಟರಗ್ನ-ಜಲ-ಭೂ-ಗಗನ-ವಾಯು-ರವಿ-ಶಶಿಗಳೆಣ್ಣೆನೆವೆಂಗಳು ||
 ಹೇಳಲೇನಡವಿಯ ಚರಾಚರಂಗಳ ಜೀವ
 ಜಾಲಂಗಳುರೆ ಮರುಗುರ್ತಿದವನಿತರೊಳೊಂದು
 ಕೋಲಾಹಲದ ಘೋಷಮೆಲ್ಲೆಯುಂ ಕಿವಿಗಿಡಿದುದಾ ಮಹಾಕಾನನ
 ದೊಳು ||೩೯||

ದಿನಪನುಪಟಳದಿಂದ ನೆಲೆಗೆಟ್ಟು ವಲವು ರೂ
 ವನೆ ತಾಳ್ವು, ವನವಾಸದುರುತಪದ ಸಿದ್ಧಿಯಿಂ
 ಘನತೆಯಂ ವಡೆದು, ಮಿಗೆ ಪಗೆಯಾದ ವಗಲಂ ತೊಲಗಿವಂಧಕಾರಮೆನಲು||
 ಅನುಪಮದ ಕಾರೊಡಲ ಬೇಡವಡೆ ಬೇಂಟೆಗೆ ವಿ
 ಸಿನದೊಳ್ಳಿತರುತಿರ್ದುದಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆಗಳ
 ನಿನದದಿಂ ಜೀವಿಗಳ ಕೊಲೆಗೆಳಸಿದಂತಕನ ದೂತ ಸಂಘಾತದಂತೆ ||೪೦||

ತಪ್ಪತಪ್ಪಲೊಳ್ಳಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿ ಮಂಜುಗಳೆಸವ
 ಕಪ್ಪಕಪ್ಪನೆಯ ಗಿರಿಗಳ ಪರ್ಬುಗೆಗಳಂತೆ
 ಬಪ್ಪಬಪ್ಪೆಳನಾಯ್ಕಳಂ ಹಾಸೊಳಾಂತು ಬಂದುದು ಶಬರ ನೇನೆ ಬಳಿಕ ||
 ಸೊಪ್ಪು ಸೊಪ್ಪುಗಳ ಮೆಳೆಮೆಳೆಗಳಂ ನೋವುತ್ತ
 ತಪ್ಪತಪ್ಪದೆ ಶರ ಶರಂಗಳಂ ತೆಗೆದೆಚ್ಚು
 ದೊವ್ವದೊವ್ವನೆ ಮೃಗ ಮೃಗಂಗಳಂ ಕೆಡಹಿದರ್ ಕಾನನದೊಳೇವೇಳ್ಳೆನು
 ||೪೧||

ಚಾಪ ಬಾಣಂಗಳೇತಕೆ ಬೇಂಟೆಗಂಗಳನ
 ಚಾಪಬಾಣಂಗಳಿರ್ದಪವೆನ್ನೊಳೆಂ ಬೊಲಿತ
 ಚಾಪಲ ಭ್ರೂಲತೆಯ ಚಂಚಲಾವಾಂಗದ ಪುಳಿಂದಿಯರ್ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ||
 ಓಪರಂ ಬಳಿವಿಡಿದು ಬರುತಿರ್ದರಾಗ ಸ
 ಲ್ಲಾಪದಿಂದೆಸವ ಹರಿ ಹರಿಣ ಕರಿ ಚಮರಿಗಳ
 ರೂಪಂಗಳವಯವದೊಳಾರಾಜಿಸಲ್ಪವಕೆ ತಾವೆ ದೇಹಂಗಳೆನಲು ||೪೨||

ಸೊಕ್ಕಾನೆಗಳ ಸೊಗಡನುರ್ವ ಕತ್ತರಿಯ ಮೃಗ
 ದಿಕ್ಕೆಗಳನಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪುಣುಗಿನ ಜವಾದಿಗಳ
 ಬೆಕ್ಕುಗಳ ಬಿಡೆಯದಾಡುಂ ಬೊಲನನರಸುಪ ಕಿರಾತರಂಗಚ್ಚವಿಗಳು ||
 ಅಕ್ಕರಿದವರವರ ನವ*ವರಿಮಳಂಗಳೆ
 ತುಕ್ಕುವೆಳದುಂಬಿಗಳ ಬಳಗಂಗಳೆಂಬಂತೆ
 ಮೊಕ್ಕುಮೊಕ್ಕಡವಿಯೊಳ್ಳಣ್ಣೆ ಕಾಣಿಸುತಿರ್ದವೇನೆಂಬಿನಚ್ಚರಿಯನು ||೪೩||
 ಇದೆ ಪಂದಿ ಕೆದರಿದ ನೆಲಂ, ನೋಡಲಿದೆ ದಂತಿ
 ಕದಡಿದ ಕೊಳಂ, ತೋರಲಿದೆ ಪುಲಿಯುಗಿದ ಮಿಗದ
 ಮಿದುಳಿತ್ತಲಿದೆ ಸಿಂಗಮೆರಗದಾನೆಯ ತಲೆಯ ಮುತ್ತುದುರಿ ನೆತ್ತರೊಡನೆ ||
 ಇದೆ ನನ ಮಹಿಷನುದ್ದಿ ಕೊಂಡ ಮರದಿಗುಡಿತ್ತ
 ಲಿದೆಕೊ ನಾರಂಗಮಿಕ್ಕಡಗೈದ ವಾವಿತ್ತ
 ಲಿದೆ ಪುಲ್ಲಿಗಳ ಪಕ್ಕೆ ಮರೆಗಳಿಕ್ಕಿಗಳೆಂದು ಪಂದಿರ್ ವುಳಿಂದರಂದು ||೪೪||
 ನಡೆ ವಜ್ಜೆವಿಡಿ ಮೋಗು ತಡೆ ಸಿಲ್ಲ ಜಡಿ ಬೊಬ್ಬೆ
 ಗೊಡು ಮೊದರೊಳಡಗು ಕೈಗೆಡದಿರೆಸು ನಿಡು ಸರಳ
 ತೊಡು ಕೆಲಕೆ ಸಿಡಿಯದಿರ್ ಮೊಡೆ ಸಾರ್ಚು ತುಡುಕು ಮೊಗಸಡಗು
 ಮರಕಡರೊಡರ್ಚು ||
 ಅಡಗಿಮೊಯ್ ಬಡಿ ಕೋಲನಿಡು ಮುಂಗಡೆಗೆ ನಾಯ್
 ಬಿಡು ಕೂಡೆ ವಡಿತಳಿಸು ನೆಡೆಯದಿರ್ ಕೆಡವೆಂಬ
 ನುಡಿಗಳಡಿಗಡಿಗೆ ಕಿವಿಗಿಡಿದುವೆಲ್ಲೆಡೆಯೊಳಂದಡವಿಯೊಳ್ ಕಡು
 ಮೊಸತೆನೆ ||೪೫||
 ಉಬ್ಬಿದುರದೇರದೆಗೆದೊಡಲ ಬಾಗಿದ ಬೆನ್ನ
 ವರ್ಬುಗೆಯ ಪಚ್ಚಳದ ನೆಡೆದ ಬಾಲದ ಕೊನೆಯ
 ಕೊಬ್ಬಿದ ಕೊರಳ ಸಣ್ಣ ಜಂಘೆಗಳ ಕೊಂಕುಗುರ ಮಡಿಗಿವಿಯ ಕಿಡಿಗಂಗಳ||
 ಹೆಬ್ಬಲ್ಲ ಬಿಡುವಾಯ ನೇಲ್ವ ಕೆನ್ನಾಲಗೆಯ
 ಗಬ್ಬಿನಾಯ್ಗಳ ಹಾಸನುಗಿದು ಬಿಡೆ ಪಂದಿಗಳ
 ನಬ್ಬರಿಸಿ ತುಡುಕಿದವು ಕೇಸರಿಯ ಮೇಲ್ವಾಯ್ವಡರ್ಡು ಪುಲಿಯಂ
 ಕೊಂದವು ||೪೬||

ಬಿಡದೆ ಕುತ್ತುರ್ಗಲಂ ಸೋವಿದರ್ ತೀವಿದರ್
 ಗಿಡುಗಳ ವೊದರ್ಗಲಂದೆಬ್ಬಿಸಿದರುಬ್ಬಿಸಿದ
 ರೊಡನೊಡನೆ ಖಗಮೃಗವ್ರಾತಮಂ ಪಾತಮಂ ಮಾಡಿದರ್ ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ||
 ಪಿಡಿ ಗುಂಡು ಬಡಿ ಕೋಲ್ಳುಳುರುಬೆಯಿಂದಿರುಬೆಯಿಂದ
 ದಿಡುಗವಣೆ ನೇಣುರುಲ್ಲೊಲೆಗಳಿಂ ಬಲೆಗಳಿಂ
 ಜಡಿದಾರ್ದು ಬೊಬ್ಬೆಯಬ್ಬರದಿಂದ ಶರದಿಂದ ಕಾಡೊಳ್ ಕಿರಾತರಂದು || ೪೭ ||

ಕುತ್ತುರೊಳ್ಳುದುಗಿದ್ ಪುಲಿ ಪೊರಮಡಲ್ ಕಂಡು
 ಕಿತ್ತು ಕೂರ್ಗಣೆಗಳಂ ಪೂಡಿ ಲುಬ್ಧಕರಿವರ್
 ಇತ್ತತ್ತಲಿರ್ದು ಸರಿಸದೊಳೆಚ್ಚೊಡದರೊಡಲನುಚ್ಚಳಿಸಿದಂಬು ತಾಗಿ ||
 ಇತ್ತಂಡಮಂ ವ್ಯಾಘ್ರದೊಡನಿಳಿಗೆ ಬಿದ್ದರು
 ದ್ವೈತ್ತದಿಂದುಭಯ ಜನಮೇಕಾರ್ಥಕೆಳಸಿದಡೆ
 ಮತ್ತೆ ಲೇಸಾದಪುದೆ? ಜಗದೊಳಿ ಮೂವರುವಹತಿ ಚಿತ್ರಮಲ್ಲಿಂದನು || ೪೮ ||

ನಳಿತೋಳ ಬಲೊಲೆಯ ಸೊಕ್ಕು ಜನ್ಮನಡ್ ಪರಿ
 ಮಳ ಗಾತ್ರದಳಿಕುತಳದ ಮೆಲ್ಲಡೆಯ ಶಬರಿ
 ಹಳುವದೊಳ್ ತನ್ನ ಕಾಂತನ ಬಳಿಯ ಬರಲೊಂದು ಸಿಂಗಮತಿ ಭರದೊ
 ಕೆರಗಿ ||

ಬಳಿಕವಳ ಮಧ್ಯಮಂ ಕಂಡು ಸಾಮಾನ್ಯಮಂ
 ತಳೆದು ಮತ್ತಾಕೆಯ ಚಲಾವಾಂಗಮಂ ನೋಡಿ
 ಮುಳಿದಡರಲಾ ಕೇಸರಿಯನೆಚ್ಚು ಕೆಡಹಿದಂ ಕ್ರೋಧದಿಂದಾ ವ್ಯಾಧನು || ೪೯ ||

ಮರಿಗೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ಮಡಿವವು ಕೆಲವು,
 ಬರಿಯ ಬಿಲ್ಲನಿಗೆ ರಮಣನ ತಾಗಿತಂಬೆಂದು
 ನೆರೆ ಮೋಹದಿಂ ಪೊರಳ್ವವು ಕೆಲವು, ಭಯಗೊಂಡೊಂದೊಂದೆಣೆಯನಗಲ್ಪು ||
 ಮರುಗಿ ಮದನಾಸ್ತ್ರದಿಂದಿರದೆ ಬಿದ್ದವು ಕೆಲವು,
 ಬಿರುಸರಳ್ ತಮ್ಮ ಕೂಪರ ಮೇಲೆ ಬರಲದಕೆ
 ಗುರಿಯಾಗಿ ತೊರೆದವಸುವಂ ಕೆಲವು ಪುಲ್ಲಿಗಳ್ ಬೇಡರೆಸುವೆಸುಗೆಯಿಂದ

ಕರಿಯ ಕುಂಭಸ್ಥಳವ ಮುಕ್ತಾಫಲಂಗಳಂ,
 ಬರುಹಿಗಳ ಗರಿಗಳಂ ಚಮರಿವಾಲಂಗಳಂ,
 ದ್ವಿರವನವದಂತಾಕುರಂಗಳಂ, ಮೃಗನಾರ ಮೃತ್ತಿಕೆಗಳಂ, ಬನದೊಳು ||
 ಇರದೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುತಿರ್ದವರೊ ಶಬರಿಯರ್
 ದರಹಾಸ ಕಬರಿ ಕುಂತಳ ಕುಚ ಶ್ಯಾಮ ತನು
 ಪರಿಮಳಂಗಳನಾಂತು ಬಂದವರೊ ತಿಳಿಯಲರಿದೆಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದುದು

||೫೧||

ಪುಲಿ ಕರಡಿ ಕರಿ ಸಿಂಗ ನಾರಂಗ ಮರೆ ಪಂದಿ
 ಮೊಲ ಹುಲ್ಲೆ ಕಾಡೆಮ್ಮ ಚಮರಿಗಳೊಡಲಾದ
 ಪಲವು ಮೃಗ ಜಾತಿಯ ಕ್ರೌಂಚ ಶಿಖಿ ತಿತ್ತಿರಿ ಕವೋತಾದಿ ಪಕ್ಷಿಗಳನು ||
 ಕೊಲುತ ಬಹ ಬೇಡರ್ಗೆ ಸಿಕ್ಕದೋಡಿದುದೊಂದೆ
 ರಳೆ ಕುಳಿಂದಕನೆಂಬ ದೊರೆ ಕಂಡು ತನ್ನ ಚಾ
 ಪಲಹಯದೊಳದರ ಬಳಸದನತಿವೇಗದಿಂ ಬಿಟ್ಟಿಡಿದು ಕೊಲ್ಪಿನೆಂದು||೫೨||

ಆ ಕುಳಿಂದಂ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯ ನಿಯೋಗದಿಂ
 ದಾ ಕಾನನದ ನಾಡವಳಿತಘಂ ಕೈಕೊಂಡು
 ಭೂಕಾಂತನಾಗಿಹಂ ಚಂದನಾವತಿಯೆಂಬ ಪುರದೊಳವನರ್ಥಿಯಿಂದ ||
 ಈ ಕಿರಾತಪ್ರಕರದೊಡನೆ ವೊರಮಟ್ಟು ಮೃಗ
 ಯಾಕಾಮನಾಗಿ ಬಂದಿರ್ದವಂ ಸಿಡಿದೋಡು
 ವಾ ಕುರಂಗದ ಬೆನ್ನನೈದಿದಂ: ತೇಜಿಯ ಜವಂ ಗಾಳಿಯಂ ಮುಂಚಲು||೫೩||

ಹರಿಣನಂ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬರಲಾ ಕುಳಿಂದಕಂ,
 ಹರಿಯನೇ ಜಪಿಸುತಳುತಿಹ ಬಾಲನಂ ಕಂಡು,
 ಹರಿಯನಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲಿಸಿ, ನೋಡಿ,ನಿಜ ಶಿರವನಲ್ಲಾಡಿ,ತಾಂ ಮೃಗದ ಕೊಲೆಗೆ||
 ಹರಿತಂದ ಪಾಪಮತಿ ಪುಣ್ಯಮೊದವಿಸಿತು, ಮೃವ
 ಹರಿಸುವಡೆ, ಶಿವಶಿವಾ, ವೊಸತೆಂದು ಹರುಷದ ಲ
 ಹರಿಯೊಳೊಲಾಡಿದಂ: ಕಡವರನೆಡಹಿ ಸಂಧಿಸಿದ ಕಡು ಬಡವನಂತೆ ||೫೪||

ಇಳಿದು, ನಿಜ ವಾಜಿಯಂ ಸಾರ್ದು, ಮೈದಡವಿ, ಬರ
 ಸೆಳೆದು, ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ, ಕಂಬನಿದೊಡದು, ಕೂಡೆ ಸ
 ಗ್ಗಲೆಯ ನೀರಿಂದ ಕಾಲ್ಪುದಿಯೊಳ್ಳಸಿವ ನೆತ್ತರಂ ತೊಳೆದು, ಮೋಹದಿಂದ ||
 ಗಳದೊಳುಬ್ಬುವ ಗದ್ದದಂಗಳಂ ಸೈಪಿಟ್ಟು
 ತಿಳುಪಿ, ಲಾಲಿಸಿದಂ ಕುಳಿಂದಕಂ ನೌಭಾಗ್ಯ
 ನಿಳಯದರಕೆಯ ವಸುವನೊವವಿದಗ್ಗದ ಪುಣ್ಯದೊಡಲಸುವನಾ ಶಿಶುವನು
 ||೫೫||

ಎಡ ಬಲದೊಳಿಹ ತನ್ನವರೊಳಾ ಕುಳಿಂದಕಂ
 ನುಡಿದನೀ ಬಾಲಕಂ ತನ್ನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ
 ನೊಡಹುಟ್ಟಿದವರ ಹಂಬಲಿಸದೆ ಮುರಾರಿಯಂ ನೆನೆವನದರಿದಿವಂಗೆ ||
 ಒಡೆಯನಚ್ಚತನಾದ ಕಾರಣಂ ಮೃತನಾಗ
 ದಡವಿಯೊಳ್ ಜೀವಿಸಿವನೆಲ್ಲರ್ಗೆ ತನುಜರಂ
 ಕೊಡುವವಂ ಕೃಷ್ಣನೈಸಲೆ ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲೀತನೇ ಸುತನೆಂದನು ||೫೬||

ಪತ್ತುವಿಧಮುಂಟು ಸುತರವರೊಳಾರಸಪುತ್ರ
 ನುತ್ತಮಂ, ಮೇಣಾತನಿಲ್ಲದೆಡೆ ಮಿಕ್ಕವೊಂ
 ಬತ್ತು ಬಗೆಯೊಳಗೊಂದು ತೆರೆದ ಮಗನಾದಡಂ ಬೇಕಲಾ ಮಾನವರ್ಗೆ, ||
 ತತ್ತನಯರೊಳ್ ತನ್ನತಾನೆ ದೊರೆಕೊಂಡವಂ
 ದತ್ತನಂದನನಿವಂ ತನಗೆಂದವಂ ಮುದದೊ
 ಳೆತ್ತಿಕೊಂಡಶ್ವವನಡರ್ದು ಪರಿಜನ ಸಹಿತ ನಿಜ ಪುರಕೆ ಬರುತಿರ್ದನು||೫೭||

ಮೃಗಯಾ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಕಾನನಕೆ ತಾಂ ಕೃಷ್ಣ
 ಮೃಗದೇರಕೆಗೈದಿದಡೆ ದೊರೆಕೊಂಡನೀ ಕೃಷ್ಣ
 ಮೃಗಭಾವದರ್ಭಕಂ, ವಾವಕೆಳಸಿದೊಡಾಯ್ತು ಪುಣ್ಯಮೆನುತಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ||
 ಮೃಗಜಾತಿಗಳನವರವರ್ಗೆ ವೆಚ್ಚಿಸಿ, ನೆರೆದ
 ಮೃಗಜೀವಿಗಳನೆಲ್ಲರಂ ಕಳುಹಿ, ನಿಜ ಪುರಕೆ
 ಮೃಗಧರನೊಲೆಸೆವ ಶಿಶುವಂ ಕೊಂಡು, ಪರಿಜನದೊಡನೆ ಬಂದನುತ್ಸವ
 ದೊಳು || ೫೮ ||

ಮುಂದೆ ಪರಿತಂದು ಚರರರುನೆ ಸಿಂಗರಿಸಿದರ್
 ಚಂದನಾವತಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮದಿಂ ಕುಳಿಂದಕಂ
 ಬಂದು, ನಿಜ ಭವನಮಂ ಪುಗಲಿದಿವಂದು, ನಲಿವನನ ಸತಿ ಮೇಧಾವಿನಿ ||
 ಕೂವನಂ ತೆಗೆದತ್ತಿಕೊಳುತ, ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ, ಸಾ
 ನಂದದಿಂ ಪೊರೆಯೇರಿದಳ್, ತನ್ನ ಬಂಜಿತನ
 ಮಿಂದು ಪೋದುದು, ಪುತ್ರವತಿಯಾದೆನೆನ್ನ ಪುಣ್ಯದ್ರುಮಂ ಫಲಿಸಿತೆಂದು
 ||೫೭||

ಬಳಿಕ ನಗರದೊಳಾದುದುತ್ಸವಂ, ಪಾರ್ವರ್ಗಿ
 ನಿಲಯದ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳನೊಲಿದಿತ್ತನೊಂ
 ದುಳಿಯದೆ, ವಿಹಿತ ಜಾತಕರ್ಮಮಂ ಮಾಡಿಸಲ್ಪುಧರುತ್ತ ರೋತ್ತರವನು ||
 ತಿಳಿದು, ನಿರ್ಮಲ ಮುಖಾಂಬುಜದಿಂ ಶಶಾಂಕನಂ
 ಕಳಕಳಿಸಿ ನಗುವನದರಿಂ ಚಂದ್ರಹಾಸನೆಂ
 ದಿಳಿಯೋಳಿತಂಗೆ ಪೆಸರಾಗಲೆಂದುಚ್ಚರಿಸಿ ನಾಮಕರಣಂಗೈವರು ||೬೦||

ಪಸುಳಿತನದಂದಿಂದ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದನ್ನೆಗಂ
 ಬಿಸಜನಾಭನ ಭಕ್ತಿ ದೊರೆಕೊಳದ ಮನುಜರಂ
 ನಸುನಗುವ ಧವಳದೊಳ್ಳಿಂ ಚಂದ್ರಹಾಸನಿವನಖಿಳ ಭೂಮಂಡಲದೊಳು ||
 ಪಸರಿಸುವ ಜಸದ ಬೆಳ್ಳಿಂ ಚಂದ್ರಹಾಸನಿವ
 ನಸಮನಕ್ಷೇಣನಕಳಂಕನತಿಶಾಂತನೆಂ
 ದಿಸವ ಸದ್ಗುಣದೇಗ್ಲೆಯಿಂ ಚಂದ್ರಹಾಸನಿವನೆಂದು ಬುಧರೊರೆದರಂದು||೬೧||

ಮಂಜುಮಹಿಮಾಸ್ಪದಂ, ಚಾರು ವೃತ್ತಂ, ಕಲಾ
 ಪುಂಜಂ, ಸದಾನಭೋಗಂ, ಕುವಲಯಪ್ರಿಯಂ,
 ರಂಜಿಸುವ ರಾಜನೆನ್ನವೊಲಾದಡಂ ಮಿತ್ರತೇಜಕಳವಳಿದು, ಪಗೆಯ ||
 ಭಂಜನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ, ಬಡತನವಟ್ಟು, ಕಂದಿ, ಪಳಿ
 ವಂಜಗವರಿಯೆ ಪೊತ್ತನೆಂದು ಬಿಡದಮೃತಾರ್ಚಿ
 ಯಂ ಜರಿದು, ನಗುವನದರಿಂ ಚಂದ್ರಹಾಸನಿವನಹನೆನೆ ಪೆಸರ್ಮೆರೆದುದು

ಕತ್ತಲೆಯ ಮನೆಗೆ ಮಣಿದೀವವಾದಂತೆ, ಸಲೆ
ಬತ್ತಿದ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ನವ ಜಲಮೊದವಿದಂತೆ,
ಬಿತ್ತರದ ಕಾವ್ಯರಚನೆಗೆ ದೇವತಾಸ್ತುತಿ ನೆಗಳ್ವಂತೆ, ಭೂತಳದೊಳು ||
ಮತ್ತೆ ಸಂತಾನಮಿಲ್ಲದ ಕುಳಿಂದನ ಬಾಳ್ಗೆ
ಗುತ್ತಮ ಕುಮಾರನಾದಂ ಚಂದ್ರಹಾಸನೆನ
ಲುತ್ತರೋತ್ತರಮಪ್ಪುದಚ್ಚರಿಯೆ ಸುರಪುರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀವರನ ಶರಣರು ||೬೩||

೨೯ ನೆಯ ಸಂಧಿ

ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ಸರದಿಂದ ಮುಂದೆ ತಪ್ಪುವ ದೈವ
ಯಂತ್ರಭೇದವನರಿಯದಿಂದುಹಾಸನ ಮೇಲೆ
ತಂತ್ರನುಂ ಪಣ್ಣೆ, ಕೊಲಿಸುವನೆಂದು, ಕಳುಹಿದಂ
ಕುಂತಳೇಂದ್ರನ ನಗರಿಗೆ ||

ಧ್ರುವನಂಬರಸ್ಥಳದೊಳ್, ಅಸ್ಮತ್ಪ್ರಿತಾಮಹಂ
ದಿನದೊಳ್, ವಿಭೀಷಣಂ ಲಂಕೆಯೊಳ್, ಪಾತಾಳ
ಭುವನದೊಳ್ ಬಲಿ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಂ ಕಾಣ್ಬಾರಾಃ ಚಂದ್ರಹಾಸನಿಂದ ||
ಅವನಿ ಪಾವನಮಪ್ಪುದಾತನಂ, ಸಂಧಿಸುವ
ಲವಲವಿಕೆಯಾಗಿರ್ಪುದೆಲೆ ತವೋಧನ, ತನಗೆ
ವಿವರಿಸುತ್ತರ-ಕಥೆಯನೆಂದರ್ಜುನಂ ಕೇಳ್ದಡಾ ಮುನಿಪನಂತೆಂದನು ||೧||

ಆಲಿನೆಲೆ ಫಲುಗುಣ, ಕುಳಿಂದಕನ ಭವನದೊಳ್,
 ಬಾಲಕಂ ಪೆಚ್ಚುವ, ಸುಧಾಂಶು ಕಳೆಯಂ ನಗುವ
 ಲೀಲೆಯಂ, ಚಂದ್ರ-ಹಾಸಂ ತವ್ವದೆಂಬಂತೆ ದಿನದಿನಕೆ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿರೆ ||
 ಮೇಲೆಮೇಲೆನೆದುದಾವೊಲ ಸಿರಿ, ವಿಮಲ ಗುಣ
 ಶೀಲದಿಂ ಮೆರೆದುದೆಲ್ಲಾ ಜನಂ, ಬಿಡದೆ ಕೊಡ
 ವಾಲಂ ಕರೆದುವಾಕಳುತ್ತು ಬಿತ್ತದೆ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತಿಳಿ ಮಳೆಗಳಿಂದ ||೨||

ಸೂಚಿತದ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಪುಣ್ಯ ಫಲದಿಂದ-
 ಯಾಚಿತದೊಳನುವಮದ ಶಿಶುನಿಧಾನಂ ತನಗೆ
 ಗೋಚರಿಸಿತೆಂದು, ನಲಿದಾ ಕುಳಿಂದನುವನ ರಾಣಿಯುಂ ದಿನದಿನದೊಳುಂ ||
 ಲೋಚನಂ ದಣಿಯೆ ನೋಡುತ್ತ, ಹರುಷವಾರಿಧಿಯು
 ನೀಚೆಯೊಳ್ಳುಳುಗಾಡಿ, ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂ
 ದಾ ಚಂದ್ರಹಾಸನಭೃದಯದೊಳ್ಳೆ ಚಿದರನೇಕ ಸಂವದಮೊದವಲು ||೩||

ಲಕ್ಷಣದೊಳೆಸವ ಸುಕುಮಾರನಂ ನಗರಿಗ
 ಧೃಕ್ಷನಾಗಿದ ಕುಳಿಂದಂ ಕೆಲವು ದಿನದ ಮೇ
 ಲಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸಕಿರಿಸಿದಡೆ, ಹರಿಯೆಂಬೆರಡೆ* ವರ್ಣಮಲ್ಲದೆ ಪೆರತನು ||
 ಅಕ್ಷಿಯಿಂದಿತ್ತದೆ ವಾಚಿಸದಿರಲೈ, ಗುರು
 ಶಿಪ್ಪಿಸಿ, ಕನಲ್ಪು, ಬರೆಯಂದಡಂ ಕೇಳದಿರೆ,
 ತತ್ ಕ್ಷಣದೊಳಾತನೈತಂದವನ ತಾತಂಗದಂ ವೇಳ್ವಡಂತೆಂದನು ||೪||

ಈತನೇಕಾದಶಿಯೊಳುಪವಾಸಮಂ ಮಾಡ
 ಲೀತನಂ ಕಂಡು, ನಾವೆಲ್ಲರುಮನುಷ್ಯಸುವೆ
 ವೀತನಚ್ಯುತ ಭಕ್ತನೀತನಿಂದೆನಗಪ್ಪುದಭ್ಯುದಯಮಿಹ ಪರದೊಳು ||
 ಈತನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ತನುಜಾತರಿಲ್ಲ ತನ
 ಗೀತನಲ್ಲದೆ ಜೀವಮಾಗರ್ವಿನಾನದರಿ
 ನೀತನೆಂತಾದಡಿರಲೀತಂಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಬೇಡೆಂದು ಕುಳಿಂದನಂದು ||೫||

ಅಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಿಂ ಚಂದ್ರಹಾ
ಸಂ ದಾನವಾರಿಯಂ ಬಿಡದೆ, ಬಾಲಕ್ರೀಡೆ
ಯಿಂದುತ್ಸವಂಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಕೆಳೆಯರ್ವರಸಿ ಕೊಂಡಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ||
ತಂದು ಫಲವಸಲರ್ಗಳಂ ಪೂಜೆಗೈದುಪವಾಸ
ದಿಂದ ಜಾಗರಣದಿಂದೇಕಾದಶೀವ್ರತವ
ನಂದದಿಂದಾಚರಿಸನಖಿಳ ಜನಕುವದೇಶಿಸಂತೆ ಹರಿಮಹಿಮೆಗಳನು ||೬||

ಮೆಲ್ಲನಿಂತಿರಲೆಂಟನೆಯ ವರುಷಮಾಗಲೈ
ನಿಲ್ಲದುಪನಯನಮಂ ವಿರಚಿಸಿ, ಕುಳಿಂದಂ ಸ
ಮುಲ್ಲಾಸಮಂ ತಾಳ್ದನಂಗಸಹಿತಖಿಳ ವೇದಂಗಳಂ ನೀತಿಗಳನು ||
ಸಲ್ಲಲಿತ ಶಬ್ದಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತಂ
ಳೆಲ್ಲಮಂ ಗುರುಮುಖದೊಳನುಕರಿಸಿ, ಬೇಕಾದ
ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯನರಿದು, ಗಜ-ತುರಗದೇರಾಟದೊಳ್ ಚತುರನಾದನವನು||೭||

ವಿದಿತ ವೇದಾರ್ಥಮಂ ವಿಷ್ಣುವೆಂದರಿದು, ಬಹು
ವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರತತಿ ಹರಿಯೆ ಗತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ತಾ
ನಧಿಕರಿಸಿ, ಬಳಿಕ ನಿಜ ಭಕ್ತಿಜಾಪಕೆ ಸತ್ವಗುಣವನಳವಡಿಸಿ, ತನ್ನ ||
ಸುಧಿಯ ಶರಮಂ ಮಾಡಿ, ಕೃಷ್ಣನಂ ಗುರಿಮಾಡಿ,
ವಿಧುಹಾಸನನುಪಮ ಧನುವಿದ್ಯೆಯಂ ಜಗದೊ
ಳಧಿಕತರಮಾಗೆ ಸಾಧಿಸಿ, ಪರಮಭಾಗವತಕಲೆಗಳಿಂದೆಸೆದಿದರ್ವನು ||೮||

ಮೋಡಶಸ್ತ್ರಾಯದೊಳವಂ ಪ್ರಬಲಬಲನಾಗಿ,
ಮೂಡದಗ್ಗ ಳಕೆಯಿಂದೈದೆ ರಧಿಕರ್ಕಳಂ
ಕೂಡಿಕೊಂಡೈಯ್ದಿ, ನಿಜ ತಾತಂಗೆ ಮಲೆವ ಮನ್ನೆಯರೆಲ್ಲರಂ ಘಾತಿಸಿ ||
ಮಾಡಿದಂ ದಿಗ್ವಿಜಯಮಂ, ಕುಳಿಂದಕನಾಳ್ವ
ನಾಡಲ್ಲದೆಣ್ಣೆಸೆಯ ಸೀಮೆಗಳನೊತ್ತಿದಂ,
ಪೂಡಿಸಿದನವರವರ ಮನೆಗಳ ಸುವಸ್ತುಜಾಲಂಗಳಂ ತನ್ನ ಪುರಕೆ ||೯||

ಹರಿಯನಾರಾಧಿಸದೆ ರಾಜ್ಯಮದದಿಂ ಸೊಕ್ಕಿ-
 ದರಿ ಭೂಪರಂ ಗೆಲ್ಲು, ಮಣಿ ಕನಕ ಮುಕ್ತಾಳಿ
 ಕರಿ ತುರಗ ಮೊದಲಾದ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತುಪ್ರತತಿ ಸಹಿತ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಒರಲು,||
 ಪುರದ ಸಿಂಗರದ, ಮಂಗಳವಾಡ್ಯರವದಬಲೆ
 ಯರ ಸೊಡವೆಗಳಗಿನಾತತಿಗಳ, ಮಹೋತ್ಸವದ
 ಸಿರಿಯೊಳ್ಳುಳಿಂದಂ ಕುಮಾರನನಿದಿಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡನು||೧೦||

ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳೇಗಳಂದಿರಾದೇವಿ ನಾ
 ರಾಯಣರ್ ತನಗೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಮಿಸಲವರ್
 ಪ್ರಿಯದಿ ತನಯನಂ ತೆಗದಪ್ಪಿದರ್, ಬಳಿಕ ಪುರಬೀದಿಯೊಳ್ಳರುತಿರೆ ||
 ಆಯತಾಕ್ಷಿಯರೆಲ್ಲರಲರ್ಗಳಂ ಚೆಲ್ಲಿದರ್
 ಕಾಯಜಾಕೃತಿಯೊಳ್ಳಿತಹ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ವಿ
 ಡಾಯಮಂ ನೋಡುವ ಕಟಾಕ್ಷದ ಮರೀಚಿಗಳ ವಿಚಿಗಳ ನಿಕರದೊಡನೆ
 ||೧೧||

ನಿಳಯಕ್ಕೆತಂದನುತ್ಸವದಿಂ ಕುಳಿಂದಕಂ,
 ಬಳಿಕ, ತನ್ನಾಧಿಪತ್ಯವನಾತ್ಮಜಂಗೆ ಮಂ
 ಗಳ ಮುಹೂರ್ತದೊಳಿತ್ತನಂದಿನಿಂ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಪಾಲಿಸುವನಿಳಿಯನು ||
 ತುಳುಕಾಡಿತಾ ನಾಡಸಿರಿ, ಚಂದನಾವತಿಯು
 ನೊಳಲ ಸೌಭಾಗ್ಯಮಭಿವರ್ಧಿಸಿತು, ವೈಷ್ಣವರ
 * ಬೆಳವಿಗೆಗಳಾದವೆಲ್ಲಾ ಜನದೊಳಾಚಾರ-ಗುಣದಾನ ಧರ್ಮದಿಂದ ||೧೨||

ದಶಮಿಯ ಮಹೋತ್ಸವಂ ವರ್ಚಿತೇಕಾದಶಿಯೊಳ್
 ಅಶನಮಂ ತೊರೆದರಚ್ಯುತ ವರಾಯಣರಾಗಿ
 ನಿಶಿಯೊಳ್ ನಿರಂತರಂ ನಿದ್ರೆಯಂ ಬಿಟ್ಟರಾ ಮರುದಿನಂ ದ್ವಾದಶಿಯೊಳು ||
 ಕುಶಲಯನ ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಭುಂಜಿಪರಿಂತ
 ತಿಶಯಮಾದುದು, ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮಾಧವಭಕ್ತಿ
 ವಿಶದ ಗುಣನಿಧಿ ಚಂದ್ರಹಾಸನಾಷ್ಟೈಯೊಳವನ ದೇಶದ ಸಮಸ್ತ ಜನಕೆ ||೧೩||

* ಬೆಳವಳಿಗೆಯಾದುದೆಲ್ಲಾ

ಜಲಜಾಕ್ಷ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಾಗಿ, ನಿ
 ಶ್ವಲ ಹರಿಧ್ಯಾನದಿಂ ಧ್ರುವನಾಗಿ, ಸತ್ತ್ವದಿಂ
 ಬಲಿಯಾಗಿ, ಶಾಂತತ್ವದಿಂ ವಿಭೀಷಣನಾಗಿ, ವೈಷ್ಣವಾಭರಣನೆಂಬ ||
 ಕಲೆಯಿಂದ ಮಹಿಗೆ ರುಕ್ಮಾಂಗದಂ ತಾನಾಗಿ,
 ಸಲೆ ಕೀರ್ತಿಯುಂ ವುಂಡರೀಕನಾಗಿರುತಿಹಂ
 ಸುಲಲಿತ ಚರಿತ ಭಾಗವತಶಿರೋಮಣಿ ಚಂದ್ರಹಾಸನುವೀತಳದೊಳು ||೧೪||
 ರೂಪಿಂದ ಮದನನುಂ, ನಾರಿಯರುಮಮಿತವ್ರ
 ತಾಸದಿಂ ದಿನವನುಂ, ಪರ ಮಹೀವಾಲರುಂ
 ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಯುಂ ಪಿಯೋಷಕಿರಣನುಂ ತಾರೆಗಳುಮಭಿವರ್ಧಿಪ ||
 ಶ್ರೀಪತಿಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಗರುಡನುಂ, ಸನಕಾದಿ
 ತಾಸಸರುಮೈದೆ ಸೋಲ್ದವರೆಂದಡನ್ನುಳಿದ
 ಕಾವುರುಸರೀ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ ವೋಲ್ದಪರೆ ವೇಳೆಂದು ಮುನಿ ನುಡಿದನು
 ||೧೫||

ಈ ತೆರದೊಳರೆ ಕುಳಿಂದಂ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ
 ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಂ ಕರೆದು ನುಡಿದನೆಲೆ ಮಗನೆ, ವಿ
 ಖ್ಯಾತವಾಗಿಹ ರಾಜಧಾನಿ ಕುಂತಳಮಿಲ್ಲಿಗಾರು ಯೋಜನದೊಳಿಹುದು ||
 ಭೂತಳವಿದಾ ನಗರದರಸಿನದು, ನಮಗೊಡೆಯ
 ನಾತನ ಶಿರಃಪ್ರಧಾನಂ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ, ಸಂ
 ಜಾತ ವಸ್ತುಗಳ ಸಿದ್ಧಾಯಮಂ ಕೊಡವೇಳ್ವುದರಮನೆಗೆ ನಾವೆಂದನು ||೧೬||
 ರಾಯಂಗೆ ವರುಷ ವರುಷಕೆ ನಾವು ಕೊಡುವ ಸಿ-
 ದ್ಧಾಯಮಂ, ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಲಿಸಿ ಬಪ್ಪ ನಿ
 ಷ್ಠಾಯತ ದ್ರವ್ಯಮಂ, ನೃಪನ ರಾಣಿಗೆ ಪುರೋಹಿತನಾದ ಗಾಲವಂಗೆ ||
 ಪ್ರೀಯದಿಂದುಪಚರಿಸುವರ್ಧಮಂ, ತತ್ಕಾಲ
 ಕೀಯಬೇಕೆಲೆ ಮಗನೆ, ಧನವನೊದವಿಸಿ ಕ್ಷುಳುಹ
 ಸೂಯೆಗೀಡಾಗಬೇಡೆಂದು ನಿಜನಂದನಂಗಾ ಕುಳಿಂದಂ ನುಡಿದನು ||೧೭||

ತೆರುವ ‡ ಕಳುಹಲೀಯದಡೆ ಕೇಡುಬಹದೆಂದು

ಪಿತನ ಮಾತಂ ಕೇಳ್ವು, ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಮಹೀ
 ಪತಿಗೆ, ಮಹಿಸಿಗೆ, ಮಂತ್ರಿ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗೆ, ಪುರೋ
 ಹಿತ ಗಾಲವಂಗೆ, ಸಲಿಸುವ ಧನವನದರ ಸಂಗಡಕೆ ತಾನಾಹವದೊಳು ||
 ಪ್ರತಿಭೂಪರಂ ಜಯಿಸಿ ತಂದ ವಸ್ತುಗಳನಂ-
 ಕಿತದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ, ಶಕಟೋಷ್ಟ ಕರಿಗಳ ಭಾರ
 ಶತ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಕಳುಹಿದನಾಪ್ತರಂ ಕೂಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಕುಂತಳನಗರಿಗೆ ||೧೮||
 ಹಸ್ತಿ ಹಯ ವಸ್ತ್ರರತ್ನಾಭರಣ ಕರ್ಪೂರ
 ಕಸ್ತೂರಿ ಮಲಯಜ ಸುವರ್ಣ ರಜತಾದ್ಯವಿಳ
 ವಸ್ತು ಚಯಮಂ ಕೊಂಡು, ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಚರಣ ಕುಂತಳವುರಕ್ಕೆ ಬಂದು||
 ವಿಸ್ತಾರದಿಂದೆನವ ನಗರೋಪಕಂಠದ ಸ
 ರಸ್ತೀರದೊಳ್ ಮಿದು, ಚಕ್ರಿಯಂ ಪೂಜೆಗೈ
 ದಸ್ತಮಯ ಸಮಯದೊಳ್ಪೊಕ್ಕುರಾ ಪಟ್ಟಣವನತಿ ಶುಚಿಭೂತರಾಗಿ ||೧೯||
 ನೊಸಲೊಳೆನಿವೂರ್ಧ್ವ ಪುಂಡ್ರದ, ಸುಧೌತಾಂಬರದ,
 ಮಿಸುಪ ತುಳಸಿಯ ದಂಡೆಗಳ ಕೊರಳ, ಸ್ವಚ್ಛತರ
 ದಶನ ಪಂಕ್ತಿಯ,*ನಕಿಲ್ಪಿಷ ಗಾತ್ರದಚ್ಚ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವದಿಂದ ಮೆರೆವ ||
 ಶಶಿಹಾಸನನುಚರಣ ಬಂದು ಕಾಣಲ್ಪಿದ್ದೇರೆ
 ವೈಸತಕಟ ! ನಿಮಗೀಗಳೇಕೆ ಶುದ್ಧ ಸ್ನಾನ
 ಮಸುವಿಡಿದಿಹನೆ ಕುಳಿದಕನೆಂದು ಶಂಕೆಯಿಂ ಕೇಳ್ವನಾ ಮುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ
 || ೨೦ ||

ಅಶುಭಕೋಟಿಯನೊರಸುವೇಕಾದಶೀ ವ್ರತಕೆ
 ವಿಶದ ಸಲಿಸ್ನಾನವಿಂದೆಮಗೆ ಸಮನಿಸಿತು,
 ಕುಶಲದಿಂ ಬಾಳ್ವಂ ಕುಳಿಂದನಾತನ ಸೂನು ಚಂದ್ರಹಾಸಂಗೆ ನಾಡು ||
 ವಶವರ್ತಿಯಾಗಿರ್ಪುದವನಾಚ್ಛೆಯಿಂದುಭಯ
 ದಶಮಿಯೊಳ್ಳಡೆವುದುತ್ಸವಮಚ್ಛತಂಗೆ ಕ
 ಕ್ಷಮಿಲ್ಲದವಿಳ ಜನಮಂ ಬಿಡದೆ ಪಾಲಿಸಂ ಹರಿಭಕ್ತನಿರತನಾಗಿ ||೨೧||

ಸುತ್ತಲುಂ ದಿಗ್ವಿಜಯಮಂ ಮಾಡಿ, ರಿಪು ನೃಪರ
ನೊತ್ತಿ ಭುಜಬಲದಿಂದ, ಕವ್ವಮಂ ಕೊಂಡು, ಬಂ
ದುತ್ತಮ ಸುವಸ್ತುಗಳನೆಂದುಮಿನಾರ್ಥಮಂ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಕಳುಹಲು ||
ಪೊತ್ತು ತಂದಿಹುದನೇಕ ದ್ರವ್ಯವರಮನೆಗೆ
ಹತ್ತು, ನಿಮಗೊಂದರೇಣಿಕೆಯೊಳೆಂದು ಲೇಖನವ
ನಿತ್ತಡೆ, ಕುಳಿಂದಕನ ಸೇವಕರ್ಗಾ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಮಗುಳಂತೆಂದನು ||೨೨||

ಏನಿದೆತ್ತಣ ಕೌತುಕದ ನುಡಿ, ಕುಳಿಂದಂಗೆ
ಸೂನು ಜನಿಸಿದವನೆ ! ಬಂಜೆಯಾಗಿಹಳವನ
ಮಾನಿನಿ, ವಿಚಿತ್ರಮೆನಲಾ ಚರಣ್ ಜೀಯ, ಪುಸಿಯಲ್ಲವಂ ಬೇಂಟೆಗೈದಿ ||
ಕಾನನದ ಮಧ್ಯದೊಳನಾಧನಾಗಿಹ ಶಿಶುನಿ
ಧಾನಮಿರೆ ಕಂಡೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಾತ್ಮಜ ವಿ
ಧಾನದಿಂದೋವಿದಂ, ಪ್ರೀತಿ ಮಿಗೆ ಚಂದ್ರಹಾಸಾಭಿಧಾನದೊಳೆಂದರು||೨೩||

ಕೇಳಿ ವಿಸ್ಮಿತನಾದನಾ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ, ನಾಂ
ವಾಳಡವಿಯೊಳ್ ವಸುಳೆಯಂ ಕೊಂದು ಬಹದೆಂದು
ಹೇಳಿದಡೆ, ಚಂಡಾಲರುಂಕುಳಿಹಿ ಬಂದರಹುದೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಬಳಿಕ ||
ತಾಳಿದಂ ದ್ವೇಷಮಂ ಚಿತ್ತದೊಳ್, ನೊರಗೆ ಕರು
ಣಾಳುಗಳ ತೆರದಿಂದವರ್ಗಳಂ ಮನ್ನಿಸಿ, ನಿ
ಜಾಲಯಕೆ ತೆಗಸಿದಂ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಕಳುಹಿದಗಣಿತ ಸುವಸ್ತುಗಳನು ||೨೪||

ಇಂದುಹಾಸನ ದೂತರುಪವಾಸವಿರಬಾರ
ದೆಂದು, ಬಾಣಸಿಗರಂ ಕರಸಿ, ಬಹುವಿಧ ವಾಕ
ದಿಂದ ಷಡುರಸ ಭೋಜ್ಯಮಂ ಮಾಡಿಸಿದರೊಟಕವರೊಲ್ಲೆವೆನೆ ಕನಲ್ದ ||
ಎಂದಿನಂತಲ್ಲ ಗರ್ವಿಸಿದಂ ಕುಳಿಂದನವ
ನಿಂದ ಸೊಕ್ಕಿದರವನ ಭೃತ್ಯರಿವರೆಲ್ಲರಂ
ತಂದು ಕಾರಾಗಾರದೊಳ್ಳಿಗಳಮಂ ಪೂಡಿಸುವೆನೆಂದನಾ ಸಚಿವನು ||೨೫||

ಕಷ್ಟವೇತಕೆಲೆ ಜೀಯ, ಹರಿವಾಸರ ವ್ರತ
 ಭ್ರಷ್ಟರಾದವೆಂಬ ಭಯಕೆ, ನಿನ್ನಾಲಯದ
 ಮೃಷ್ಟಾನ್ನಕಾವೊಲ್ಲದಿದ್ದೆವೈಸಲೆ, ಗರ್ವದಿಂದ ವೆರತಲ್ಲವೆಂದು ||
 ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯ ಚಿತ್ತಮಂ ತಿಳುಪಿ, ಮರುದಿನಮೊ
 ಳಿಷ್ಟ ಭೋಜನದಿಂದ ಸನ್ಮಾನಮಂ ತಳೆದು,
 ಹೃಷ್ಟಮಾನಸರಾಗಿ ಬಿಳ್ಳೊಡು ತಿರುಗಿದರ್ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ದೂತರು ||೨೬||

ಮನ್ನಿಸಿ ಕುಳಿಂದಕನ ಚರರಂ ಕಳುಹಿ, ಮಂತ್ರ
 ಭಿನ್ನವಾಗದವೊಲರಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ತಾ
 ನುನ್ನಿಸಿದ ಬಗೆಯನಾಳೋಚಿ, ನೃವಾಲನಂ ಬಿಳ್ಳೊಡು, ಮದನನೆಂಬ||
 ತನ್ನ ತನಯನ ಮೇಲೆ ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಭಾರ
 ಮನ್ನಿಯೋಗಿಸಿ, ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಮೊರಮಡುತಿದರ್
 ನನ್ನೆಗಂ, ವಿಷಯಾಭಿಧಾನದಿಂದೆಸವ ನಿಜಸುತೆ ಭರದೊಳ್ಳೆತಂದಳು ||೨೭||
 ತನು ಸೊಂಪಡರ್ದು ನುಂಪಿಡಿದು ಕಂವೊಗೆಯೆ, ಲೋ
 ಚನದ ನೋಟದ ಹೊಳಹು ಹೊಡಕರಿಸೆ, ಚಿಲ್ವ ಕದ
 ಪಿನ ಕಾಂತಿ ಕಳಕಳಿಸೆ, ನಸುಲಜ್ಜೆ ನಗೆಮೊಗದೊಳಂಕುರಿಸೆ, ತನಿಸೊಬಗಿನ||
 ವನಜ ಕುಟ್ಟಲದಂತೆ ಕುಚಯುಗಂ ಪೊಣ್ಣೆ ಬಡ
 ತನದಿಂದ ನಡುಕ್ಕನವಿಯೆ, ಗತಿ ಮಂದಮಾಗೆ, ಜೌ
 ವನದೇಳೆ ಯಿಂದೆಸವ ವಿಷಯೆ, ನಿಜ ತಾತನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆತರುತಿದರ್ಳು ||೨೮||

ಎಸಳುಗಂಗಳ ದಿಟ್ಟೆ, ಮನ್ಮಥನ ಕರದಿಟ್ಟೆ,
 ಮಿಸುಪ ಪುರ್ಬಿನ ಗಾಡಿ, ದರ್ಪಕನ ಸಿಂಗಾಡಿ,
 ಲಸಿತ ಮಂದಸ್ಥಿತಂ, ಮುನಿಜನದ ವಿಸ್ಥಿತಂ, ಕುರುಳು ವಿಟನಿಕರಕುರುಳು ||
 ಅಸಿಯ ಕೋಮಲಕಾಯಮಂಗಳೋತ್ಸವಕಾಯ
 ಮೆಸವ ನವ ಯೌವನಂ, ಸ್ಮರನ ಕೇಳಿವನಂ,
 ಪೊಸತಿದನೆಲಾ ವಿಷಯೆ ಜನಿತಮೋಹನವಿಷಯೆ, ಪಿತನೆಡೆಗೆ ನಡೆತಂದಳು

||೨೯||

‡ ನಡುವೆಸೆಯೆ,

ಕನ್ನೆವೆಣ್ಣಳ ಕೆಳದಿಯರ ಕೂಡೆ ಶೈಶವೋ
 ದ್ವಿನ್ನ ಯೌವನೆಯಾದ ವಿಷಯೆ ಬರೆ, ಕಂಡಿವ
 ಳ್ಗಿನ್ನ ವರನಾಗಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಮನದೊಳಾ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಬಳಿಕ ||
 ತನ್ನ ಮಗಳಂ ತೆಗೆದು ತಕ್ಕೈಸಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ
 ದಿನ್ನಾಳೆ ಬಂದೆವೆಂ ಪೋಗು ನಿಜ ಭವನಕೆನೆ,
 ಸನ್ನುತ ವಸಂತದೊಳ್ ಬಾಯ್ದೆರೆವ ಕೋಗಿಲೆಯ ಮರಿಯೊಲವಳಂತೆಂದಳು
 ||೩೦||

ತಾತ, ನಂದನದೊಳಾಂ ನೀರ್ವೊಯ್ದು ಬೆಳೆಯಿಸಿವ
 ಚೂತಲತೆ ಕಾತುದಿನ್ನದ್ಯಾಪನಂಗೈಸ
 ದೇತಕೆರ್ದವೆ ? ರಾಜಕಾರ್ಯಮೇನೆಂದು ತಲೆವಾಗಿ ನಸುಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ||
 ಮಾತನಾಡುವ ಮಗಳ ಭಾವಮಂ ಕಂಡು, ಸಂ
 ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ತಿಳಿಸಿ, ಮೈದಡವಿ, ಮುದ್ದಿಸಿ, ತನ್ನ
 ಜಾತ ಮದನಂಗಿವಳ ನೋಂಪಿಯಂ ಮಾಡಿಸೆಂದಾ ಮಂತ್ರಿ ನೇಮಿಸಿದನು
 ||೩೧||

ಮನೆಗೆ ಮಗಳಂ ಕಳುಹಿ, ರಾಜಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮದ-
 ನನನಿರಿಸಿ, ತನ್ನ ಪರಿಜನ ಸಹಿತ ವೊರಮಟ್ಟು
 ದಿನವೆರಡಕ್ಕೈತಂದು, ಮುನ್ನಿದರ್ ಕಾಡೆಲ್ಲಮೆಸವ ನಾಡಾಗಿರಲ್ಕೆ ||
 ಮನದೊಳ್ಳರುಬನಾಂತು ಮೆಚ್ಚಿದವನಾಗಿ, ಲೇ
 ಸಿನೊಳಾ ಕುಳಿಂದಕನಿರ್ದಿರ್ವಂದು ಸತ್ಕರಿಸೆ,
 ಘನ ವಿಭವದಿಂದ ರಾಜಪ ಚಂದನಾವತಿಗೆ ಬಂದನಾ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ||೩೨||
 ರಿಪುಮಧನ ಕೇಳ್, ಕುಳಿಂದಂ ಬಹಳ ವೈಭವದೊ
 ಳುಪಚರಿಸಿ, ತನ್ನ ನಂದನ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ
 ವಿಪುಲ ಪರಿತೋಷದಿಂದೊಡೆಯಂಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯನಿಡಿಸಿ, ಕಾಣಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ||
 ವಿಪಿನದೊಳ್ ತನಗೀ ಕುಮಾರಕಂ, ಮುಂಗೈವ
 ತಪದ ಫಲದಿಂ, ತಾನೆ ದೊರೆಕೊಂಡನೀತನಂ
 ಕೃಪೆಯಿಂದ ನೀವೆ ಪಾಲಿಸವೇಳ್ವದೆಂದು, ನಿಜ ವತಿಗೆ ಕೈವರ್ತಿಸಿದನು
 ||೩೩||

ಗಾಡಿಸಿದ ನೈಪಲಕ್ಷಣದ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ
 ನೋಡಿ, ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ, ತನ್ನ ಮನದೊಳ್ ಪಿಂತೆ
 ಮಾಡಿಸಿದ ಕೃತ್ಯಮಂ ನೆನದು, ವಂಚಿಸಿದರೇ ? ಚಂಡಾಲರೆಮ್ಮನೆಂದು ||
 ಕೂಡೆ ಮಮ್ಮಲ ಮರುಗಿ, ವುಸಿಗೆ ನಸುನಗುತ ಕೊಂ
 ಡಾಡಿ, ಮನ್ನಿಸಿ, ತನಗೆ, ನಿನ್ನ ಸುತನು ಕಂಡು
 ಮೂಡಿತ್ತುತ್ಸವಮೆಂದನಾ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ವಿನಯದೊಳಾ ಕುಳಿಂದನೊಡನೆ

||೩೪||

ವ್ಯಾಳದಂಗದ ನಯವೊ, ಗರ್ತ ಸಂಭಾದಿತ ತೃ
 ಣಾಳಿಗಳೊ, ಮಕರದಿಕ್ಕೆಯ ಮಡುವಿನಂಬುಜವೊ,
 ಬಾಳಧಾರೆಗೆ ಲೇಪಿಸಿದ ಮಧುವೊ, ಕಮಲಾಂಬಕಿಯರ ಕೃತಕದ ಬೇಟೆವೊ, ||
 ಕಾಳಕೂಟಂ ಬೆರಸಿದವೃತಾನ್ನ ಭೋಜನವೊ,
 ವೇಳಲರಿದೆನೆ ಸೊಗಸಿತಾ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಘಾ-
 ತಾಳಿಕೆಯನೊಳವುದುಗಿ ಹರುಷ ಲಾಂಛನದಿಂದ ನಸುನಗುತ ನುಡಿದ
 ಮಾತು ||೩೫||

ಎತ್ತ ಬಲ್ಲರ್ ಸುಜನರೆಲೆ ವಾರ್ಧ, ಕವಟಿಗಳ
 ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಪುದುಗಿದ್ ಮಾಟಮಂ, ವೀಳಿಯವ
 ನಿತ್ತು ಮನ್ನಿಸಿ ಮಂತ್ರಿವತಿ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ ಕರೆದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ||
 ಮತ್ತೆ ಮನದೊಳ್, ಮುನ್ನ ಭೂಸುರರ್ ತನಗೆಂದ
 ವೃತ್ತಾಂತಮಂ ನೆನದು, ತನ್ನ ಸುತರಾಳ್ವೆಗಾ-
 ಯಿತ್ತು ಕಂಟಕಮಕಟ ! ವಗೆಯಾದನಿವನೊರ್ವನೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು
 ||೩೬||

ಬಂಜೆಯಾಗದು ವಿವ್ರರಂದೆನ್ನೊಳೆಂದ ನುಡಿ,
 ರಂಜಿಸುವ ರಾಜಲಕ್ಷಣದೊಳೊಪ್ಪುವನಿವಂ,
 ಭಂಜಿಸದಡೀ ಧರಣಿಗೀತನರಸಾದವಂ, ಬಳಿಕ ತನ್ನಾತ್ಮಜರ್ಗೆ ||
 ಸಂಜನಿಸಲರಿಯದು ನೈಪಾಲತ್ವಮಗ್ಗಳಿಕೆ
 ಗಂಜುವವನಲ್ಲ, ಬಲವಂತನಹನೀತಂಗೆ
 ನಂಜನೊಡಿಸಿ, ಕೊಲ್ಪುವಾಯವಂ ಮಾಳ್ವೆನೆಂದೆಣಿಸಿದಂ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ||೩೭||

ರಾಕಾಶಶಾಂಕನಭ್ಯವಯಮಂ ಕೆಡಿಸಿ, ತ-
ನ್ನಾಕಾರಮಂ ತೋರಿಸುವೆನೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯೊ
ಲಾ ಕಮಲಲೋಚನನಭ್ಯತ್ಯನಂ ಕೊಲಿಸಿ, ತಾಂ ಬಾಳ್ವೆನೆಂಬುಜ್ಜು ಗಡೊಳು||
ಆ ಕುಮತಿಯಹ ಮಂತ್ರಿ ಬಳಿಕೊಂದು ಲೇಖನವ
ನೇಕಾಂತದೊಳ್ ಬರಸಿ, ಮೇಣದಕೆ ಮುದ್ರೆಯುಂ
ಜೋಕೆಯಿಂದಳವಡಿಸಿ, ಶಶಿಹಾಸನಂ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿಂತೆಂದನು ||೩೮||

ಉರ್ವಮಂತ್ರದ ಕಜ್ಜ ಮಿದು ಚಂದ್ರಹಾಸ, ನೀ
ನೊರ್ವನೆ ಹಯಾರೂಢನಾಗಿ ನಾಲ್ವರೆ ಸೇವ
ಕರ್ವೆರಸಿ, ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಪೋಗಿ, ತನ್ನ ಮಗ ಮದನಂಗೆ ಮುದ್ರಿಸಹಿತ ||
ಸರ್ವಜನಮರಿಯದಂತೀವುದೀ ವತ್ರಿಕೆಯ
ನುರ್ವರೆಯೊಳಾವೆಸಗಿದತಿಶಯದ ಮಾಳ್ಕೆ, ನ
ಮ್ರಿರ್ವರೊಳ್ಗ ಪ್ತಮಾಗಿರಲೆಂದು ಕೊಟ್ಟನಾ ಮಂತ್ರಿ ತಲ್ಲೇಖನವನು ||೩೯||
ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ವೇಳ್ವನಂತಸ್ಥಮಂ, ತನ್ನೊಳೀ
ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯಮೆಂದು ನಂಬಿ, ಕೈಕೊಂಡು ಹರು
ಷಾತಿಶಯದಿಂದ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಮಣಿದು, ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ವಂದಿಸಿ ಕುಳಿಂದನಡಿಗೆ||
ಆತನೊಳ್ಳರಕೆವೆತ್ತೊಡನೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು
ಮಾತೆ ಮೇಧಾವಿನಿಗೆ ಬಂದು, ನಿರ್ಗಮವನಾ*
ಖ್ಯಾತಿಸಿ, ವದಾಂಬುಜಕೆ ವಣೆಯಿಟ್ಟನಾ ಚಂದ್ರಹಾಸನಭ್ಯಗ್ರದಿಂದ ||೪೦||
ಆ ಸುದತಿ ವಣೆವಿಡಿದು ನೆಗಪಿ, ಸುಕುಮಾರಂಗೆ
ಸೇಸೆದಳಿದಾರತಿಯನೆತ್ತಿ, ತಿಲಕಮನಿಟ್ಟು,
ಭಾಸುರ ಸುಲಾಜೆ-ದಧಿ-ದುವಾಕ್ಷತೆಗಳೊಡನೆ ತಳಿಗೆದಂಬುಲವನಿತ್ತು ||
ಲೇಸೊದವಲಧ್ವದೊಳ್, ನಿನ್ನವಯವಂಗಳಂ
ವಾಸುದೇವಂ ಕಾಯಲನುಕೂಲಿಯಾಗಿಹ ವ
ಧೂ ಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ, ರಾಜ್ಯಮಂ ಪಡೆಯೆಂದು ವರಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಳೆಂದು
||೪೧||

† ನಾಲ್ವರ್ಸೇವಕ. * ನಿರ್ಗಮನಂ ಖ್ಯಾತಿಸಿ

ಕ್ರಮದಿಂದ ಮಾತೆಯಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ಪೊರಮಡುವ
 ಸಮಯದೊಳ್, ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಕಂಡನಿದಿರೆ ಕುಂ
 ಕುಮ ಸುರಂಜಿತ ಹರಿದ್ರಾಂಗದಿಂ ಕಂಗೊಳಿಪ ನೂತನ ವಧೂವರರನು ||
 * ಸುಮನಸಾಕಾರದಿಂ ಬರುತ್ತಿದರ್ ಭೂಸುರೋ
 ತ್ತಮ ಯುಗವನೆಳೆಗರುವೆರಸಿ ಬಪ್ಪ ಗೃಷ್ಟಿಯಂ
 ರಮಣೀಯ ಕುಸುಮಫಲಮಂ ಕೊಂಡು ತನಗೀಯಲೈತಹ ವನಾಧಿಪರನು
 || ೪೨ ||

ಸೂಡಿದಂ ವರಿವರಿಯೊಳೆಸೆವ ಕುಸುಮಂಗಳಂ,
 ಮಾಡಿದ ಸುವೌಳಿಯಂ ತಲೆಗೊರ್ವನೊರ್ವನೆಡೆ
 ಗೂಡಿ ಸೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದಚ್ಚ ಸಂವಗೆಯ ಮಾಲೆಯನಿಕ್ಕಿದಂ ಕೊರಳ್ ||
 ನೀಡಿದಂ ಮತ್ತೊರ್ವನೊಪ್ಪುವ ಕರಾಂಬುಜಕೆ
 ದಾಡಿದುದ ಫಲವನೆಲ್ಲಮಂ ಕೈಕೊಂಡು,
 ಗಾಡಿ ಮಿಗೆ, ಮೆರೆವ ನವ ವರನಂತೆ ಪೊರಮಟ್ಟನು ಚಂದ್ರಹಾಸನಂದು
 || ೪೩ ||

ಹಯ ವರ ಸಮಾರೂಢನಾಗಿ, ಸೇವಕ ಚತು
 ಸ್ವಯದೊಡನೆ ಸೂಚಿತ ಶುಭೋದಯದ ಶಕುನಾವ
 ಲಿಯನಾಲಿಸುತ, ಬಟ್ಟಿವಿಡಿದು, ಕುಂತಳಪುರದ ಬಾಹ್ಯೋಪವನಕೆ ಬರಲು ||
 ನಯ ಸರದ ಕೋಗಿಲೆಯ ನಾದರದ ನುಡಿಯೊಳತಿ
 ಶಯ ಫಲೋತ್ಕರದ ತರು ಶಾಖೆಗಳ ಕೈಗಾಣೆ-
 ಕೆಯೊಳಿದಿಗೊಂಡುಪಚರಿಸುವಂತೆ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಮುಂದೆ ವನ
 ಮೆಸೆದುದು || ೪೪ ||

ತಕ್ಕಳಿತದಳದೆಳೆ ಮಾವುಗಳ ನೆಳಲುವಿದ ನಿ
 ಮೃಗ ಪುಳನ ತಳದಿಂ, ತೊಡರ್ಡರ್ಡರ್ವಲರ್ವಳ್ಳಿ
 ಗಳ ಮಂಟಪಂಗಳಿಂ, ವಿವಿಧ ಮಣಿಮಯ ಕೃತಕಗಿರಿ ಕಂದರಂಗಳಿಂದ ||
 ತೊಳಪ ರನ್ನದ ವಾಸರೆಗಳಿಂದ ರಂಜಿಸುವ,
 ನಳಿನೋತ್ಪಲ ಪ್ರಕರ ಶೋಭಿತ ಸರೋವರಂ
 ಗಳ ರಮ್ಯ ಸೋಪಾನದಿಂದ ತದ್ರಾಜ ಕೇಳಿವನಂ ಕಣ್ಣೆಸೆದುದು || ೪೫ ||

* ಸಮ ಸದಾಕಾರದಿಂ ‡ ತಳಿದುರ್ಗುದೆಳೆ

* ಸರಸ ಮಿಗೆ ನಲಿದಾಡುವಂಚಿಗಳ ಕೊಂಚಿಗಳ,
ಬೆರಸಿ ರಮಿಸುವ ಕುಣಿವ ಕೋಕಿಗಳ ಕೇಕಿಗಳ,
ನೆರೆನೆರದು ಮೊರೆವ ಮರಿದುಂಬಿಗಳ ಡೊಂಬಿಗಳ, ಚೀರ್ವ ಗಿಳಿ ಕೋಗಿಲೆಗಳ||
ತರುಲತೆಯ ತುರುಗಲ ರಸಾಲ ಪ್ರವಾಳ ಪ್ರ
ಕರದಶೋಕಗಳ ಕುಸುಮಾಳಿಗಳ ಗಾಳಿಗಳ,
ಪರಿಮಳದ ಮನಕಿಂಪನೊಗೆಯಿಸುವ ಸೊಗಯಿಸುವ ರಾಜೋವನ
ಮೆಸೆದುದು || ೪೬ ||

ಹೃದ್ಯಮಾಗಹ ಶೈತ್ಯ ಸೌರಭ್ಯಮಾಂಧ್ಯದಿಂ,
ಮಧ್ಯಾನ್ತ ಮಾರುತಂ ಬೀಸಿ ಮಾರ್ಗಶ್ರಮಂ
ಸದ್ಯಃ ಪ್ರಶಮನಮಾಗಲ್ಪಿ, ಹರುಷದೊಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಂ ಪೂಜೆಗೈವ ||
ಉದ್ಯೋಗದಿಂದಿಳಿದು, ತಣ್ಣೆಳಲ ತರು ಮೂಲ
ಕುದ್ಯುತ್ತುರಂಗಮಂ ನೀರ್ಗುಡಿಸಿ ಕಟ್ಟಿ, ನಿರ
ವದ್ಯ ಗುಣನಿಧಿ ಚಂದ್ರಹಾಸನೆಳೆವುಳ್ಳಂ ತಿರಿತರಿಸಿ ಮುಂದಿಟ್ಟನು || ೪೭ ||
ತೇಜಿಯಂ ಕಟ್ಟಿದೆಯೊಳ್ ಸೇವಕರನಿರಿಸಿ,
ರಾಜವನದೊಳ್ ವೊಕ್ಕು, ಶಶಿಹಾಸನಲ್ಲಿ ವಿ
ಭ್ರಾಜಿಸುವ ನಿರ್ಮಲ ಸರಸ್ವೀರದೊಳ್ ಮೀದುವು, ಶುಚಿಯಾಗಿ ಸುಸ್ಥಳದೊಳು||
ರಾಜೀವ ಮೊದಲಾದಲರ್ಗಳಂ ತಿರಿದು, ಹರಿ
ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿ, ತಾಂ ತಂದ ಪಾಥೇಯಮಂ
ಭೋಜನಂಗೆಯ್ದು, ವಿಶ್ರಮನಾಗಿ ತಳಿತ ಮಾಮರದ ನೆಳಲಂ ನಾರ್ದನು|| ೪೮ ||
ತಿರಿದೆಳದಳಿರ್ಗಳಂ ವಾಸಿ, ಕುಳ್ಳಿದೊಯ್ಯ
ನೊರಗಲ್ಪಿ, ನಡುವಗಲ ಬಿಸಿಲಿಂದ ಮಾರ್ಗದೊಳ್
ನೆರೆ ಬಳಲ್ಪಿದ ಚಂದ್ರಹಾಸಂಗೆ, ತಣ್ಣೆಲರ ಸೊಗಸಿಂದ ಕಣ್ಣೆನೆಗಳು ||
ಸೆರೆಗೊಂಡುವಾಲಿಗಳನಾತ್ಮೀಯ ಕೃತ್ಯಮಂ
ಮರೆದು, ನಿದ್ರಾಲೋಲನಾಗಿ ಮಲಗಿದನವಂ,
ಮಿರುಗುವಹಿತ್ವದೊಳ್ ದೇವಪುರನಿಲಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀವರಂ ಪವಡಿಸು
ವೊಲು || ೪೯ ||

* ಸರಸಿಯೊಳ್ ನಲಿದಾಡುವ

೩೦ ನೆಯ ಸಂಧಿ

ನಿದ್ದೆಗೈದಿಂದುಹಾಸನ ಕಂಚುಕದ ಕೊನೆಯೊ
ಳಿದ್ದ ಪತ್ರವನೋದಿಕೊಂಡು, ಚದುರಿದದಂ
ತಿದ್ದಿ, ತನಗಾತನಂ ಕಾಂತನಹ ದಾಯಮಂ

ಮಾಡಿದಳ್ಳಂತ್ರಿ ತನುಜೆ ||

ಕುಂತೀಕುಮಾರ ಕೇಳೆ, ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಬನದೊ
ಳಿಂತು ಸುಖನಿದ್ದೆಯಿಂದಿರುತಿರ್ಪ ಸಮಯದೊಳ್
ಕುಂತಳೀಂದ್ರಂಗೆ ಚಂಪಕಮಾಲಿನೀ ನಾಮದೊರ್ವ ಮಗಳುಂಟವಳ್ಳೆ ||
ಸಂತತಂ ಮಂತ್ರಿಸುತೆ ವಿಷಯೆ ಸಖಿಯಾಗಿರ್ಪ
ಳಂತರಿಸದವರಿರ್ವರುಂ ಬಂದರಲ್ಲಿಗೆ, ವ
ಸಂತ ಕಾಲಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಗಿರೆ ಜಲಕ್ರೀಡೆಗಳಿಯರ ಗಡಣದಿಂದ || ೧ ||

ಒಚ್ಚೀರೆಗಣ್ಣ ಕೋಮಲೆಯರೊಪ್ಪಿಡಿ ನಡುವಿ
ನಚ್ಚಿಗದ ಬಾಲಕಿಯರೋರಣದ ಪೊಳೆವಲ್ಲ,
ನಿಚ್ಚಳದ ಕದಪಿನ, ನಿತಂಬಿನಿಯರೊಮ್ಮಾರು ವೇಣಿಯ ವಿಲಾಸಿನಿಯರು ||
ಒಚ್ಚತದ ಚೆಲ್ವಿನೆಳವೆಣ್ಣ ಕೊಳ್ಳೆಕೊಳ್ಳ
ದಚ್ಚರಿಯ ಕಡು ಕಕ್ಕಸದ ಬಟ್ಟೆ ಬಲ್ಮೊಲೆಯ,
ಪೊಚ್ಚ ಪೊಸ ಜೌವನದ ನೀರೆಯರ್ ನಡೆತಂದರೊಗ್ಗಾಗಿ ಸಂಭ್ರಮದೊಳು

ಕಳಕೀರವಾಣಿಯರ್, ಕಾಳಾಹಿ ವೇಣಿಯರ್,
 ಕಳಭ ಮದಯಾನೆಯರ್, ಕಾಯಜ ನಿಧಾನೆಯರ್,
 ಕಳಧೌತ ಗಾತ್ರಿಯರ್, ಕಂಜದಳನೇತ್ರಿಯರ್, ಕಳೆವೆತ್ತ ಕಾಮಿನಿಯರು ||
 ಕಲಶ ಕುಚಯುಗಳೆಯರ್, ಕನಕಮಣಿ ನಿಗಳೆಯರ್,
 ಕಳಕಳಪ ವದನೆಯರ್, ಕುಲಿಶಾಭ ರದನೆಯರ್,
 ಕಳೆದುಳಿದ ರನ್ನೆಯರ್, ಕಾಂತಿಸಂವನ್ನೆಯರ್, ನಂದನಕೆ ನಡೆತಂದರು || ೩ ||

ತಳಿರಡಿಗೆ, ತೊಂಡೆವಣ್ಣು ಟಿಗೆ, ತಾವರೆ ಮೊಗಕೆ,
 ಬೆಳಗಾಯಿ ಮೊಲೆಗೆ, ನೈದಿಲೆ ಕಣ್ಣೆ, ಬಾಳೆ ತೊಡೆ-
 ಗೆಳವಳ್ಳಿ ಮೈಗೆ, ಸಂಪಗೆ ನಾಸಿಕಕ್ಕೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ನಗೆಗೆ, ಮೊಲ್ಲೆ ಪಲ್ಲಿ ||
 ಅಳಿ ಕುಂತಳಕೆ, ನವಿಲ್ ಮುಡಿಗಂಚೆ ನಡೆಗೆ, ಕೋ
 ಗಿಲೆ ಗಿಳಿಗಳಿಂಚರಕೆ, ಸೋಲ್ದ ವಯವಂಗಳೊಳ್
 ನೆಲಸಿದವು, ವೆಣ್ಣುಳ್ಳೆ ಸೋಲದವರಾರನಲ್ ನಡೆತಂದರಂಗನೆಯರು || ೪ ||

ಮಂಡೆದ್ದ ಹೆಣ್ಣುಳುವನನಕೆ ನಡೆತಂದು, ಮುಂ
 ಕೊಂಡು ಬಹು ವಿಧದ ಚೀಪ್ಪೆಗಳಿಂದ ಭುಲ್ಲವಿಸಿ
 ಕಂಡಕಂಡವನಿಜಾತಂಗಳಂ ಚಿಗುರಿಸಿದರೊಡನೆ ಪೂದೋರಿಸಿದರು ||
 ತಂಡತಂಡದೊಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರಿಯುಲಗೊಯ್ದು
 ಬೆಂಡಾಗಿ ಬಂದು, ನಿರ್ಮಲ ಸರೋವರವನು
 ದ್ವಂಡದೊಳ್ಪೊಕ್ಕರಂಬುಕ್ರೀಡೆಗಂಜನ ಸೊಕ್ಕಾನೆಗಳ ತೆರದೊಳು || ೫ ||

ನಿರಿಗುರುಳ್ಳೆ ತುಂಬಿಗಳ ಪೊಳೆವ ಲೋಚನದ
 ಮರಿ ಮಿನ ಮೊಗದಲರ್ದಾವರೆಯ ತ್ರಿವಳಿಗಳ
 ಕಿರುದಿರೆಯ ಕಂಧರದ ಕಂಬುವಿನ ಘನ ಕುಚಂಗಳ ಕಂಜ ಮುಕುಳಂಗಳ ||
 ಪೊರವಾರ ಪುಳಿನದ ತನುಚ್ಚವಿಯ ತಿಳಿ ನೀರ
 ಮೆರೆವ ಮಧ್ಯದ ಮೃಣಾಳದ ಬಗೆಯ ಭೇದಮಂ
 ಕುರುಪಿಡುವಡರಿದೆನ್ನರಸಿಯೊತ್ತರಳೆಯರ ಜಲಕೇಳಿ ರಾಜಿಸಿದುದು || ೬ ||

ಲಲನೆಯರ್ ತಾವರೆದೇರೆದ ಮೇಲುದಿನೊಳೆನೆವ
 ನೆಲೆ ಮೊಲೆಗಳಲುಗೆ ತಾವರೆದೇರದ ಕೈಗಳಂ
 ತುಳುಕಿದರ್ಚೆಲ್ವ ಕಂಕಣರವಂ ಮಿಗೆ ಚೆಲ್ವ ಕಂಕಣರವಂಗಳೊಡನೆ ||
 ವಿಲಸಿತದ ಕಾಸಾರದಂಬುಗಳನೆಸವ ಜೀರ್
 ಕೊಳವಿಗಳ ಕದನಕಾಸಾರದಂಬುಗಳವೋ
 ಲಳವಡಿಸಿ ಸರಸಕೇಳಿಗೆ ಪೊಕ್ಕರಡಿಗಡಿಗೆ ಸರಸಕೇಳಿಗೆಯಾಗಲು ||೨||

ಹೊಳೆವ ಹುಬ್ಬುಗಳ, ಭಾಸುರ ಚಾಪ ಲತೆಯ, ಮಂ
 ಡಳಿಸಿದುನ್ನತ ಪಯೋಧರದ, ಕಡೆಗಣ್ಣು ಚಂ
 ಚಲದ ಭೂಷಣದ ಘನರವದ ಚಿತ್ರಾಂಗಿಯರ್ತವೆ ಹಸ್ತದೊಳ್ತೋಯವ ||
 ಮಳೆಗರೆವುದಚ್ಚರಿಯೆ ? ವೇಳೆನೆ ಸುವಾರಿಯಂ
 ತುಳುಕಿದರ್, ಬಿನದದಿಂದೊರ್ವರೊರ್ವರ ಮೇಲೆ
 ಮೊಲೆಗೆಲದ ಕುಂಕುಮದ ಕದಡರುಣಗಿರಿತಟದಕೆಂಬೊನ್ನಳ್ಳವೊಲಾಗಿ ||೩||

ಹರಿಯಲೋಚನಮಜಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ಪ ತಾಣಮಿಂ
 ದಿರೆಯ ನಿಲಯಂ, ದಿವಾಕರನ ಕೆಳೆ, ಮನ್ಮಥನ
 ಸರಳಾರಡಿಗಳಿಕ್ಕ ವರಿಮಳದ ಬೀಡೆನಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಂಪೂರ್ಣತೆಯೊಳು ||
 ವರಿಶೋಭಿಸಿದೆವಿಲ್ಲ, ನೆರೆದಿಂಗಳಂ ಪೋಲ್ವ
 ತರುಣಿಯರ ಚೆಲ್ವ ನಗೆಮೊಗದ ಮುಂದೀಗ, ತಾ-
 ವರೆಯಾದೆವೆಂಬಂತೆ ಪೆಣ್ಣುಳಾಸ್ಯಕೆ ಸೋಲ್ದವಾಕೊಳವ ಕಮಲಂಗಳು ||೪||

ಮೇಲಕುಪ್ಪರಿಸಿ ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಬಿದ್ದೊಡಂ,
 ಲೋಲ ಲೋಚನಕೆ ವಾಸಟಿಯಾಗದಿರೆ, ಮಿಂ
 ಳಾಳದೊಳ್ಳುಳುಗಿದವು ಗತಿಗಳ ವಿಲಾಸಮಂ ಕಂಡು ಕಲಹಂಸಂಗಳು ||
 ಕಾಲಿಂದ ನಡೆಯಲೊಲ್ಲದೆ ನಭಕೆ ವಾರಿದವು,
 ಬಾಲೆಯರ ಕಣ್ಣು ಹೊಳಹಿಗೆ ಗಮನದುಜ್ಜುಗಳೆ
 ಸೋಲದವರಾರೆಂಬ ತೆರನಾಗಿ ಸಲಿಲದೊಳ್ ಕ್ರೀಡಿಸಿದರಂಗನೆಯರು||೫||

ಶಿಖರಿ ದಶನದ್ಯುತಿಯ ಬೆಳ್ಳಗೆಯ ಸೂಸಲೆನೆ,
ನಖರುಚಿಯ ತೆರಳಿಕೆಯ ಹೊರಳೆಯೆನೆ, ಲೋಚನ ವಿ
ಶಿಖದ ಮುಮ್ಮೊನೆಯೊಗರ ಧಾಳಿಯೆನೆ, ಹಾರಮಂ ವರಿದು ಬೀರ್ವರೊ
ಪೇಳೆನೆ ||

ಸಖಿಯರಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡೊರ್ವರೊರ್ವರ್ಗೆ ಸ-
ಮ್ನುಖವಾಗಿ, ವಿಷಯೆ ಚಂಪಕಮಾಲಿನಿಯರಾಗ
ಸುಖಜಲಕ್ರೀಡೆಯೊಳ್ತಲ್ವ ತಿಳಿ ನೀರ ತುಂತುರ್ವನಿಗಳೆಸದಿದರ್ವು ||೧೧||
ಮುದದಿಂದೆ ವಿಷಯೆ ಚಂಪಕಮಾಲಿನಿಯರೊಡನೆ
ಸುದತಿಯರ್, ನಾನಾಪ್ರಕಾರದಿಂ ಕ್ರೀಡಿಸಿದರ್
ಉದಕದೊಳ್, ಬಳಿಕ ತಮ್ಮಾನನಸುಧಾಂಶುಮಂಡಲದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಿಂದ ||
ಸದಮಳ ಸರೋವರದ ತೀರದೊಳ್ಬಳಸಿ ಕ
ಟ್ಟಿದ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಸೋಪಾನದೊಳೊಸರ್ವ ನೀ
ರೊದವಿತೆನೆ ಮೈಗಳ್ಗೆ ತಣ್ಣಸಂ ತೋರಲಾ ಕೊಳದಿಂದ ಪೊರಮಟ್ಟರು
||೧೨||

ಕೂಲವನಡರ್ವು ನನೆದಂಗದೊಳ್ಪತ್ತಿದ ದು-
ಕೂಲದೊಳರಲ್ತೆ ತಾವಸರ ದೃಢಮತಿಗೆ ಪ್ರತಿ
ಕೂಲ ಕೃತಿಗಳೊ, ಮೋಹನ ಸರಸದೊಳಾದ್ರತೆಯನಾಂತ ಚೆಲ್ವಿನ
ಕಣಿಗಳೊ, ||

ಸಾಲ ಮಣಿಮಯದ ಸೋಪಾನದೊಳ್ಳಲಿಸಿದರ್
ಸಾಲಭಂಜಿಕೆಗಳೊ, ವಿಚಿತ್ರಮೆನೆ ರಂಜಿಸ ರ-
ಸಾಲಪಲ್ಲವವಾಣಿ ವಾದತಳದಬಲೆಯರ ರೂಪುಗಳ್ಳಣ್ಣಿನದವು ||೧೩||
ಅದಟಿಂದ ಮನ್ಮಥಂ ತ್ರಿಗಜಮಂ ಗೆಲ್ವೆಡೆಯೊಳ್
ಒದವಿದ ಪಲವು ಕೈದುಗಳನಲ್ಲಿ ಜಾಡಿಸಿ, ತೊ
ಳದು ತೀರದೊಳ್ಳಲಿಸಿ, ಮೇಲಣಿಂದೊರೆಗಳಂ ತೊಡಸಿದನೊ ಪೇಳಿನಲ್ತೆ ||
ಉದಕದಿಂ ಪೊರಮಟ್ಟು, ನಿಂದ ನೀರೆಯರ ಕಾ-
ಯದ ಬಳಿಯ ನನೆದು ನಿಡಿದಾಗಿ ಮಡಪರಿಯಂತಿ
ಳಿದು ಜೋಲ್ವ ಕೇಶಪಾಶಂಗಳಾರಾಜಿಸಿದುವೇನೆಂಬೆನಚ್ಚರಿಯನು ||೧೪||

ತೊಳಗುವ ನಿತಂಬಗಿರಿಯಿಂದಾಗಸಕೆ ವರ್ಬಿ
 ದೆಳೆಯ ಬಳ್ಳಯ ಮೇಲೆ ನೆಲಸಿದಣೆವಕ್ಕಿಗಳ್
 ಬಳವಿಡಿದು ಮದನ ಶಬರನ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ, ನಭಕುಬ್ಬಿಕೊಂಡೇಳುವಂತೆ ||
 ಸಲಿಲದೊಳ್ಳನೆದ ದೇವಾಂಗದೊಳಡದ ನೆಲೆ
 ಮೊಲೆಗಳಾರಾಜನೆ, ಮೃಗಾಕ್ಷಿಯರ ಚೆಲ್ವು ನಿ
 ಚ್ಚೆಳದಿಂದ ಕಾಣಿಸಿತು, ಕಾನಾರ ತೀರದೊತ್ತೀರದೊಳ್ಳಿಂದ ಮೆರೆದು ||೧೧||

ಹಿಮದಿಂದ ತಣ್ಣಸಂ ಬಡೆದಿದ ಮಾಗಿಯಂ
 ಕ್ರಮದಿಂದ ಜಾರಿಸಿ, ವಸಂತ ಋತು ತಲೆದೋರ್ವ
 ಸಮಯದಮೊಲೇಣಾಕ್ಷಿಯರ್ನನೆದ ಮೈಯೊಳಹ ವಸನಗಳು ಸಡಿಲ್ವ ||
 ರಮಣೀಯ ಚಿತ್ರಾವಲಂಬನದ ಶೋಭೆಗಳ್,
 ಸಮನಿಸಿದ ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಸೊಗಸುವೆಳೆಮಾಡಲದ.
 ಸುಮನೋನುರಾಗದಿಂ ವಲವು ಬಣ್ಣಂಗಳು ತೆಗೆದುಟ್ಟು ರಂಜಿಸಿದರು ||೧೨||

ತಡಿಗಡದೊಡನೆ ಮಡಿ ವಸ್ತ್ರಮಂ ತೆಗೆದುಟ್ಟು,
 ನಿಡುಗುರುಳ್ಳೆಸವ ಧೂವದ ಮೊಗಗಳು ಕೊಟ್ಟು,
 ತೊಡವೆಲ್ಲವಂ ತೊಟ್ಟು, ಪಣೆಗೆ ತಲಕವನಿಟ್ಟು, ತಿಗುರಿಂದ ಸೂಬಗುವಟ್ಟು||
 ಅಡಿಗಲತೆಗೆಯನಕ್ಷಿಗಂಜನವನಲರ್ಗಳಂ
 ಮುಡಿಗ, ನುಣ್ಣದಪಿಂಗೆ ಮಕರಪತ್ರಮನಾಂತು,
 ಬಿಡದೆ ಮಧುವಾನಮಂ ಮಾಡಿ, ಕಪ್ಪುರ ಪೀಳಯುಂಗೊಂಡು ಸೊಗಯಿ
 ಸಿದರು || ೧೩ ||

ಬಳಿಕೊರ್ವರೊರ್ವರಂ ನೋಡುತ್ತ ಕೂಡುತ್ತ,
 ಸಲವಿಂದ ನೃತ್ಯಮಂ ಮಾಡುತ್ತ ವಾಡುತ್ತ
 ನೆಣಸಿ ಸರಸೋಕ್ತಿಗಳನಾಡುತ್ತ ತೀಡುತ್ತ, ಬೆಳ್ಳಗೆಯ ಬೆಡಗುಗಳನು ||
 ಅಲರ್ಗಳಂ ತೆಗೆತೆಗದು ನೀಡುತ್ತ ಸೂಡುತ್ತ,
 ಲಲಿತ ಮಧು ಚಪಕಮಂ ಬೇಡುತ್ತ ಕಾಡುತ್ತ,
 ಕಲೆಗಳ ವಿಲಾಸಮಂ ಪೂಡುತ್ತಲೋಡುತ್ತ ಕಣ್ಣೆಸೆದರೆಳವೆಣ್ಣಳು ||೧೪||

ಅಳೆಯರೊಳಿಂತು ಚಂಪಕಮಾಲಿನಿಗೆ ಸರಸ
 ಕೇಳಿ ವೆಗ್ಗೊಳಿಸಿದ ಸಮಯದೊಳ್, ಅಲಗೊಯ್ತು
 ಬೇಳಂಬದಿಂದ ಕೆಲಸಿಡಿದು ಬಂದಾ ವಿಷಯೆ ಚೂತದ್ರುಮದ ನೆಳಲೊಳು ||
 ತೋಳ ತಲೆಗಿಂಬಿನ ತಳಿವನೆಯ ಮೇಲೆ, ತಂ
 ಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಿದ ಮೈಯ ನೊಗಸಿಂದ ಮರೆದು, ನಿ
 ದ್ರಾಲೋಲನಾಗಿ ಮಲಗಿಹ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ ಕಂಡು ಸೈವೆರಗಾವಳು ||೧೯||
 ಲೋಕತ್ರಯಂ ತನಗೆ ವಶವರ್ತಿಯಾದುದಿ
 ನ್ನೇಕೆ ಧಾವತಿಯೆಂದು, ಸುಖದಿಂದ ವವಡಿಸಿದ
 ನೋ ಕಬ್ಬುವಿಲ್ಲನೆನೆ, ಬೇಸರದೆ ಬಾಂದಳದೊಳಾವಗಂ ನಡೆವ ಭವಣೆ ||
 ಸಾಕೆಂದು ನಿದ್ರೆಗೈದನೊ ಸೋಮನೆನೆ, ವನ
 ಶ್ರೀ ಕಾಮಿನೀ ರತಿರಮದೊಳೊರಗಿದನೊ ಕುಸು
 ಮಾಕರನೆನಲ್ತೆ ಮಲಗಿಹ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಿತಿಯಾವಳು || ೨೦ ||
 ಒರ್ವರೊರ್ವರನಗಲರಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳ್ |
 ಉರ್ವ ನಳ-ಕೂಬರ-ಜಯಂತಾದಿ ಸುರತನುಜ |
 ರುರ್ವರೆಗದೇಕೆ ಬಹರಿನ ಶಶಿಗಳಾದಡಿಹವುಷ್ಣ ಶೀತದ್ಯುತಿಗಳು ||
 ಗೀರ್ವಾಣ ಯಕ್ಷ ಕಿನ್ನರ ಸಿದ್ಧ ಗರುಡ ಗಂ |
 ಧರ್ವರೊಳಗಾ*ವನೋ, ಮನುಜನಲ್ಲೆಂದವನ
 ಸರ್ವಾಂಗಮಂ ಬಿಡದೆ ನೋಡಿದಲ್ಪಿಷಯೆ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬಳಿಕ

||೨೧||

ಬೆಚ್ಚಿರಳೆಗಂಗಳವನವಯವದ ಚಿಲ್ವಿನೊ
 ನೆಳ್ಳೆಚ್ಚನಂಗಜನಾಗ ಕಿವಿವರೆಗೆ ತೆಗೆಮ ತುಂ
 ಬೆಚ್ಚಲಗೊಳಲಂತರಂಗದೊಳ್ಳಾಂಟಿದವು., ದಾಂಟಿದವು ಗರಿಗಳೊಡನೆ ||
 ಬೆಚ್ಚನಾನೆದೆಯಿಂದ ಕಾತರಿಸಿ ಮುದುಡುಗೊಂ
 ಡೆಚ್ಚರಿದೇಳ್ವ ರೋಮಾಂಚನದೊಳಾನೆ ಮುಂ
 ಬೆಚ್ಚು, ಬೆಮರುವ ಬಾಲೆ ಬೇಸರದೆ ನಿಂದು, ನಿಟ್ಟಸುತಿದಳೇವೇಳ್ವೇನು

||೨೨||

* ಗಾವವನೊ.

ಸುತ್ತ ನೋಡುವಳೊಮ್ಮೆ ನೂಪುರವಲಗದಂತೆ
ಹತ್ತೆ ನಾರುವಳೊಮ್ಮೆ ನೋಕಲಿಂತಹುದೆಂದು
ಮತ್ತೆ ಮುರಿದವಳೊಮ್ಮೆ, ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಯ ಮೇಲೆ ಸಲ್ವಳಮ್ಮದೆ ನಿಲ್ವಳು ||
ಚಿತ್ತದೊಳ್ಳಿಶ್ಚಿಸಿ ನೆರೆಯ* ತಿಳಿಸುವಳೊಮ್ಮೆ
ಹೊತ್ತಲ್ಲದನುಚಿತಕೆ ಬೆದರಿ ಹಿಂಗುವಳೊಮ್ಮೆ
ತತ್ತಳದ ಬೇಂಕುಟದೊಳ್ಳೆಂಡಾಗಿ, ವಿಷಯ ನಿಂದಿದರ್ಥಾತನ ವೊರೆಯೊಳು

||೨೨||

ದಿವಿಜೇಂದ್ರತನಯ ಕೇಳಿ ತೆರಮೊಳಾಗ ನವ
ಯುವತಿ ನಿಂದೀಕ್ಷಿಸುತ ಕಂಡಳವನಂಗದೊಳೆ
ಸವ ರುಚಿರ ಕಂಚುಕದ ತುದಿಸೆರಗಿನೊಳ್ಳುಟ್ಟುಕೊಂಡಿದರ್ ಪತ್ರಿಕೆಯನು ||
ತವಕಮಂಬಟ್ಟು, ಮುದ್ರೆಯನೋಸರಿಸಿ ತಗದು,
ವಿವರದೊಳ್ಳನ್ನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರ ಬರಹಮಿರೆ
ಲವಲವಿಕೆ ಮಿಗೆ, ನೋಡಿ, ಹರುಷಪುಳಕದೊಳಾಗ ನಿಂದೋದಿಕೊಳು
ತಿದರ್ಥ || ೨೪ ||

ಶ್ರೀಮತ್ಸಚಿವ ಶಿರೋಮಣಿ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಸ
ಪ್ರೇಮದಿಂ ತನ್ನ ಮಗ ಮದನಂಗೆ ಮಿಗೆ ಪರಸಿ
ನೇಮಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಮೀ ಚುದ್ರಹಾಸಂ ಮಹಾಹಿತನೆಮಗೆ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ||
ಸೀಮೆಗರಸಾದಪಂ ಸಂದೇಹಮಿಲ್ಲಿದಕೆ
ಸಾಮಾನ್ಯದವನಲ್ಲ, ನಮಗೆ ಮುಂದಕೆ ಸರ್ವ
ಧಾಮಿತ್ರನವನಿಂದೀತನಂ ಕಳುಹಿದೆವು ನಿನ್ನ ಬಳಗಿದನರಿವುದು || ೨೫ ||

ಹೊತ್ತುಗಳೆಯದೆ, ಬಂದ ಬಳಕೆವನ ಕುಲಶೀಲ
ವಿತ್ತ ವಿದ್ಯಾ ವಯೋ ವಿಕ್ರಮಂಗಳನೀಕ್ಷಿ
ಸುತ್ತಿರದೆ, ವಿಷವೆ ಮೋಹಿಸುವಂತೆ ಕುಡುವುದೀತಂಗೆ ನೀನದರೊಳೆಮಗೆ ||
ಉತ್ತರೋತ್ತರಮಪ್ಪುದೆಂದು ಬರದಿಹ ಲಿಪಿಯ
ನೆತ್ತಿ ವಾಚಿಸಿ ನೋಡಿ ತರಳಾಕ್ಷಿ ತಾನದಕೆ
ಮತ್ತೊಂದಭಿಪ್ರಾಯಮಂ ತಿಳಿದಳುಲ್ಲಂಘಿಸುವರುಂಟೆ ವಿಧಿಕ್ಯತವನು ||೨೬||

* ನೆರೆಯಲೆಳಸುವಳೊಮ್ಮೆ ‡ ಬೇಟೆ

ಈತಂ ತಮಗೆ ಮಹಾಹಿತನೆಂದು, ತಮ್ಮ ಧರೆ
ಗೀತನರಸಹನೆಂದು, ಕುಲ ಶೀಲ ವಿತ್ತಗಳ
ನೀತನೊಳರಸಬೇಡವೆಂದು, ಮುಂದಕೆ ಸರ್ವಧಾ ಮಿತ್ರನಪ್ಪನೆಂದು ||
ಈತಂಗೆ ವಿಷಯೆ ಮೋಹಿಸುವಂತೆ ಕೊಡುವುದೆಂ
ದಾ ತಾತನಣ್ಣಂಗೆ ಬರಸಿ ಕಳುಹಿದ ಪತ್ರ
ವೇ ತಪ್ಪದಿದು, ವರ್ಣವಲ್ಲಟವು ಮೋಸವೆಂದಬಲೆ ಭಾವಿಸುತಿರ್ದಳು || ೨೭ ||

ಕಡು ಚೆಲ್ವನಾದ ವರನಂ ಕಂಡು, ನಿಶ್ಚೈಸಿ
ತಡೆಯದೊಲಿದೀತಂಗೆ ವಿಷಯೆ ಮೋಹಿಸುವಂತೆ
ಕೊಡುವುದೆಂದಲ್ಲಿಂದ ತನ್ನ ಪಿತನೀತನಂ ಕಳುಹಿದಂ ಸುತನ ಪೊರೆಗೆ ||
ಒಡಗೂಡದಿರದೆನ್ನ ಮನದೆಣಿಕೆ, ಪತ್ರಿಕೆಯೊ
ಳೆಡಹಿ ಬರದಕ್ಕರದ ಬೀಳಿದರಡಿರಿದ
ಕೆಡುವುದಗ್ಗದ ಕಜ್ಜ ವೆಂದಾ ತರುಣಿ ತಾ*ನದಂ ತಿದ್ದಲನುಗೈದಳು || ೨೮ ||

ತಪ್ಪಿದರ ಲಿಸಿಯೊಳ್ವೆಕಾರಮಂ ತೊಡೆದಲ್ಲಿ
ಗೊಪ್ಪುವ ಯೆಕಾರಮಂ ಕೆಲಬಲದ ಮಾಮರದೊ
ಳಿಪ್ಪ ನಿರಾಸಮಂ ತೆಗದು, ಕಿರಿವೆರಳುಗುರ್ಗೊನೆಯಿಂದ ತಿದ್ದಿ ಬರದು ||
ಅವ್ವಂತೆ ಮೊದಲಿದರ ಮುದ್ರೆಯಂ ಸಂಗಡಿಸಿ
ಕುಪ್ಪಸದ ಸೆರಗಿನೊಳ್ಳಟ್ಟಿ, ಪಳಯವೊಲಿರಿಸಿ
ಸಪ್ಪಳಾಗದ ತೆರದೊಳೆದ್ದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಂತ್ರಿಸುತೆ ತಿರುಗಿ ಬರುತಿರ್ದಳು || ೨೯ ||

ದಿಟ್ಟ ಮುರಿಯದು, ಕಾಲ್ಗಲಿತ್ತ ಬಾರವು, ಮನಂ
ನಟ್ಟು ಬೇರೂರಿದುದು, ಕಾವನಂಬಿನ ಘಾಯ
ವಿಟ್ಟಣಿಸಿತಂಗಲತೆ ಕಾವೇರಿತೊಡಲೊಳಗೆ ವಿರಹದುರಿ ತಲೆದೋರಿತು ||
ಬಟ್ಟಿವಿಡಿದೊಡನೊಡನೆ ತಿರುತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಡಿ
ಯಿಟ್ಟಳಾಚೆಗೆ, ಬಳಿಕ ಬೆರಸಿದಳ್ಳೆಳದಿಯರ
ಧಟ್ಟಿನೊಳ್ಳಂಭ್ರಮದ ಸಂತಾಪದೆಡೆಯಾಟದಂತರಂಗದ ಬಾಲಕಿ || ೩೦ ||

* ತಾತನಂ

ಆಳಿಯರ್ ಕಂಡರಿಕೆಯ ಮೊಗದ ಭಾವಮಂ,
ಕೇಳಿದರಿದೇನೆಲೆ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ, ತಳುವಿದೆ, ಮನದ
ಬೇಳಂಬಮಾವುದುಕ್ಕುವ ಹರುಷ ರಸದೊಡನೆ ಬೆರಸಿಹುದು ಬೆವರುವೊನಲು||
ಗಾಳಿ ವರಿಮಳವನಡಗಿವುದಂತೆ ? ತನುಚಿತ್ತ

ದಾಳಾವಮಂ ಮಾಜಲರಿದವುದೆ, ಸಾಕೆನ್ನು,
ಹೇಳದಡೆ ಮಾಣಲಂತಸ್ಥಮಂ ತಾನೆಯುಬ್ಬುವುದೆಂದು ನಗುತಿರ್ವರು||೩೧||

ಕೇಳದಿಯರ ನುಡಿಗೆ ನಸುನಗುತ, ನಿಜ ಭಾವಮಂ

ಮೊಳೆಗಾಣಿಸದೆ, ಪುಸಿಗೆ ಸರಸವಾಡುತ, ಪೂತ್ತು
ಗಳೆವ ಮಂತ್ರಿಜನಹಿತ ತಿರುಗಿದಳ್ಳನದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಚಂಪಕಮಾಲಿನಿ ||

ವೊಳಲೊಳ್ಳುವಾಹೋತ್ಸವಂಗಳು ಸಮಯದೊಳ್

ಸುಳಿದವಗ್ಗದ ನೃತ್ಯ-ಗೀತ-ವಾದ್ಯಂಗಳಿಂ

ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿಗಳ ವಿಲಾಸದ ಪುರಂದ್ರಿಯರ ಶೋಭನದ ಸುಸ್ವರದೊಳು

||೩೨||

ಪದುಳದಿಂದೈತಂದು ಬಾಲಕಿಯರು ಕಳುಹಿ

ಸದನಮಂ ಪೂಕ್ಕಳವನೀಶ್ವರಾತ್ಮಜ ಬಳಕ

ಮದುವೆಗಳ ಮಂಗಳೋತ್ಸವದ ಮಧುರ ಸ್ವನಂಗಳನಾಲಿಸುತ

ಮನದೊಳು ||

ಇದು ಶುಭನಿಮಿತ್ತಮಿಂದಿನಗೆ ವೈವಾಹದ

ಭೃದಯಮಾದವುದು ಕಾಂತನೊಳೆಂಬೆಣೆಕೆಯಿಂದ

ಮದನಶರದಿಂದ ಪೀಡಿತೆಯಾಗಿ, ಮಂತ್ರಿಸುತೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುತಿರ್ವಳು

||೩೩||

ವುರುಹೂತನಂಭೂತ ಕೇಳ, ಭವನದೊಳ್ಳಿವಯೆ

ವಿರಹತಾಪದೊಳೊಂದು ಗಳಿಗೆಯಂ ಪತ್ತು ಸಾ

ವಿರ ಯುಗಕೆ ಸಮನಾಗಿ ಭಾವಿಪಳ್, ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಳಾರು ನೋಡಲು ||

ವರಿಚರಿಯದಬಲೆಯರನಗ್ಗಿ ಸುವಳಾಪ್ತ ಸಖಿ

ಯರ ಮಾತನಾಲಿಸಳ್, ಸಿಂಗರಕೆ ಮೈಗುಡಳ್,

ಕರೆವ ಪಂಜರದ ಗಿಳಿಯಂ ನುಡಿಸಳಾಡಿಸಳ್ನಾಕು ಮಿಗವಕ್ಕಿಗಳನು ||೩೪||

† ಜೀವ ಮನದಾಳಾವಮಂ

ಉಣ್ಣಿಳೊರಗಳ್ಳುಡಿಯಳುಡಳಿಡಳ್ಳೊಡಳುರಿಗೆ
 ತಣ್ಣಿಸವನರಸುವಳ್, ಸುಕುಮಾರ ತನು ತನಗೆ
 ತಿಣ್ಣಿಮೆಂದಲಸುವಳ್ಳುಸುಸುಯ್ವಳೇನಿದೆಂದಂಡಲೆದು ಕೇಳ್ವವರೊಳು ||
 ಕಣ್ಣಿಳವನೊದಪಿವಳ್, ಶೈತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ
 ವಣ್ಣಿದುಸಚಾರಮಂ ಹೃದಯದೊಳ್ ನಿರ್ವೋಯ್ದ
 ನುಣ್ಣಿವರಳ್ತಂತಾದುದೆಂದು ಕಾತರಿಸುವಳುಲೆ ಕಾಮತಾವದಿಂದ ||೩೫||

ಜಲಯಂತ್ರದೆಯೊಳ್, ತಳವನೆಯ ತಾಣದೊಳ್,
 ಮಲಯಜದ ಮಾಡದೊಳ್, ಶಶಿಕಾಂತವೇದಿಯೊಳ್,
 ಸುಲಲಿತ ಲತಾನುಂಟವದೊಳೆಸವ ತಂಗೊಳದ ತಡಿಯ ಪುಳಿನಸ್ತಳದೊಳ್ ||
 ಎಳವೆಲರ ಪರಿಮಳದ ವಲ್ಲವದ ಕುಸುಮ ಸಂ
 ಕುಲದ, ಹಂಸದ ಗಿಳಿಯ ಕೋಗಿಲೆಯ ಕಕ್ಕನಕೆ
 ನಿಲಲರಿಯದುವರಿಗೆದುದಿನಲೆಯ ಚಂದ್ರಕಾಲೆಗೆ ಬಂದಳಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ||೩೬||

ಅಲ್ಲಿ, ನಿಜ ಸಖಿಯರಬಲೆಯ ಚಿತ್ತದಾನರಂ
 ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ತವಿಸಲೆಂದುವಚಿಸಲವರ
 ಸಲ್ಲಲಿತ ಮುಖನಾಣಿ, ಲೋಚನ, ಭ್ರೂ, ಕುಂತಳಾಧರಂಗಳನೀಕ್ಷಿಸಿ ||
 ತಲ್ಲಣಿಸಿ ತಿಂಗಳರಗಳ ವೊಸರಳ್ಳಬ್ಬ
 ವಿಲ್ಲಾರಡಿಗಳೊಳು ತಳರ್ಗಳೆಂದಣಿಸಿ ನು-
 ಣ್ಣಿದೊಳ್ಳೈಯುಟ್ಟ, ಬೆರಗಾಗಿ, ಚಿಂತಿಸುವ ತೆರಮೊಳವಳರುತಿರ್ದಳು ||೩೭||

ವಾವಗಿದುಳಿದರುಂಟೆ ? ಹರನ ಕೋವದೊಳುರಿದು
 ಜೀವಿಸಿದರುಂಟೆ ? ಕಾಳ್ಗೆಚ್ಚಿನೊಳ್ಳೆಳೆಗೊಂಡು
 ಜೀವುತನುವಿದಿದು ಬಾಳುವರುಂಟೆ ? ಚಂದ್ರಮನ್ಮಥ ವವನರಬಲೆಯರ್ಗೆ ||
 ಹಾವಳಿಯೆನೊದಗಿಸುವೆನೆಂದು ಬದುಕಿದರಲ್ಲ
 ದಾವ ಕರುಣಿಗಳಿವರ್ದಿರಹಮೀಕೆಯ ಮನದೊ
 ಳಾವರಿಸಲೆನಹುದೊ ಶಿವಶಿವಾ ! ತಾಳಲರಿದೆಂದೊರ್ವ ಸಖಿ ನುಡಿವಳು

ಬೆಳವಿಗೆಗೆ ಸುರರೊಂದು ಕಳೆಯನೇಕುಳಿದರೊ ?
 ಮುಳಿದಂದು ಶಿವನೇಕೆ ಮತ್ತೆ ಕರುಣಿಸಿದನೋ ?
 ಮೆಲುತ ಮೆಲುತೇಕೆ ಬಿಟ್ಟು ವೃಂ ಫಣಿಗಳೆಂದು ಶಶಿ-ಮದನ-ಮಂದಾನಿಲರನು॥
 ಸಲೆ ಬೈದು, ಕೋಗಿಲೆಯ, ತುಂಬಿಗಳ, ಗಿಳಿಯ, ಕಳ
 ಕಳಕೆ ನಾಯಸಮಂ, ಸರೋಜಮಂ, ತನ್ನ ಕರ
 ತಳಮಂ, ಜರದು ನಿಂದಿಸಿದಳೊರ್ವ ಸಖಿ ಬಾಲೆಯಂ ನೋಡಿ ಬಿಸು
 ಸುಯ್ಯತ ॥೩೯॥

ಇವಳ ಮನದೇಣಿಕೆ ಕೈಗೂಡಲಾವೆಲ್ಲರುಂ
 ವಿವಿಧ ಕುಸುಮೋತ್ಕರ ಸುಗಂಧಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ,
 ನವ ಪಕ್ಷ ಫಲಮೋದಕಾದಿ ನೈವೇದ್ಯದಿಂ ಧೂಪ ದೀಪಂಗಳಿಂದ ||
 ಶಿವನ ವಲ್ಲಭಿಯನರ್ಚಿಸಿ, ವರುಷ ವರುಷಕು-
 ತ್ಸವದಿಂದ ನೋಂಪಿಯಂ ಮಾಳ್ವೆವೆಂದಾ ಸಕಲ
 ಭುವನಮಾತೆಯನುಮಾದೇವಿಯಂ ಗೌರಿಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರಾಸಖಿಯರು
 ||೪೦||

ಪ್ರಾಸಾದದಗ್ರದೇಳನೆಯ ನೆಲೆಯೊಳ್, ಚಂದ್ರ
 ಹಾಸನೈತಹ ಮಾರ್ಗಮಂ ನೋಡುತುವಚರಿಸು
 ವಾ ಸಖೀ ಜನದ ನುಡಿಗಳನಾಲಿಸುತ, ವಿಷಯೆ ಚಿತ್ತದೊಳ್ತನ್ನ ಪಿತನ ||
 ಶಾಸನವನಿಂದು ಮದನಂ ವಾಲಿಪಂತೆ, ನೀಂ
 ಸೂಸು ಕಾರುಣ್ಯವರುಷವನೆನ್ನ ಮೇಲೆಂದು
 ಮಾಘಸದತಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ತುರ್ವಿಧಾನತೆಯಾಗಿ ವಾರ್ವತಿಯನು
 || ೪೧ ||

ವಿಜಯ ಕೇಳ, ಇತ್ತ ವನದೊಳ್ಳಂದ್ರಹಾಸನಂ
 ಬುಜಮಿತ್ರನಪರಾಹ್ಣಕೈದಲೈ, ನಿದ್ರೆಯಂ
 ತ್ಯಜಿಸಿ ಮೊಗದೊಳದು, ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿ, ಕಪ್ಪುರವೀಳೆಯಂಗೆೊಂಡು
 ಬಳಿಕ ಬಿಗಿಸಿ ||

ನಿಜ ವಾಜಿಯಂ ಬಂದಡರ್ದನುಚರರೈರಸಿ
 ರುಜುವಾದ ಶಕುನಂಗಳಂ ಕಾಣುತೊಲಿದು, ಪೌ
 ರಜನಮಿವನಾರೊಂದು ನೋಡಲೈ, ನಗರಮಂ ಪೊಕ್ಕು ನಡೆತರುತಿರ್ದನು॥೪೨॥

ಆ ನಗರದೊಳ್, ಕುಂತಳೇಶ್ವರಂ ನಿರ್ಮಲ
ಜ್ಞಾನದಿಂ ಗಾಲವನ ಸೂಕ್ತಮಂ ಕೇಳುತ, ಸ
ದಾನಂದಯೋಗಮಂ ಕೈಕೊಂಡು, ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗೆ ವಿಚಾರವನೊಪ್ಪಿಸಿ, ||
ಧ್ಯಾನಪರನಾಗಿರ್ವನದರಿಂದ ಪ್ರೊಳಲಂ ಪ್ರ
ಧಾನಿ ವಾಲಿಪನವಂ ಪ್ರೊರಮಟ್ಟಿರಲ್ಕೆ, ತತ್
ಸೂನು ಮದನಂ, ಧುರಂಧರತೆವೆತ್ತಾ ಸಮಯಕೋಲಗದೊಳಿರುತಿರ್ದನು

||೪೩||

ಶ್ರೀಕಂಠನಂ ಕೆಣಕಿ ಮೈಗೆಟ್ಟು ಮದನನಂ
ಲೋಕದೊಳ್ ರೆವಂತೆ, ಶಂಕರಪ್ರಿಯನಾಗಿ
ನಾಕಾರದಿಂದೆಸವ ಮದನನಿವನೊಬಂತೆ, ರಂಜಿಸುವ ಮಂತ್ರಿಸೂನು ||
ವ್ಯಾಕೀರ್ಣ ರತ್ನರೋಚಿಗಳ ಚಾವಡಿಯ ಚಾ
ವೀಕರದ ಸಿಂಹಾಸನದೊಳಿರ್ದನಿಕ್ಕಲದ
ಕೋಕನದ ನೇತ್ರೆಯರ್ಚಿಮ್ನಿಸುವ ಚಾರು ಚಂಚಲ ಚಾಮರಂಗಳಿಂದ

||೪೪||

ಉಚಿತದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಮಹೀಸುರರ, ಭೂಭುಜರ
ನಿಚಯದ, ನಿಯೋಗಿಗಳ, ಗಣಕರ, ಪುರೋಹಿತರ,
ವಚನಕೋವಿದರ, ಕವಿ, ಗಮಕಿಗಳ, ವಂದಿ, ಗಾಯಕ, ನಟರ, ನರ್ತಕಿ

ಯರ ||

ರುಚಿರದಿಂ ಕೃಷ್ಣಚಾರಿತ್ರಮಂ ಸೊಗಸಾಗಿ
ರಚಿಸುತಿಹ ಭಾವಕರ ಸಂಗೀತಗೋಷ್ಠಿಯಿಂ
ಸಚಿವ ಸುತನೋಲಗಂ ರಮಣೀಯಮಾಗಿದುರ್ದಿಂದ್ರನಾನ್ಧಾನದಂತೆ ||೪೫||
ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ ನಗರದೊಳ್ ಡೆತಂದು, ಮಂತ್ರಿಸುತ
ನಾಲಯದ ಮುಂದೆ ವಾಜಿಯನಿಳಿದು, ತದ್ವಾರ
ವಾಲಕಗಿಂದುಹಾಸಂ ಪೇಳ್ವಡವರಂತರಾಂತರದೊಳಿಚ್ಚರಿಸಲು ||

ಎಳನೆಯ ಬಾಗಿಲ ವಿವೇಕನೆಂಬವನಿಂದ
ಕೇಳಿ, ತಾಂ ಪಿಡಿದ ಶ್ರದ್ಧಾಯಷ್ಟಿ ಸಹಿತ ಬಂ
ದೋಲಗದೊಳಿರ್ದ ಮದನಂಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಲ್ಪರಾಕಾದಡಂತೆಂದನು ||೪೬||

ಅವಧರಿಸು ಜೀಯ, ನಿಮ್ಮಯ್ಯಂಗೆ ಕ್ರೋಧನೆಂ
 ಬವನಾವ್ತನಾಗಿ, ಹಿಂಸಾಯಷ್ಟಿವಿಡಿದು, ಸ
 ಲ್ಪವನಲಾ ಬಾಗಿಲೆ, ತನಗಾತನಂತೆ ನಿನ್ನೊಪ್ಪಲುಗೈಯುಂಟೆ ? ಬಂದೆ ||
 ತವ ಭೃತ್ಯನಾಗಿಹೆಂ, ನಾಕದಂತಿರಲವಿಳ
 ಭುವನಕಥಿಪತಿಯಾದ ಮುರಹರನ ಭಕ್ತನ
 ಲ್ಲವೆ ಚಂದ್ರಹಾಸನಾತನ ಬರವನರುವಲೇತಕೆ ಸುಮ್ಮನಿಹೆನೆಂದನು ||೪೨||

ನೀತಿಸಮ್ಮತದಿಂ ವಿವೇಕನಿಂತೆನೆ ಕೇಳ್ವು
 ಶಾತಕುಂಭಾಲಂಕೃತಾಸನವನಿಳಿದು ಹರು
 ವಾಶಿಯದಿಂದ ಮದನಂ ಚಂದ್ರಹಾಸನನಿಧಿವರ್ತು ಕಂಡು ನಗುತ ||
 ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಪ್ಪಿ ಕೈವಿಡಿದೊಡನೆ ಸಭೆಗೆ ತಂ
 ದಾತನಂ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಚಂದ್ರನಾವತಿಯ ತತ್
 ಭೂತಳದ ಮೇಧಾವಿನಿಯ ಕುಳಿಂದನ ಕುಶಲದೇಳೆಯಂ ಜಿಸಗೊಂಡನು
 ||೪೩||

ವಿನಯದಿಂ ಮತ್ತೆ ನಸುನಗೆವೆರಸಿ ನಿನ್ನದ
 ಶ೯ನಮಿಂದಪೂರ್ವಮಾದುದು, ಬಂದಕಾರ್ಯಮಂ
 ತನಗೊರೆವುದೆಂದು ಮದನಂ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ ಕೇಳ್ವದಾತಂಗೆ ನಿನ್ನ ||
 ಜನಕನೆನ್ನಂ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗತಿರಹಸ್ಯದಿಂ
 ದನುಮತಿಸಿ ಕಳುಹಲಾನ್ವೈತಂದೆನೆಂದು, ಕುರು
 ಪಿನ ಮುದ್ರೆ ಸಹಿತ ನಿಜ ಕರದೊಳಿಹ ವತ್ರಮಂ ಕೊಟ್ಟನಾತನ
 ಕೃಯೊಳು ||೪೪||

ಇದ್ದವರನಾಸಭೆಯೊಳಿರಿಸಿ, ಶಶಿಹಾಸನಂ
 ಗದ್ದುಗೆಗೆ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ, ಮದನನಾಸ್ಥಾನದಿಂ
 ದೆದ್ದಮಲನೆಂಬ ತನ್ನನುಜನಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡೇಕಾಂತಭವನಕ್ಕೈದಿ ||
 ಹೊದ್ದಿಸಿದ ಮುದ್ರೆಯಂ ತೆಗೆದು, ಪತ್ರವನೊದಿ
 ತಿದ್ದಿದಕ್ಕರವನರಿಯದೆ, ನಿಜದ ಬರಹಮೆಂ
 ದದ್ದನತಿ ಹರುಷಾರ್ಣವದೊಳಾಗ ಶತಯಾಗತನಯ ಕೇಳ್ ಕೌತುಕವನು

ಲೇನಾದುದಯ್ಯನಿಂದೆನಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಕಳುಹಿ
 ದೀಸುವೊಕ್ಕಣೆಗಳ್ಳಹಾಹಿತಂ ತನಗೀತ
 ನೀ ಸೀಮೆಗರನಾದವಂ, ಸರ್ವಧಾ ಮಿತ್ರನವ್ವವಂ ನಿಶ್ಚಯಮಿದು ||
 ಮೋಸವೆ ಕುಲಾಚಾರ ಗತಿಯನಾರೈವಡೆ, ವಿ
 ಲಾಸದಿಂ ವಿಷಯೆ ಮೋಹಿಸುವಂತೆ ಕೂಡುವೆನಿದ-
 ಕೋಸರಿಸಲೇಕೆ, ತಂಗಿಗೆ ತಕ್ಕ ವರನೀತನೆಂದು ಮದನಂ ತಿಳಿದನು || ೫೧ ||
 ಮುನ್ನ ತಂದೆಯ ನಿರೂಪದ ಕಾರ್ಯಮದರ ಮೇ
 ಲೆನ್ನ ಮನವಿನೊಳಕ್ಕರ್ಪಿಸುತಿದೆ, ರೂಪ
 ನುನ್ನಿಸುವೊಡನುಜೆಗೀತಂಗೆ ವಾಸಟ, ವಿಚಾರಿಸೆ ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತನಿವನು ||
 ಇನ್ನು ಸಂಶಯಮಿಲ್ಲವೀ ಚಂದ್ರಹಾಸಂಗೆ,
 ಕನ್ನೆಯಿಲ್ಲದದಕ್ಷಿಯ ತಂಗಿಯಂ ಕೊಟ್ಟು
 ಮನ್ನಿಸುವೆನೆಂದು ನಿಶ್ಚಿಸಿ, ಮದನಂ ಮತ್ತೆ ಬಂದನೊಲಗದ ಸಭೆಗೆ||೫೨||
 ಗಣಿತಜ್ಞರಂ ಕರಿಸಿ, ನೋಡಿಸಿದನಾಗಳನು-
 ಗುಣವಾದ ರಾಶಿಕೂಟವನಮಲಗ್ನಮಂ
 ಗುಣಿಸಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದರ್ಬಳಿಕ, ಮದನಂ ಮಾಡಿಸಿದನೊಸಗೆಯಂ ಪ್ರೇಳಲೊಳು||
 ಅಣೆದವಭ್ರವನಿಸವ ಗುಡಿ ತೋರಣಂಗಳಿ-
 ಟ್ಟಣಿಸಿದನು ಬೇಕಾದ ಮಂಗಳ ಸುವಸ್ತುಗಳು,
 ಮಣಿಮಯದ ವೇದಿಯಂ ವಿರಚಿಸಿದರೊಳ್ಳನಿಂ ವೈವಾಹಮಂಟಪದೊಳು
 || ೫೩ ||

ಬಳಿಕ ಮದನನ ಹೇಳಿಕೆಯೊಳಂದು ವಿದಿತ ಮಂ
 ಗಳ ವಿವಾಹೋತ್ಸವ ಕ್ರಿಯೆಗಳಂ ವಿರಚಿಸಿದರ್
 ಇಳೆಯ ದಿವಜಪುರಂಧ್ರಿಯರೈದೆ ಮಜ್ಜನದ ಮಂಡನದ ಮಾಳ್ಕೆಗಳನು ||
 ಅಳವಡಿಸಿದರ್ವಣೆಯೊಳೆಸವ ಬಾಸಿಗದ ಮದ
 ವಳಿಗನಾಗಿದರ್ ಕುಳಿಂದಜಂ, ದೇವಪುರ
 ನಿಳಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತನೊಲವಿಂದ ವಿಷಮಮೃತವಹುದು ಸೋಜಿಗವೆನಲ್ಕೆ
 ||೫೪||

೩೧ ನೆಯ ಸಂಧಿ

ಕೃತವಿನಾಹದೊಳುಪಹತಿಗೆ ಕುಹಕಮಂ ಮಾಡಿ,
ಸುತನೊಡನೆ ನೃತನಾದ ಮಂತ್ರಿಯಂ ಧರಣಿಗಧಿ
ಪತಿಯಾಗಿ ನೆಗಹಿದಂ, ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಚಂಡಿಕಾದೇವಿಯಂ
ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ||

ವಾಸವಾತ್ಮಜ ಕೇಳಲಂಕಾರದಿಂ ಚಂದ್ರ
ಹಾಸನಂ ಮದವಣಿಗನಂ ಮಾಡುತಿರ್ದರ್, ಸು
ವಾಸಿನಿಯರುತ್ಸವದೊಳಿಂತೆಂದು ಮದನನಂತಃಪುರದೊಳೆಚ್ಚರಿಸಲು ||
ಪ್ರಾಸಾದದಗ್ರದೊಳ್ತಪಿಸುತಿಹ ವಿಷಯೆಗೆ, ವಿ
ಳಾಸಿನಿಯರೈತಂದು ನುಡಿದರಂಬುಜವನಕೆ
ನೇಸರುದಯಿಸುವ ಕಾಲದ ಮುಂದೆ ತಂಪಿಡಿದು ಬೀಸುವೆಳಗಾಳಿಯಂತೆ

|| ೧ ||

ಸೊಗಯಿಸುವ ವಚ್ಚಗಪ್ಪುರದ ಪುಡಿಯಂ ಮೈಗೆ
ತಿಗುರಿದಡೆ, ಬಾವನ್ನದೊಳ್ಗೆಸರನೆಸವ ಕುಚ
ಯುಗದೆಡೆಗೆ ಮತ್ತಿದಡೆ, ಕಣ್ಣೆವೆಗೆ ವನ್ನೀರನೊಡನೊಡನೆ ತೊಡೆದಡಕೆ||
ಮಿಗ ಪೆಚ್ಚಿತುರಿಯೆಂದು ಮತ್ತೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಂಡು,
ಮುಗುಳಂಬನುರುಬೆಗಾರದೆ ಪೊರಳ್ತ ಮಂತ್ರಿಸನ
ಮಗಳೆಡೆಗೆ ಪರಿತಂದು, ನುಡಿದಳೊಸಗೆಯನಾವ್ತಸಖಿಯೊರ್ವಳವಳಕೂಡೆ

|| ೨ ||

ಚಿಂತೆಯಂ ಬಿಡು ತರಳೆ, ಕೈಸಾರ್ದುರ್ದಿಗ ನಿ
ನ್ನಂತರಂಗದ ಒಯಕೆ, ಶಶಿಹಾಸನೆಂಬವಂ
ಕಂತು ಸಮನಾಗಿಹಂ, ನೀನದೇಂ ಪುಣ್ಯಮಂ ಮಾಡಿದೆಯೊ ಮುನ್ನಿಳೆ
ಯೊಳು ||

ಕುಂತಳೇಂದ್ರನ ಕುವರಿ, ನಗುತ ಸರಸದೊಳಾಡಿ
ದಂತಾಯ್ತು, ತಂದೆ ಕಳುಹಿದ ಲೇಖನವನೋದಿ
ಸಂತಸದೊಳಿಂದು ಮದನಂ, ನಿನ್ನನಾತಂಗೆ ಕೊಡುವನೆಂದವಳೊರೆದಳು||೩||

ರಜ್ಜು ಬಂಧವನುಗಿದ ಮೃಗದಂತೆ, ತಾಂ ನೆನೆದ
ಕಜ್ಜು ಮೊಡಗೂಡಲ್ತೆ ಮೊಗಮರಳ್ಳುದು, ಬಳಿಕ
ಲಜ್ಜೆ ಮೊಳೆದೊರಿದುದು, ತಲೆವಾಗಿ ನೆಲವನುಂಗಟದಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿರಲು||
ಉಜ್ಜು ಗವಿದೆನಬಲೆ ? ನಾಕು, ನಡೆ, ಮಂಗಳ ಸು
ಮಜ್ಜ ನದ ಮನೆಗೆಂದು ಕಮಲಾಯತಾಕ್ಷಿಯಂ
ತಜ್ಜ ನನಿ ಕಳುಹಿದ ಸಿತಂಬಿನಿಯರುಪ್ಪರಿಗೆದುದಿಯಿಂದಿಳಿಸಿ ತಂದರು || ೪ ||

ವರ ಶಾತಕುಂಭ ಕುಂಭಸ್ತನದ, ಪಲ್ಲವಾ
ಧರವರುಣರಾಜಿ, ರಾಜತದ ಕೋಮಲೆಗೆ ನಾಂ
ದರ ಕುಂಕುಮಾಂಗ ಮಾಂಗಲ್ಯದಬಲೆಯರುದಕವೂತ ಕನಕಕಲಶದ ||
ಸುರುಚಿವೆತ್ತರುಣ ತರುಣವ್ರವಾಳದ ವಸ್ತ್ರ
ಪರಿವೃತದ ಕಲ್ಪ ಕಲ್ಪ ವಿಧಾನಮಾಗಿರದೆ
ವಿರಚಿಸಿದರಾಗ, ರಾಗದೊಳಮಲ ಶೋಭನಸ್ನಾನಮವರುತ್ಸವದೊಳು || ೫ ||

ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಕಂದದಿರದಿವಳ ಸುಕುಮಾರ ತನು,
ದಿಟ್ಟೆಯರದೆಂತೊ ! ನವ ಕುಂಕುಮವರ್ಣಿಗ ನುಂ
ಪಿಟ್ಟರಲ್ಲದೆ, ಪ್ರೇದ ಮಧ್ಯದೊಳದೆಂತು ನಿಲಿಸಿದರೊ ದಿವ್ಯಾಂಬರವನು ||
ಬಟ್ಟ ಮೊಲೆಗಳ ಹೊರಗೆ ಬಾಗಿ ನಡೆವಳ್ಳಿಂತು
ಕಟ್ಟಿದರೊ ಹಾರಾವಳೆಯನೆಂದು, ಕೌತುಕಂ
ಬಟ್ಟ ನೋಡುವೊಲೆನೆದಳಾ ವಿಷಯೆ, ಬಳಿಕಲಂಕಾರಮಂಡಿತಿಯಾದಳು

|| ೬ ||

ಬಾವನ್ನಗಂಪಿನಂಗದ ಲಲನೆಗನುಲೇವ
ನಾವಳಿಗಳೇಕಿನ್ನು ? ಕನ್ಯಾಕಾತಿಲಕಕ್ಕೆ
ಭಾವಿಸೆ ಲಲಾಮವೇತಕೆ ವಣಿಗೆ ? ಸೋವಡಗದವಯವದೊಳಿಂಪುವಡಿದೆ ||
ಪೂವಸರ ಕೋಮಲೆಗವೇಕೆ ಕುಸುಮದ ಮಾಲೆ ?
ಲಾವಣ್ಯ ಭೂಷಣದ ವೆಣ್ಣಾಭರಣವೇಕೆ ?
ಕೋವಿದೆಯರಲ್ಲ ! ಸೈರಾಧ್ರಿಯರೆನಲ್ತೆ ವಿಷಯೆಗೆ ಸಿಂಗರಂಗೈದರು || ೭ ||

* ನೊಂದು † ವೆಸಳ

ಅವರ ದಿಗ್ಭಾಗದಂತಂಜನೋದ್ಭಾಸಿತಂ,
 ವಿಪುಲ ಹರಿಪದದಂತೆ ತಾರಕಾಲಂಕೃತಂ,
 ಲಿಪಿಯಂತೆ ದೀರ್ಘಶೋಭಾನ್ವಿತಂ, ದ್ವಿಜನಂತೆ ಶ್ರುತಿಯುತಂ, ದೈತ್ಯನಂತೆ॥
 ಅಪಹೃತಾನಿಮಿಷ ಲೀಲಾ ವಿಲಾಸಂ, ನರಾ
 ಧಿವನಂತೆ ಕುವಲಯ ಶ್ರೀಧರಂ, ಘನದಂತೆ
 ಚಪಲಾಭಿರಾಮಮಾಗಿದುರ್ದಾ ಶಶಿಮುಖಿಯ ನೇತ್ರಯುಗಮೇವೇಳ್ವೆನು

|| ೮ ||

ಉಲ್ಲಾಸ ತಿಲಕಮುಂ, ಸುತಮಾಲ ಪತ್ರಮುಂ,
 ಮೊಲ್ಲೆಯ ಮುಗುಳ್ಳಳುಂ, ಚೂತಪ್ರವಾಳಮುಂ,
 ಮಲ್ಲಿಗೆಯಲರ್ಗಳುಂ, ಸಂಪಗೆಯ ಮೊಗ್ಗೆಯುಂ ನಿಂಬದಳಮುಂ,
 ತೋಳಗುವ ||

ನಲ್ಲಲಿತ ಸಾಲಕಾನನದೊಳಿದರ್ಪವು ವೊಸ
 ತಲ್ಲೆಂಬ ತೆರನಾದುದೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವೆನೀ
 ಚೆಲ್ಲಿಗಂಗಳ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯೊಳೆನವ ಬಾಲಕಿಯ ನಗೆಮೊಗದ ಸೌಂದರವನು||೯||

ಶ್ರವಣ ಭೂಷದಿಂದ, ಹಸ್ತಾಭರಣದಿಂದ
 ದಿವಿಜಪಧಮೆಸವಂತೆ ಕುಂತಳಶ್ರೀಯ ನೈ
 ಭವದಿಂದ, ರಮಣೀಯ ಕಾಂಚೀವ್ರದೇಶದಿಂದ ಭೂಭಾಗಮೊವ್ವವಂತೆ ||
 ತನೆ ಮೆರೆವ ಸುಗ್ರೀವ-ತಾರಾವಲಂಬದಿಂದ-
 ದವಿಕಲಾಂಗದ ವಿರಾಜಿತದಿಂದ, ಸನ್ನತ
 ಪ್ಲವಗಕುಲದುನ್ನತಿ* ಬೆಳಗುವಂತೆ ಚೆಲ್ವಿಂದ ವಿಷಯ ಕಂಗೊಳಿಸಿದಳು

||೧೦||

ಲಾವಣ್ಯವಾರಿಪೂರಿತವಾದ ನಾಭೀ ಸ
 ರೋವರದ ತ್ರಿವಳಿದೆರೆಗಳ ನಡುವೆ ರಂಜಿಸುವ
 ಶೈವಾಲದಂತೆ, ಜಘನಾದ್ರಿಯಂ ವೇಡೈಸಿದಮಲ ಕಾಂಚೀದಾಮದ,||
 ದಾವಶಿಖಿಯಿಂದ ನಭಕೇಳ್ವ ಕರ್ಬೊಗೆಯಂತೆ,
 ಪೀವರಸ್ತನದುರ್ಗಕಂಗಳನಡರ್ಪಿವ
 ತಾವಿನಂತಾ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯ ತನುಮಧ್ಯದೊಳ್ಬಾಸೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದುದು

||೧೧||

ಬಿಡದೆ ಮುಕ್ತಾಹಾರದಿಂದ ಸಮರೂಪದಿಂ
 ದೃಢತೆನೆತ್ತೊರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿ, ಕರ್ಕಶವೃತ್ತ
 ದೊಡಗೂಡಿ ಕುಚಯುಗಂ ಮೆರೆದುದು ಕರೋರತವದಿಂದೆಸವ ಯೋಗಿ
 ಯಂತೆ, ||

ಬಡವಾಗಿ ಬಲ್ಲಿದರ ನಡುವೆ ನವೆದಿರ್ದು, ನೊಂ
 ಪುಡುಗದೆ ವಿಜೃಂಭಿಸುವ ವೀರ ಕಂಠೀರವಕೆ
 ಪಡಿಯಾಗಿ, ಸತ್ಪುರುಷನಂದದೊಳ್ಳಾಣಿಸಿತು ಮಧ್ಯಲತೆ ಮಂತ್ರಿಸುತೆಯ
 || ೧೨ ||

ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಸದ್ಗುಣಾವಳಿಗಳೈಶ್ವರ್ಯ
 ಲಲನೆಯಂ ಗೃಹಪತಿಯ ಮಂದಿರಕೆ ಸುಗಡಿಸಿ,
 ಬೆಳವಿಗೆಯನತಿಶಯಂ ಮಾಳ್ವಂತೆ ಸಿಂಗರಂಗೈದು ನೀಲಾಳಕಿಯರು ||
 ಒಳಕ ಹೊನ್ನಂದಣದ ಮೇಲೆ ವೈವಾಹಮಂ-
 ಗಳ ಮಹೋತ್ಸವಕೆ ವಿರಚಿಸಿದ ಮಂಟಪದೆಡೆಗೆ,
 ನಳಿನಪತ್ರಾಕ್ಷಿಯಂ ತಂದರೊಸಗೆಯೊಳಂದು ವಿಭವದ ವಿಳಾಸದಿಂದ ||೧೩||

ಬಳಸಿದ ಸಮಸ್ತ ಜನಜಂಗುಳಿಯ ಕೈನೊಡ
 ಗಳ ನಾಲಸಂದಣಿಯ ವಾಡುವ ಪುರಂಧ್ರಿಯರ,
 ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿವಿಡಿದ ಕನ್ನೆಯರ ನಾನಾ ಸುವಸ್ತುಗಳ ವಿಪ್ಲವದ ||
 ತೊಳಗುವೆಸಗೆಯ ವಾಡ್ಯಸಂಕುಲದ, ಬಹು ಫಲಾ
 ಪಳಗಳ, ವಿಡಾಯದಿಂದೈತಂದು ದಂಡಿಗೆಯ
 ನಿಳಿದನಾರತಿಗಳ ನಿವಾಳಿಯಿಂ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಭವ್ರಮಂಟಪದೊಳು ||೧೪||

ವರತಾರಕಾಕ್ಷಯಿಂಬಾ ಪ್ರಧಾನಿಯ ವತ್ಸಿ
 ಚರಣಮಂ ಪ್ರಕ್ಷಾಳನಂಗೈಯೆ, ಮದನನಾ
 ದರಿಸಿ ಮಧುವರ್ಕಮಂ ಮಾಡೆ, ಕನ್ಯಾವರಣದೊಳ್ಳುಲಪರಂಪರೆಯನು ||
 ಒರೆಯೆನಲು, ಶಶಿಹಾಸನನೆಗೆ ವಾಮನಗೋತ್ರ
 ಮರವಿದನಾಭಂ ಪಿತಂ, ಹರಿ ಪಿತಾಮಹಂ,
 ಮುರಹರಂ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಂ, ಕುಳಿದನುಮವನ ಸತಿಯುಂ ಗುರು
 ಗಳೆಂದನು || ೧೫ ||

ಅಲ್ಪ ಭಾಷಿತಮಲ್ಲದಿಹ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಸು
 ಜಲ್ಪಿತಂ ಸೋಗಸಿ, ಮದನಂ ಮುಂದೋಳಾಗ, ಸಂ
 ಕಲ್ಪಿಸಿ*ನೀರಿಕ್ಷಣಂಗೆಯ್ದು ಸುಮುಹೂರ್ತಮಂ ತೆರೆದೆಗಸಿ ಭೂದಿವಿಜರ ||
 ನಲ್ಪರಕೆನೆತ್ತು ಜೀರಿಗಿ ಬೆಲ್ಲದೊಪ್ಪಮೆಸೆ
 ಯಲ್ಪದದ ಮೆಟ್ಟಕ್ಕಿ, ಸುತ್ತು ನೂಲ್ಮೈರೆಯೆ, ಫಣಿ-
 ತಲ್ಪನಿದಿರೊಳ್ತದರ್ಪಿತಮಾಗಲೆಂದವನ ಕೈಗೆ ಧಾರೆಯನೆರೆದನು ||೧೬||

ನೊರೆವ ಮರಿದುಂಬಿಗಳ ಮಾಲೆಯಂ ತಾಳ್ವೆ, ನವ
 ಪರಿಮಳದ ಮಂದಾರ ಮಾಲೆಯಂ ವಿಷಯೆ, ಸೌಂ
 ದರ ಶಿರೀಷದ ಮಾಲೆಯಂ ಪೋಲ್ವ ನಳಿತೋಳ್ಳಳಿಂದ ಕಂಧರಮೊಳಿಡಲು ||
 ಭರಿತ ಲಾವಣ್ಯ ಸಾಕಾರದಿಂ, ಮಂಗಳಾ
 ಭರಣಂಗಳೆಸವಲಂಕಾರದಿಂ, ವಾರ್ವರು-
 ಚ್ಚರಿವಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಪ್ರಕಾರದಿಂ, ವಧುವಂ ಕುಳಿಂದಜಂ ಕೈವಿಡಿದನು ||೧೭||

ಮುಂದೆ ವಿರಚಿಸಿದ ವೇದಿಯೊಳಿಸವ ಹಸೆಗೆ ನಡೆ
 ತಂದು ವಾಣಿಗ್ರಹಣಮಂ ಗೈದ, ಲಾಜಾಜ್ಯ
 ದಿಂದ ಹೋಮದೊಳಗ್ನಿಯಂ ಬೆಳಗೆ, ವಿಪ್ರರಾಶೀರ್ವಾದಮಂ ಮಾಡಲು ||
 ಬಂದು ತಿಲಕವನಿಟ್ಟು, ಪತ್ರಫಲಮಂ ಕೊಟ್ಟು,
 ಪೊಂದಳಿಗೆವಿಡಿದಾರತಿಯನೆತ್ತಲೈದಿಯರ್,
 ಕಂದರ್ಪ ರತಿಗಳ ವಿವಾಹಮೆನೆ, ಕಂಗೊಳಿಸಿತಾದಂಪತಿಗಳ ಮದುವೆ||೧೮||

ತತ್ಕಾಲದೊಳ್ ಮದನನಾ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ
 ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಬಳುವಳಿಗೆ ಬಹಳ ಗೋ-ಮಹಿಷಿ-ಬಲ-
 ವತ್ಕರಿ-ತುರಂಗ-ರಥ-ಶಯ್ಯಾಸನಂಗಳಂ, ವಳಿತ-ವಾಹನ-ಪದವನು, ||
 ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಸಂಕುಲಮಂ, ಚ
 ಮತ್ಕಾರದಬಲೆಯರನಂಬರಾಭರಣ ವಿಲ
 ಸತ್ಕೃತಮಾಲೆಗಳನಿತ್ತನೆಂದುಂ ಬಳಸಿ ತೀರದಿಹ ವಸ್ತುಗಳನು ||೧೯||

* ನೀರಿಕ್ಷಣೆಗೆ ಸುಮುಹೂರ್ತಂ ಕೇಳ್ವು

ಉರ್ವಿಶ್ವರನ ಪುರೋಹಿತ ಗಾಲವಂಗೈ, ತನ
ಗುರ್ವ ಬಂಧವ-ಪುತ್ರ-ಮಿತ್ರಗೈ, ನೆರೆದ ಭೂ-
ಗೀರ್ವಾಣರೆಲ್ಲಗೈ, ಕವಿ-ಗಮಕಿ-ನಟ-ವಿದೂಷಕ-ವಂದಿ-ಗಾಯಕಗೈ ||
ಸರ್ವ ಜನಕರವರ ತರವರಿದು ಸತ್ಕರಿಸಿ,
ತರ್ವಾಯೊಳಗಣಿತ ದ್ರವ್ಯಮಂ ಪೊತ್ತು, ಬೇ
ಸರ್ವಿನಂ ಕೊಟ್ಟನುತ್ಸವದಿಂದ ಯಾಚಕರ್ಗಾ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಸೂನು ||೨೦||

ತದನಂತರದೊಳನಿಬರೆಲ್ಲರಂ ಕಳುಹಿ, ನಿಜ
ಸದನದಿ ಸಮಗ್ರ ವೈಭವದೊಳಿರಲಂದಿರುಳ್
ಮದನಂ ಸ್ವಬಂಧವರ್ಪರಸಿ ದಂಪತಿಗಳಂ ಸಹಭೋಜನಂ ಮಾಡಿಸಿ ||
ಇದನಂಗತಾತನಂ ಪೂಜಿಸಿದ ಫಲದೊಳಾ
ದುದನಂತ ಸೌಭಾಗ್ಯಮೆಂದು ಮುದದಿಂ ನವಡಿ
ಸಿದನನ್ನೆಗಂ ಪೂರ್ವಶೈಲದಲಿ ಹೊಂಗಳಸದಂತೆ ಮಿಗೆ ರವಿ ಮೆರೆದನು||೨೧||

ಪಂಕರುಹಮಿತ್ರನುದಯದೊಳೆದ್ದು ಮದನಂ ಸ್ವ-
ಕಿಂಕರಗರ್ವಪಲವರಂದಿನ ಮಹೋತ್ಸವಕ
ಲಂಕರಿಸಿದರ್ಧ್ವಜಪತಾಕೆಗಳ ರಚನೆಯಿಂದಮಲಮಣಿ ಮಂಟಪವನು ||
ಕಂಕಣದ ಘನರವದ ಮಿಂಚುಗಂಗಳ ಸತೀ
ಸಂಕುಲದ ಮಾಳ್ಕೆಗಳ ಮಂಗಳಸ್ನಾನದಿಂ
ಕುಂಕುಮ ವಿಲಿವ್ತಾಂಗನಾಗಿ ನಿಜ ವಧು ಸಹಿತ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಮೆರೆದನು
|| ೨೨ ||

ಚಂಪಕಸ್ನೇಹಸಮ್ಮದನದ, ಕುಂಕುಮದ
ಕೆಂಪಿನನುಲೇಪನದ, ನಿರ್ಮಲ ಜಲಸ್ನಾನ
ದಿಂಪಿನ ಕಳೇವರದ, ರಂಜಿಸುವ ನೊಸಲ, ಮುತ್ತಿನ ಬಾಸಿಗದ ಚೆಲ್ವಿನ ||
ದಂಪತಿಗಳೊಪ್ಪಿದರ್, ಪಾಡುನ ಪುರಂಧ್ರಿಯರ
ನುಂಪಿಡಿದ ಸ್ವರದಿಂದ ಮಂಗಳ ಸುವಾದ್ಯ ರವ-
ದಿಂ, ವಾರ್ವರಡಿಗಡಿಗಡಚುರ್ವ ಕೃತಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನದ ಘೋಷದಿಂದ ||೨೩||

ಸುತ್ರಾಮ ತನಯ ಕೇಳ, ಉತ್ಸವದೊಳಿಪರಿ ದಿ
 ನತ್ರಯಂ ನಡೆಯಲ್ಕೆ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿವಸದೊಳ್
 ಚಿತ್ರದಿಂ ವಿರಚಿಸಿ ವೊಳಲ್ಪುಗಿಸಿ, ನಾಗವಲ್ಲಿಯ ಸೊಡರ್ಗನೊಡವಿಸಿ ||
 ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಿವಾಹ ವೈಭವದೊಳಿದು ವೊಸತೆನೆ ಧ
 ರಿತ್ರಿಯೊಳ್, ಚಂದ್ರಹಾಸಂಗಾಯ್ತು ಮದುವೆ, ಶತ
 ವತ್ರನಾಭನ ಕಿಂಕರಗೇ ಮಾಡಿದಪಥ್ಯವದು ತಾನೆ ಪಥ್ಯವೆನಲು ||೨೪||

ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಮೃಷ್ಟಭೋಜನದ, ನವ ಕುಸುಮ ಫಲ
 ವಸ್ತುಗಳ, ಕವ್ವುರದ ವೀಳಿಯದ, ಚಂದನದ
 ಕಸ್ತೂರಿ ಜವಾದಿಗಳ ಪರಿಮಳದ, ಕರ್ದಮದ ವಸ್ತ್ರಭೂಷಣ, ನಿತ್ತದ ||
 ವ್ರಸ್ತುತದ ಸನ್ಮಾನದಿಂದ ಮನ್ನಿಸಿದಂ ಸ-
 ಮಸ್ತ ಜನಮಂ, ಮದನನಾವ್ತ ಬಂಧುಗಳು ಪ್ರ-
 ಶಸ್ತ ಪೂಜೆಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ, ನೆರವರ್ಧನೆಯೆ ತಂದದೆಯೆ||೨೫||

ಬಂಡಾರವಳಿಳ ವಸ್ತುವನೊಂದು ತೃಣವಾಗಿ
 ಕಂಡು ವೆಚ್ಚಿಸಿ, ಚಂದ್ರಹಾಸನ ವಿವಾಹಮಂ
 ಕೊಂಡೆಸಗುತಿರ್ವನೊಲವಿ ಮದನನಿತ್ತ, ಕುಂತಳಪುರದೊಳವನತ್ತಲು ||
 ಅಂಡಲೆದು ಚಂದನಾವತಿಯೊಳ್ಳುಳಿಂದನಂ
 ದಂಡಿಸಿದನಾ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಜರೆದುರೆ ಬೈದು,
 ಹಿಂಡಿ, ಹಿಳಿದರ್ಧಮಂ ತೆಗದು, ಸೆರೆವನೆಗಿಕ್ಕಿ ನಿಗಳಮಂ ಕಾಲ್ಗೆ ಪೂಡಿ||೨೬||

ಹೆಕ್ಕಳಿಸಿ, ರಾಜ್ಯಮಂ ಕೊಟ್ಟಡೆನ್ನಂ ಮರೆದು,
 ಸೊಕ್ಕಿ ತನಗೊರ್ವ ಮಗನಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನ
 ಮಕ್ಕಳಾಟಕೆಯಿಂದ ದೇವತಾಲಯ ತಟಾಕಾರಾಮ ಕೊಡವೆಗಳನು ||
 ಇಕ್ಕಿ, ಕೆಡಿಸಿದೆಯೆಂದವನ ವಳಿತಮಂ ತೆಗದು,
 ಕಕ್ಕಸದ ಬಂಧನದೊಳಿರಿಸಿ, ಕುಂತಳನಗರಿ-
 ಗಕ್ಕರಿದೈತಂದನಾ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ವಾಹಕರನವಘಡಿಸಿ ನಡಸಿ ||೨೭||

ಕೊಂದವನೊ ವಿಷವನೂಡಿಸಿ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ,
ಮಂದಮುತಿಯಾಗಿ ಮರೆದಿವರ್ವನೊ, ಮಗನೊಬ
ಸಂದೇಹದಿಂ. ಚಂದನಾವತಿಯೊಳರದೆ, ಕುಂತಳಪುರಕೆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ||
ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೈತರೆ, ವಧದೊಳಿರಾಗಿ
ಬಂದು ನುಡಿದುದು ಸರ್ವನೊಂದು ನಿನ್ನಾಲಯದೊ
ಳಂದುವರೆಗೊಡವೆಯು ಕಾದಿದೆನದು ತನ ತನುಜನಿಂದ ಪ್ರೇಮದೆಂದು

||೨೮||

ಮಾನವರ ತೆರದೊಳಂತೆಂದೊರೆದು, ಫಣಿ ಬಿಲಕೆ
ತಾನಿಳಿಯೆ, ಕೇಳು, ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ, ಮಂತ್ರಿ ದು-
ಮ್ನಾನದಿಂ ನಗರದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆತರೆ ವಾಙ್ಮಘೋಷಣಂ ಕಿವಿಯೊಳಿಡಿಯೆ ||
ಏನಿದುತ್ಸವಮೂರೊಳೆಸೆ, ಕೂಡವರ್ ನಿನ್ನ
ಸೊನು ಮದನಂ ಚಂದ್ರಹಾಸಂಗೆ ವಿಷಯೆಗೆ ವಿ
ಧಾನದಿಂ ಮದುವೆಯು ಮಾಡಿಸಿದನದರೊಸಗೆ ಪ್ರೊಳಲೊಳಾದವುದೆಂದರು

||೨೯||

ಕೂರ್ವಸಿಯನಿಳುಹಿದಂತಾಯ್ತು ಕರ್ಣದೊಳಾಗ,
ಕಾರ್ತವಕ್ಷಿಗಳರುಣತೆಯನುಗ್ರ ಕೋಪದಿಂ,
ವಿರೂಪಿಣಿ ತನ್ನ ನೇಮವನಕಟ ಮಗನೆಂದು ವಲ್ಲಡಿಯುತ್ಪತ್ತಿ ||
ನಾರ್ತ ಸಂತೋಷದಿಂ ಬಂದನಂ ಕಾಲ್ಗಿರಗೆ,
ಚೀರ್ದು, ಸುತನಂ ಬೈದು, ಮಂತ್ರಿ ನಿಜ ಸದನಮು
ನೇರ್ದು, ಪೊನ್ನಂದಣಮನಿಳಿದಾತ್ಮಜಾತನಂ ನೋಡಿ ಮುಳಿದಿಂತೆಂದನು

||೩೦||

ಮದನನಂ ಮದುವಕ್ಕಳಂ, ಮಹಾವೈಭವದ
ಮದುವೆಯಂ, ತ್ಯಾಗಭೋಗವನುಚಿತ ರಚಿತಮಂ,
ಮುಖದಿಂದ ಬಣ್ಣಿಸುವ ಭಟ್ಟರಂ, ಬಿತ್ತರಿಸಿ ವರಸುವ ಮಹೀಸುರರನು ||
ಸುದತಿ ವಿಷಯೆಗೆ ತಕ್ಕ ವರನಿದುಹಾಸನೆಂ-
ದಿದಿರಾಗಿ ಬಂದಾರತಿಯನೆತ್ತಿ ನುಡಿದ ಶಶಿ
ವದನೆಯರನವಘಡಿಸಿ ಮಂತ್ರಿ ಬೈದಂ ತನ್ನ ಮನೆಗಾಪ್ತರಾದವರನು ||೩೧||

ರಂಜಿಸುವ ವೊಸಮುತ್ತಿ ನೆಸವ ಬಾಸಿಗದ ನೊಸ
 ಲಿಂ, ಜಡಿವ ಮಣಿಭೂಷಣಾವಳಿಯ ಕಾಂತಿಯಿಂ,
 ಮಂಜುಳ ಹರಿದ್ರ-ಕುಂಕುಮಚರ್ಚಿತಾಂಗದಿಂ, ಚೆಲ್ವಿಂದ ಸಂಗಡಿಸಿದ ||
 ಅಂಜುಳಿಗಳಿಂ, ಮೆರೆವ ದಂಪತಿಗಳಭಿನಮಿಸೆ,
 ಮಂಜರಂ ಮೆರಿ ಗಿಳಿಗಳೆಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಂತೆ,
 ನಂಜಡಿದ ಮನದಮಾತ್ಮಂ ನೋಡಿ, ತನ್ನ ಸುತನಂ ಬಯ್ಯುತ್ತಿಂತೆಂದನು||೩೭
 ಮೂಢ ನೀನೆಲವೆಲವೊ ಮದನ, ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ ನಾಂ
 ಗೂಢದಿಂ ಬರಸಿ ಕಳುಹಿದೊಡುರುವ ಕಜ್ಜ ಮಂ
 ರೂಢಿಯಂ ಮಾಡಿ ಕೆಡಿಸಿದೆ, ವಾಪಿ, ಹೃದಯಶೂಲವನೆನಗೆ ಮೇದಿಸಿ
 ಯೊಳು ||

ಗಾಢದಿಂ ಬಲಿದೆ, ನಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಾ
 ರೂಢನಾಗಿರಲೊಲ್ಲದಾರ್ಜಿಸಿದ ವಿತ್ತಮಂ
 ವೇಡೈಸಿದಖಳ ಜನಕಿತ್ತಿ, ವನವಾಸವೇ ಗತಿ ನಿನಗೆ ಹೋಗಿಂವನು ||೩೮||

ಪಿತನ ಮಾತಂ ಕೇಳ್ವು, ಮದನನುರೆ ಬೆರಗಾಗಿ,
 ಖತಿಯೇಕೆ ಜೇಯ, ನಿಮ್ಮಡಿಗಳ ನಿರೂಪಮಂ
 ಪ್ರತಿವಾಲಿಸಿದೆನಲ್ಲದಾಸತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಕಜ್ಜ ಮೇನಿದರೊಳು ? ||
 ಕ್ಷಿತಿಗೆ ಕೌತುಕವೆ ! ತಂದೆಯ ಮಾತಿಗಾಗಿ ರಘು
 ಪತಿ ವರ್ತಿಸನೆ ವಿಸಿನವಾಸದೊಳ್, ಪತ್ರ ಸಂ
 ಮತವಿಡಿದು ವಿಷಯೆಗೆ ವಿವಾಹಮಂ ವಿರಚಿಸಿದಡಾಯ್ತು ವನ ತನ-
 ಗೆಂದನು ||೩೯||

ಗನ್ನಗತಕದ ಮಾತು ಸಾಕನ್ನ ಕಣ್ಣ ಮುಂ-
 ದಿನ್ನಿರದೆ ಹೋಗಿಂದು ಮಂತ್ರಿ ಮಗನಂ ಬೈದು,
 ಮುನ್ನ ತಾಂ ಬರಸಿ ಕಳುಹಿದ ಪತ್ರಮಂ ತರಿಸಿ ನೋಡಿಕೊಂಡದರೊಳರ್ದ||
 ಭನ್ನಿಸಿದ ಭಾವಾರ್ಥಮಂ ತಿಳಿದು, ತಪ್ಪಿಲ್ಲ
 ವೆನ್ನ ತನಯನೊಳಿಂತು ಲೋಕದೊಳ್ ವಿಧಿಲಿಖಿತ-
 ಮನ್ನಿವಾರಿಪರುಂಟೆ ? ಶಿವಶಿವಾ ! ವೊಸತೆಂದು ಬಿಮುಸುಯ್ದು ಬೆರಗಾದನು

ವಿಷವೆ ಮೋಹಿಸುವಂತೆ ಕೊಡುವುದೆನಲಿತಂಗೆ
 ವಿಷಯೆ ಮೋಹಿಸಲೆಂಬ ಲೇಖನದ ಬರಹ ತಾಂ
 ವಿಷಮವಿದು, ವಿಧಿಕ್ಯತವೋ ! ತನ್ನ ಮೋಸವೋ ! ಬರೆದವನ ಮರವೋ !
 ಶಶಿಹಾಸನ ||

ಮೃಷೆಯೋ ! ಮದನನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ, ಮೊದಲಿನಗೆ
 ರಿಷಿಗಳಾಡಿದ ಮಾತು ಪುಸಿಯದೆಂದಾ ಮಂತ್ರಿ,
 ವಿಷಮಬುದ್ಧಿ ಯೊಳೊಂದುವಾಯಮಂ ಮನದೊಳಗೆ ನೆನೆದು ಚಿಂತಿಸು-
 ತೀರ್ಥನು ||೩೬||

ವಿಧುಹಾಸನಂ ಪಲವುವಾಯದಿಂದೀಗ ನಾಂ
 ವಧಿಸದಿದರ್ಡೆ, ತನ್ನ ಸಂತತಿಗೆ ಧರೆಯನಾ-
 ಳ್ತಧಿಕ ಸಂವದಮಾಗದವರಿಂದ, ಕುಲಘಾತಕಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ವಿಷಯೆ ||
 ವಿಧವೆಯಾಗಿರಲೆಂದು ಹೃದಯದೊಳ್ ನಿಶ್ಚೈಸಿ,
 ಮಧುರೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಮದುಮಕ್ಕಳು ಮನ್ನಿಸಿ, ವಿ-
 ವಿಧ ವೈಭವಂಗಳಂ ನಡಸಿ, ಜಾಮಾತನಂ ಮಂತ್ರಿ ಕರದಿಂತೆಂದನು ||೩೭||

ವೀರ ಬಾರೈ ಚಂದ್ರಹಾಸ, ನೀನಿನ್ನೆಗಂ
 ದೂರಮಾಗಿದೆ, ನಮಗಿನ್ನಳಿಯನಾದ ಬಳಿ-
 ಕೂರ ಹೊರ ವನದೊಳಹ ಚಂಡಿಕಾಲಯಕೆ, ಮದುವೆಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ
 ದಿನದೊಳು ||

ನೀರಜ ಸಖಾಸ್ತ ಸಮಯದೊಳೊರ್ವನೇ ಪ್ರೇಗಿ,
 ಗೌರಿಯಂ ಪೂಜಿಸಿ ಬಹುದು ನಮ್ಮ ವಂಶದಾ
 ಚಾರವಿದು ವರನಾದವಂಗೆ, ನೀನಿಂದಿದಂ ಮಾಡೆಂದು ನೇಮಿಸಿದನು ||೩೮||

ಲೇಸಾದುದೆಂದು ಮಾವನ ಮಾತಿಗೊಪ್ಪಿ, ಶಶಿ-
 ಹಾಸಂ ವ್ರಸೂನ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಗಳಂ ತರಿಸ-
 ಲಾ ಸಚಿವನತಿ ಗೂಢದಿಂದ ಚಂಡಾಲರಂ ಕರಸಿ ನೀವಂದಿನಂತೆ ||
 ಮೋಸದಿಂ ಬಿಟ್ಟು ಬಾರದೆ, ಚಂಡಿಕಾಲಯಕೆ
 ನೇಸರಂಬುಧಿಗಳಿಲರ್ಚನೆಗೆ ಬಹುನೋರ್ವ-
 ನೋಸರಿಸದಡಗಿಕೊಂಡಿದರ್ಥತನಂ ಕೊಲ್ಪುದೆಂದು ಬೆಸಸಿದನವರ್ಗೆ ||೩೯||

ವಿಜಯ ಕೇಳಾ ಸಮಯದೊಳ್, ಕುಂತಳೇಶ್ವರಂ
 ನಿಜ ಶರೀರಚ್ಛಾಯೆ ತಲೆಯಿಲ್ಲದಿರೆ ಕಂಡು,
 ದ್ವಿಜಶಿರೋಮಣಿ ಗಾಲವಂಗರುಪಲಾತನಿದು ಮೃತಿಗೆ ಕಾರಣಮೆನಲೈ ||
 ರುಜೆಗೆ ಮೈಗೊಡಬಾರದೇದು, ನಿರ್ವೋಕಮಂ
 ಭುಜಗವತಿ ಬಿಡುವಂತೆ, ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯಮಂ
 ತ್ಯಜಿಸಿ, ನಿರುಪಮಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯಂ ಪಡೆಯೆ ವನವಾಸಕುದ್ಯೋಗಿಸಿದನು
 ||೪೦||

ಗಾಲವನ ಪದಕೆರಗಿ, ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂದು, ಭೂ
 ವಾಲಕಂ ತನಗಿನ್ನು ನಾಕು ರಾಜ್ಯದ ಚಿಂತೆ,
 ಕಾಲಮಂ ಸಾಧಿಸುವೆನತುಲಯೋಗದೊಳಿನಗೆ ಸುತರಿಲ್ಲ ಧರೆಯನಾಗೆ, ||
 ಬಾಲೆ ಚಂಪಕಮಾಲಿನಿಯನಾಗೆ ಕುಡುವೆಂ ? ವಿ
 ಶಾಲಮತಿ ಬಿಸನೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳೆ, ಲಕ್ಷಣ ಸು
 ಶೀಲನಹ ಚಂದ್ರಹಾಸಂಗೆ ಮೇದಿನಿ ಸಹಿತ ಮಗಳನಿತ್ತವುದೆನು ||೪೧||

ಎಂದಡರಸಂ ಗಾಲವನ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಕೇಳ್ವು,
 ತಂದೆ ಮಾಡುವ ರಾಜಕಾರ್ಯಮಂ ನಿರ್ವಹಿಸು
 ತಂದು ಬಾಗಿಲೊಳಿದ ಮದನನು ಕರಸಿ, ಕೈವಿಡಿದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಿವಿಯೊಳ್ಳು,
 ಮುಂದೆ ನಮಗುರ್ವ ಕೆಲಸದ ಪೊರಿಗೆಯುಂಟು, ನೀ
 ನಿಂದುಹಾಸನನಿಲ್ಲಿಗೀಗೊಡಗೊಂಡು ಬಾ,
 ಸಂದೇಹಿಸದೆ ಪೋಗಿನಲೈ, ಭೂವಾಲನಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಪೊರಮುಟ್ಟನು||೪೨||

ಉತ್ತಮ ಹಯಾರೂಢನಾಗಿ, ಮದನಂ ಜವದೊ
 ಳಿತ್ತಣೆಂದೈದೆ, ರವಿ ಪಶ್ಚಿಮಾಂಬುಧಿಗಳವ
 ಪೊತ್ತು, ಪೊಂದಳಿಗೆಯೊಳ್ಳುಪ್ಪಫಲತಾಂಬೂಲಗಂಧಾಕ್ಷತೆಗಳನಿರಿಸಿ ||
 ಎತ್ತಿಕೊಂಡತ್ತಣೆಂ ಬಹ ಚಂದ್ರಹಾಸನನಿ-
 ದೆತ್ತ ಪೋದಪೆಯೆಂದು ಬಿಸಗೊಳಲ್ತವ ಪಿತಂ
 ತತ್ತ ಸುವ್ರತಮೆನಲ್ವಂಡಿಕಾ ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿ ಬಂದಪೆನೆಂದನು ||೪೩||

ತಟ್ಟನೆ ತುರುಗಮವನಿಳಿದಲೆ ಮರುಳೆ, ಪಿತನ
ಕಟ್ಟಳೆಯ ಚಂಡಿಕಾ ಪೂಜೆಗಾಂ ಪೋದವೆಂ,
ನಟ್ಟನೆ ಮಹೀಶ್ವರಂ ಪಿರಿದು ಕಜ್ಜಕೆ ನಿನ್ನನೊಡಗೊಂಡು ಬಾಯಿನಲ್ಲೆ ||
ಕಟ್ಟವಸರಕ ಬಂದೆನೆಂದರ್ಚನಾ ದ್ರವ್ಯ
ಮಿಟ್ಟ ವೈಂದಳಿಗೆಯಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಶ್ವಮಂ
ಕೊಟ್ಟಾತನಂ ಕಳುಹಿ, ವೊರಮಟ್ಟನೇಕಾಕಿಯಾಗಿ ಮದನಂ ವೊಳಲನು

||೪೪||

ತನ್ನ ಪಿತನಾಜ್ಞೆಯಂ ನಡಸುವ ಕುಲವ್ರತದ
ನನ್ನಿ ಶಶಿಹಾಸಂಗೆ ಭಂಗಮಾದವುದೆಂದು
ಮನ್ನಿಸಿ, ನೆರೆದ ಸೇವಕರನೆಲ್ಲರಂ ಕಳುಹಿ, ಮದನನೇಕಾಕಿಯಾಗಿ ||
ಉನ್ನತ ದ್ರುಮಪಂಡಮಂಡಿತದ ಒನದೊಳ್ಳು-
ಸನ್ನೆಯಾಗಿಹ ಚಂಡಿಕಾಲಯಕೆ ಬರುತಿರ್ಡ
ನನ್ನಿಗಂ ಕರತಳದ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪದ ವಾತ್ರಮೋಸರಿಸೆ ಬಿದ್ದುದಿಳಿಗೆ ||೪೫||

ಚೀರುತ ವೊಣರ್ಧವು ಬಿಡಾಲಂಗಳನ್ನಿಯಿಂ
ಕಾರಿದವು ರುಧಿರಮಂ, ಕೂಗಿದವು ಗೂಗೆಗಳ್,
ನಾರುತಿಹ ದುರ್ನಿಮಿತ್ತಂಗಳಂ ಕಂಡನಂ ವ್ರತಭಂಗಮವ್ಪುದೆಂದು ||
ಮೂರಿ ನಡೆಯುತ, ಮನದೊಳದರಿಂದ ಭೀತಿಗಳ್
ತೋರದಿರಲವನಿಯೊಳ್ ಚಂದ್ರಹಾಸಂಗೆನುತ
ಮೂರಂಬಕದೊಳೆಸವ ದೇವನರಸಿಯ ಭವನಕಾ ಮದನನೈತಂದನು ||೪೬||

ಖಳರಂತರಂಗಪ್ರವೇಶದ ವಿವೇಕಮಂ
ಬಳಸಿದರಿ-ಷಡ್ವರ್ಗಮೊತ್ತರಿಸಿ ಮುರಿವಂತೆ,
ಹೊಲಬರಿಯದೊಳವೊಗುವ ಮದನನಂ, ಮಂತ್ರಿಕಳುಹಿದಡಲ್ಲಿ ಬಂದಡಗಿದ||
ಕೊಲೆಗಡುಕ ಚಂಡಾಲರುಗಿದ ಕೈದುಗಳಿಂದ
ಕೆಲಬಲದೊಳಿದುರ್ ವೊಯ್ದಿರಿದು ಕೆಡಹಿದಡೆ, ಭೂ-
ತಳಕೆ ಬೀಳುತ್ತವಂ ಮಾಧವಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಸುದೊರೆದನು ಕ್ಷಣದೊಳು

||೪೭||

ಅವಘಡಿಸಿ ಮದನನಂ ಘಾತುಕರ್ ಚಂಡಿಕಾ
 ಭವನದೊಳ್ ಕೊಂದು, ನಿಲ್ಲದೆ, ಪೋದರಿತ್ತಲು—
 ತ್ಸವದಿಂದ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಕುಂತಳೇಂದ್ರನಂ ಕಾಣಲಾ ನೃಪನವಂಗೆ ||
 ಅವನಿಯಂ ಕೊಟ್ಟರಸು ಪಟ್ಟವಂ ಕಟ್ಟಿ, ಗಾ
 ಲವನ ಮತದಿಂದ ಗಾಂಧರ್ವವೈವಾಹದಿಂ
 ಕುವರಿ ಚಂಪಕಮಾಲಿನಿಯನಿತ್ತು, ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಬನಕೆ ತಾಂ ಪ್ರೊರಮಟ್ಟನು

|| ೪೮ ||

ಬಾಧಿಸುವ ಸುಖದುಃಖಮೊಡಲೆನಿವ ಸಂಸಾರ
 ಸಾಧನವನೆಲ್ಲಮಂ ತೊರೆದು, ಸತ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನ
 ಬೋಧಿತದ ಯೋಗಮಂ ಕೈಕೊಂಡು, ಸತಿ ಸಹಿತ ಗಾಲವನನುಜ್ಞೆಯಿಂದ||
 ಗೋಧೂಳಿ ಲಗ್ನದೊಳ್ ಪ್ರೊರಮಟ್ಟನಾ ಕುಂತ
 ಳಾಧಿವನರಣ್ಯವಾಸಕೆ, ಬಳಿಕ, ಚಂದ್ರಹಾ
 ಸಾಧೀನವಾಯ್ತವನ ಸಂಪದಂ, ಪುರುಷಸ್ಯ ಭಾಗ್ಯಮೆಂಬುದು ನಿಜಮೆನೆ||೪೯||

ಪಟ್ಟದರಸಾಗಲೈ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಬಳಿಕ,
 ಪಟ್ಟಣದ ಜನಮರಿಯಲೆಂದು, ಸಿಂಗರಿಸಿ ತೋ
 ಪಟ್ಟ ಗಜಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ನೃವಸುತೆ ಸಹಿತ ಪ್ರೊರಮಟ್ಟನುತ್ಸವದೊಳು ||
 ದಟ್ಟಡಿದ ವಾದ್ಯರವಮೊದರಿತೀನಾರ್ತ ಕಿವಿ
 ದಟ್ಟದಡೆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಭೀತಿ ಹೊ-
 ಯ್ದಟ್ಟಿತೇನೆಂಬೆನಿದು ಪ್ರೊಸತಲಾ ! ದೈವಕೃತಮೆಂದು ಸೈವೆರಗಾದನು||೫೦||

ಗಾಲವನ ಮತದೊಳೆನ್ನಂ ಕರಸದಿಂದು ಭೂ
 ವಾಲಂ ಕುಳಿಂದತನಯಂಗಳೆಯನೊಪ್ಪಿಸಿ, ವ
 ನಾಲಯಕೆ ತೆರಳಿದನೆ ! ಮದನನಿದ್ದೇಗೈದನೆಂದು ವಲ್ಮೀಕಿ, ಮಗನ ||
 ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸುತಿದನನ್ನೆಗಂ, ಭ್ರಮರಾರಿ
 ಮಾಲಿನಿವೆರಸಿ ಮಾವನಂ ಕಾಣಲೆಂದು, ಶುಂ
 ಡಾಲ ಮನ್ಮಥದಿಂದಮಿಳಿತಂದು ಶಶಿಹಾಸನರೆಗಿದಂ ಸಚಿವನಡಿಗೆ ||೫೧||

ಕಳೆವರಿವ ಕೋವದಿಂ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಶಾಚಾರ
ಮುಳಿಯಲಾಗದು ಚಂಡಿಕಾರ್ಚನೆಗೆ ನಡೆಯೆಂದು
ಕಳುಹಿದಡೆ, ನೀಂ ಮಾಡಿದುಜ್ಜು ಗಮಿದೇನೆಂದು ಕೇಳ್ದಡಾ ಶಶಿಹಾಸನು ||
ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಂ ಪ್ರೇಗುತಿರೆ, ನಡುವೆ ಕುಂ
ತಳ ರಾಜನರಮನೆಗೆ ತನಗವಸರವನಿತ್ತು
ತಳದರ್ನೊರ್ವನೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗನಂಬಿಕಾ ಪೂಜೆಗಿಂತಾಯ್ತು ಬಳಿಕೆಂದನು

|| ೫೭ ||

ಹಮ್ಮಿಸಿದಂ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಮನದೊಳಗೆಳೆಯ
ನಮ್ಮನೆಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನರಿದರಿದು, ಪರಹಂಸೆ-
ಯಮ್ಮಾಡಿ ಮಾನವಂ ಬಾಳ್ವಪನೆ? ದೀವನುಂ ಕೆಡಿಸುವ ಪತಂಗದಂತೆ ||
ನಮ್ಮಪಾಯವೆ ನಮಗವಾಯನುಂ ತಂದುದೆಂ
ದೊಮ್ಮೆ ನಿಜ ನದನನುಂ ವೈಕ್ಕಾರುಮರಿಯದವೊ-
ಲುಮ್ಮಳಿಸಿ ಶೋಕದಿಂ ಪ್ರೊರಮಟ್ಟನೇರಿಳಿದು ಕೋಟೆಯಂ ಕತ್ತಲೆಯೊಳು
||೫೮||

ವೊಂಟುವಗ್ಗದ ಶೋಕದಿಂದಿರದೆ ಪ್ರೊರಮಟ್ಟು,
ನಾಂಟುವೊತ್ತುವ ಮುಳ್ಳರಂಗಳಂ ಬಗೆಗೊಳದೆ,
ದೀಂಟೆಗುಳಿಗಳನರಿಯದೇಳುತ್ತ ಬೀಳುತ್ತ ತಲೆಗೆದರಿ ಬಾಯ್ಬಿಡುತ್ತ ||
ಕೋಂಟೆಗಳನೇರಿಳಿದು, ವರಿಘೆಯ ಜಲಂಗಳಂ
ದಾಂಟಿ, ಕತ್ತಲೆಯೊಳೂರ್ವನೆ ಮಂತ್ರಿ ಪೊಳಲ ವ್ಹರ
ದೋಂಟಿದೆಡೆಯೊಳ್ಳೆಲಿಸಿದಂಬಿಕಾ ಭವನಮಂ ಸಾರ್ವನವನೇವೇಳ್ವನು|| ೫೯ ||

ಪರಿದ ಪೂಮಾಲೆಗಳ, ಬಣ್ಣ ಗೊಳ್ಳಳ, ಬಲಿಯ
ಮರದ, ಪಳಗೊಳ್ಳಿಗಳ, ಭಸ್ಮ ಮಾದೊಡಲುಗಳ,
ಮುರಿಮುರಿದ ಗೂಡುಗಳ, ಕಳಲ್ಪ ಶಿಬಿಕೆಗಳ, ಚಿತಿಯೊಳ್ಳೇವ ಕುಣಪಂಗಳ||
ತುರುಗಿದೆಲುಗಳ ಜಂಬುಕಾವಳಿಯ ಗೂಗೆಗಳ
ಬಿರುದನಿಯ ಭೂತವೇತಾಳ ಸಂಕುಲದಡಗಿ
ನರಕೆಗಳ ಸುಡುಗಾಡೊಳಾ ಮಂತ್ರಿ ಚಂಡಿಕಾಲಯದೆಡೆಗೆ ನಡೆತಂದನು||೬೦||

ತಂಡತಂಡದ ಭೂತ ವಿತತಿಗಳ್ ತಲೆಗೆದರಿ

ಕೊಂಡು, ವೇರ್ಮರುಳಂತೆ ಬಹ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು

ಕಂಡು, ತಾವತಿಪಾತಕಂಗಳಂ ಮಾಡಿದ ಪಿಶಾಚರಗ್ಗ ಳೆಯರೆಮ್ಮ ॥

ಹಿಂದೊಳಿವನಾವನೆಂದಾವನ ಪಾಸದು-

ದ್ವಂಡವೊ ಶಿವಶಿವಾ ! ಎನುತಲಾ ಪ್ರೇತಗಳ್

ಮಂಡಲಾಕೃತಿಯಾಗಿ ನೆರೆದು ನಿಶಿಯೊಳ್ ನಲಿಯುತಿರ್ದವಾತನ

ನೋಡುತ್ತ ॥೫೬॥

ವಾಕಶಾಸನತನಯ ಕೇಳ್ವಳಿಕ ಮಂತ್ರಿಸುತ

ಶೋಕದಿಂದಲ್ಲಿಹ ಮರುಳ್ಳಳಂ ಕಾಣದವಿ-

ವೇಕದಿಂ ಬೇವ ಕುಣಪದ ಚಿತಿಯೊಳುರಿವ ಕಾಷ್ಠಂಗಳಂ ತೆಗೆದಕೊಂಡು ॥

ಆ ಕಾಳಿಕಾಲಯಕೆ ಬಂದದರ ಬೆಳಕಿನೊ

ಳ್ವಾಕ್ಯಕೀರ್ಣ ಕೇಶದ ನಿಮಿರ್ದ ಕೈಕಾಲುಗಳ್-

ನೇಕಾಯುಧದ ಗಾಯದೊಡಲ ರುಧಿರದ ಪ್ರೊಸಲ ಸುಕುಮಾರನಂ ಕಂಡನು

॥೫೭॥

ಉನ್ನಿಸಿದ*ನಿಜ ಮನೋರಥ ಮುಡಿಪೊರಗಿದಂತೆ

ತನ್ನ ಕುಲತರು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಂತೆ, ಸೌಭಾಗ್ಯ-

ದುನ್ನತ ಪ್ರಾಸಾದಮೊಗುಡಿಸಿ ಕೆಡೆದಂತೆ, ಮುರಿದ ಮೊಗಗಳ ಮೊಗದ ॥

ಬಿನ್ನಣದ ಬಿಟ್ಟ ಕಂಗಳ, ಬಿಗಿದ ಪುರ್ಬುಗಳ,

ಕೆನ್ನೀರೊಳವ್ವ ಕೇಶದ, ಶೋಣಿತಾಂಬರದ,

ಭಿನ್ನಮಾದಪಯವದ ನಂದನಂ, ಕಾತ್ಯಾಯನಿಯ ಮುಂದೆ ಮಡಿವಿರ್ದನು

॥೫೮॥

ಕಯ್ಯೊಳಹ ಕಾಷ್ಠಂಗಳಂ ಬಿಸುಟ್ಟು, ತನುಭವನ

ಮೆಯ್ಯ ಗಾಯಂಗಳಂ ತಡವಿ, ತಕ್ಕೈಯಿಸಿ, ಮಗು-

ಳೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮೊಗಕೆ ಮೊಗವಿಟ್ಟು, ಚುಂಬಿಸಿ, ಕುಮಾರ

ನಿನ್ನ ॥

ಅಯ್ಯನಾಂ ಬಂದೆನೇಳ್ವ ತಂದೆ, ನಾಡನಾ-

ರಯ್ಯ ಬೇಡವೆ ಕುದ ? ಕುಂತಳಾಧೀಶನೇ

ಗೆಯ್ಯ ಹೇಳದನೆನಗೆ ವಿವರಿಸದೇ ಸುಮ್ಮನಿರ್ದವೆಯಿಂದೊರಲ್ಪ ನವನು ॥೫೯॥

* ಉನ್ನತದ

ಬಂದನಿದೊ ಶಶಿಹಾಸನಸುಜೆಯಂ ಕೊಡು, ವಿಪ್ರ
 ಕೃಂದನುಂ ತಣಿಸು, ಬಹು ವಿಧದಿಂದ ನಾಂ ಬೈದೆ
 ನೆಂದು ಮುನಿದಿರಬೇಡ, ವೈಷ್ಣವ ದ್ರೋಹದಿಂದನಗಿಂತುಂಟಾಗಬಹುದೆ ? ||
 ಕಂದ ನೀನಚ್ಚತ ಪರಾಯಣಂ, ಶಿವ ಪೋಜ-
 ಕಂ, ದೇವ-ಗುರು ಧರಾಮರ ಸೇವಕಂ, ಮೋನ
 ದಿಂದಳಿವುದುಚಿತವೇ ? ಮದನ, ಮನ್ಮದದಾನೆ ಹಾಯುವಳಿಲ್ಲ ನಂದು ||೬೦||

ಮಿತ್ರಪ್ರಿಯಂ, ರಾಜ ತೋಷಿತಂ, ಮಂಗಳ ಚ-
 ರಿತ್ರಂ, ಬುಧಾಶ್ರಯಂ, ಗುರುಭಾವಿ, ಕವಿ ನುತಂ.
 ಚಿತ್ರಮಣಿ, ಮಂದರನಿಭಂ, ಭೋಗಿ, ಸಂತತಂ ಧ್ವಜವಜ್ರಕುಳಚರಣನು ||
 ಪುತ್ರ ನಿನಗಪ್ಪುದು, ನವಗ್ರಹ ಸ್ಥಿತಿಗಳ್ಳ-
 ರಿತ್ರಾಣಮಂ ಮಾಡಿದವರಿಲ್ಲ, ನಿನಗಾನೆ
 ಶತ್ರುವಾದೆಂ, ಮಗನೆ, ಹಾಯೆಂದು ಹಲುವಿದಂ ಮೂರ್ತಿ, ಶೋಕಾರ್ತನಾಂ ||೬೧||

ಕಂಬನಿಗಳರುಣಾಂಬುವಂ ತೊಳೆಯ, ಮುಂಡುಡಿ
 ಹಂಬಲಿಸಿ ಹಲುವಿದಂ, ಮರುಗಿ, ತನ್ನಿಂದಳಿದ-
 ನೆಂಬಳಲ್ಪಿಗೆ, ಮಂತ್ರಿ ಸೈರಿಸದೆ, ಕೆಲಬಲದ ಕುಂಬಂಗಳಂ ಹಾಯಲು ||
 ಕುಂಬಳದ ಕಾಯಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ, ನಿಜ ಮಸ್ತ-
 ಕಂ ಬಿರಿದು ಬಿದ್ದನುರ್ವಿಗೆ, ವೋದುದಸು ಕಾಯ
 ದಿಂ, ಬಳಿಕ, ನಂದಿದ ಸೊಡರ್ಗಳೆನೆ ಮೃತರಾಗಿ ಸುತ ತಾತರಿರುತ್ತಿರ್ವರು ||೬೨||

ಅರಿಯರಾರುಂ ಪುರದೊಳಿವರಿಲ್ಲ ಮಡಿದುದಂ,
 ತುರುಗಿದ ತಮಂಧನೊಯ್ಯನೆ ಜಾರಿತಳಿಕುಲದ
 ಸೆರೆಬಿಟ್ಟುದಂಬುಜದೊಳೊಡನೆ ತಲೆದೋರಿದಂ ತರಣಿ ಮೂಡಣ ದೆಸೆ
 ಯೊಳು ||

ಪೊರಮಟ್ಟ, ಚಂಡಿಕಾಲಯಕೆ ವೈಸಪೂಗಳಂ
 ತಿರಿತಂದು, ಪೂಜಿಸುವೊಡೊಳಪೊಗುವ ತಾಪಸಂ
 ಬೆರತು ಬಿದ್ದಿಹ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಂ ಕಂಡು, ಹಮ್ಮೈಸಿ ಪಿಸ್ತಿತನದನು ||೬೩||

ವಟ್ಟಣದೊಳಿರುಳೊಸಗೆ ಸಸರಿಸಿತು, ರಾಜ್ಯಮಂ
 ಬಿಟ್ಟು ವನಕ್ಕೆದಿದಂ ಕುತಳಾಧೀಶ್ವರಂ,
 ವಟ್ಟಮಾದುದು ಚಂದ್ರಹಾಸಂಗೆ, ಸೂನು ಸಹಿತೀ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗಿಲ್ಲಿ ||
 -ಕುಟ್ಟಿಕೆಡಹಿದರಾರೊ ? ಶಿವನಿವಾಡ್ಭುತಮೆನುತ
 ನೆಟ್ಟಗೆ ನೃವಾಲಯಕೆ ತಾನಸಂ ಬಂದು ಮೊರೆ
 ಯಿಟ್ಟಡೆ, ಕುಳಂದಜಂ ಕೇಳ್ವರದೆ ಪ್ರೇರಮಟ್ಟು ಕಾಲ್ನಡೆಯೊಳ್ಳಿತಂದನು

||೬೪||

ಚಂಡಿಕಾಲಯಕವಿಳ ಜನ ಸಹಿತ ನಡೆತಂದು,
 ದಿಂಡುಗೆಡದಿಹ ನೂವ ಮೈದುನರ ಹಾನಿಯಂ
 ಕಂಡು, ಕಡು ಶೋಕದಿಂದರೆ ನೊಂದು, ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ದೇವಿಯಂ
 ನೋಡುತ ||

ಖಂಡಿಸಿದೆಲೌ ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯಮಂ, ತವ್ವಾವು
 ದಂಡಲೆದು ವಡವೆನಿವರಸುಗಳಂ ಮೀರಿದಡೆ,
 ಪುಂಡರೀಕಾಂಬಕನ ಸಾಯುಜ್ಯಮೆನಗಾಗಲೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತನಾದನು ||೬೫||

ರಭಸದಿದ್ದೈತಂದು ಗೋಳಿಡುವ ಬಂಧುಜನ-
 ಕಭಯಮಂ ಕೊಟ್ಟು, ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ, ಶಶಿಹಾಸ-
 ನಭವನರಸಿಯಮುಂದೆ ಚತುರಶ್ರಮದೊಳ್ಕುಂಡಮಂ ತೆಗಸಿ ಬಳಿಕದರೊಳು||
 ಅಭಿಶೋಭಿಸಪೂಲಗ್ನಿಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ, ವಿಪ್ರ
 ಸಭೆ ಸಹಿತ ಕುಳ್ಳಿದುರ್, ಬಲಿದೀಪ ಮುಂತಾದ
 ವಿಭವಂಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಗುಡ ವಾಯನಾಜ್ಯ ತಿಲಹೋಮಂಗಳಂ ಬೇಳ್ವನು
 ||೬೬||

ಹೇಳಲೇನೈ ವಾರ್ಧ, ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಬಳಿಕ
 ಬಾಳಿಂದ ನಿಜ ದೇಹಮಾಂಸಮಂ ಕೊಯ್ತೊಯ್ದು
 ಬೇಳಿ, ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಗೆ ಶಿರವನರಿದವೆನೆಂದು ಖಡ್ಗಮಂ ಗೋಣ್ಗೆ ಪೂಡಿ, ||
 ಕಾಳಿ ನೀನವಿಳ ಶಕ್ತಿಗಳ ರೂಪಂಗಳಂ
 ತಾಳಿ, ಸರ್ವಾತ್ಮಕನ ಕೂಡಿ, ರಮಿಸುವೆಯಲಾ
 ವ್ಯಾಳಶಾಯಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿತಮಾಗಲೊಪ್ಪುಗೊಳ್ಳೆಂದರಿಯಲನುಗೈದನು ||೬೭||

* ಕೆಟ್ಟಿಣಿಸಿದವರಾರೊ

ಬೆಚ್ಚಿದಂತೆಸವ ಪೀರವನಿಳಿದು ರುದ್ರಾಣಿ
 ಚೆಚ್ಚರದೊಳ್ಳೆತಂದು ಕಯ್ಯ ಬಾಳಂ ಪಿಡಿದು,
 ನಿಚ್ಚಟದ ಹರಿಭಕ್ತಿಗಾಂ ಪ್ರೀತಿಯಂ ತಳೆದಿನಾತ್ಮವಥೆ ಬೇಡ ನಿನಗೆ ||
 ವೆಚ್ಚಿದ ಕುಸುಂತ್ರವಾವದೊಳಳಿದನೀ ಮಂತ್ರಿ,
 ವೆಚ್ಚಿಸಿದನಸುವನಾತನ ಸುತಂ ನಿನಗಾಗಿ,
 ಮೆಚ್ಚಿಸಿದೆ ನೀಂ ಮಗನೇ, ಒಯಕೆಯಂ ನೇಳೆರಡು ವರವನಿತ್ತವೆನೆಂದಳು

||೬೮||

ದೇವಿಯ ಪದಾಂಬುಜದೊಳೆರಗಿ ಕೈಮುಗಿದು, ನೀಂ
 ನಾನಾವ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರದೊಳೆನಗೆ ರಾ-
 ಜೀವನಾಭನ ಭಕ್ತಿ ದೊರಕೊಳಲಿದೊಂದು, ಮಡಿದಿಹ ಮಂತ್ರಿ, ಮಂತ್ರಿ-
 ಸುತನು ||

ಜೀವಿಸಲೆದೊಂದೀಗಲಂತೆರಡು ವರಮಂ ಕೈ
 ನಾವಲೋಕನದೊಳೆತ್ತಪುದೆಂದು ಮತ್ತೆ ಚರ
 ಣಾವನತನಾಗಲೈ, ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ, ಕ್ಷತಮಡಗೆ ಮೈದಡವುತಿಂತೆಂದಳು ||೬೯||

ಜಗದೊಳಾರಚ್ಯತ ಪ್ರೀತಿಯಂ ಮಾಡುವರಾ
 ಮಗನೇ, ತನಗಿಷ್ಟನವರಾಬಾಲ್ಯದಿಂದ ನೀ
 ನಗಧರಧ್ಯಾನಪರನಾಗಿರ್ಪೆ ನಿನ್ನ ಚರಿತವನೋದಿ ಕೇಳ್ವವರ್ಗೆ ||
 ಮಿಗೆ ವರ್ಧಿಪುದು ಮುಕುಂದಾಭಿರತಿ, ಮುಂದೆ ಕಲಿ
 ಯುಗದೊಳೆನ್ನಾಚ್ಛೆಯಿದು, ಹರಿಭಕ್ತಿ ನಿನಗೆ ಬೆಳ
 ವಿಗೆಯಾಗದಿರಪುದೆ ? ನಿನ್ನ ವಾಂಛಿತಕಿನ್ನು ಕಡೆಯುಂಟೆ ? ನೇಳೆಂದಳು
 ||೭೦||

ಎಂದು ಕಾರುಣ್ಯದಿಂ ತಾನೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ
 ನಿಂದು ಜಾನಿಸಲಾಗ, ತಲೆದೋರಿತಾಕ್ಷಣದೊ-
 ಳೊಂದು ಮೈಷ್ಣವಶಕ್ತಿ ಬಳಸಿದಾಯುಧಜಾಲದಿಂದದಂ ಕೊಟ್ಟು ಬಳಿಕ ||
 ಇಂದುಹಾಸನ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ನಿಜ ಕರವ
 ನೊಂದಿಸಿ, ತದೀಯ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶಂ ಗೈದ
 ಳಂದು ಕರ್ಣದೊಳಾತನ ಪ್ರೀತೆ, ಗಿರಿಜಾತೆ. ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೆ, ಮಾತೆ ||೭೧||

ತಾಯೆ, ವಾರ್ವತಿ, ಪರಮ ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಶಂಕರ
 ಸ್ತ್ರೀಯೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರಿ, ಜಗನ್ಮಾತೆ, ಸನ್ನತ
 ಚ್ಚಾಯೆ. ಸಾವಿತ್ರಿ, ಶಾರದೆ, ಸಕಲ ಶಕ್ತಿರೂಪಿಣಿ, ಕಾಳಿ, ಕಾತ್ಯಾಯಿನಿ. ||
 ಶ್ರೀಯೆ. ವೈಷ್ಣವಿ, ವರದೇ, ಜಿಂಡಿ, ಚಾಮುಂಡಿ, ನಿರ
 ವಾಯೆ, ನಿಗಮಾಗಮಾರ್ಚಿತೆ, ಮಂತ್ರಮಯಿ, ಮಹಾ
 ಮಾಯೆ ರಕ್ಷಪುದೆಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು ||೬೨||

ಹರಿಯವಕ್ಷಸ್ಥಳ ವನಜನ ವದನಾಬ್ಜಮಂ
 ಗಿರಿಶನ ಕಳೆಬರಾರ್ಥವನಿಂಬುಗೊಂಡೆಸವ
 ಪರಮ ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಕಾಲತ್ರಯದುವಾಸ್ತಿಗಧಿಪೇವಿ, ಗಾಯತ್ರಿ, ವರದೇ. ||
 ಗರುಡವಾಹಿನಿ, ಹಂಸಗಮನೇ, ವೃಷಭಾರೂಢಿ.
 ನಿರುಪಮ ಫಲಪ್ರದಾಯಿನಿ, ಪುಣ್ಯಮಯಿ, ಸಕಲ
 ದುರಿತಹರೆಯೆನ್ನನುದ್ಧರಿಸೆಂದು ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು ||೬೩||

ಮೊಳಗಿದವು ದೇವದುಂದುಭಿಗಳಂದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ-
 ಮಳೆಗರೆದರಭ್ರಮೋಳ್ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಮರ ತತಿ,
 ಬಳಿಕ ಶಾಂಭವಿ ಮಾಯವಾದಳನು ಪಸರಿಸಿತು ಮದನ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡ-
 ಲೊಳು ||

ಬಲ ರೂಪ ಕಾಂತಿಗಳ್ಳನ್ನಿನಂದದೊಳಿಸೆಯೆ.
 ಮಲಗಿದವರೇಳ್ವಂತೆ ಕಣ್ಣೆರೆದು ಕುಳ್ಳಿದರ್
 ಒಲವಿನಿಂ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಮಾವನಡಿಗೆ ಮಣಿದಪ್ಪಿದಂ ಮೈದುನನನು ||೬೪||

ಭೂವಲಯಕಿದು ಪೊಸತು, ಮರಣವಾದರೆ ಮತ್ತೆ
 ಜೀವಮಂ ಬರಿಸಿದವರುಂಟೆ ? ನಿನ್ನವೊಲೆಂದು
 ಕೈವಾರಿಸುವ ನಿಖಿಳ ಪೌರಜನ ಪರಿಜನಕೆ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಮುದದೊಳು ||
 ಕಾವರಾರ್, ಕೊಲ್ವರಾರ್, ಅಳಿವರಾರ್, ಉಳಿವರಾರ್.

ಭಾವಿಸಡೆ ವಿಷ್ಣು * ಮಾಯಾಮಹಿಮೆಯಂದರಿದು
 ನೀವೆಲ್ಲರುಂ ಕೃಷ್ಣಭಜನೆಗೈದವುಂದೆಂದು ಸಾರಿದಂ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ||೬೫||

* ಮಾಯಾಮಯಮಿದೆಂದರಿದು

ಇಮ್ಮಡಿಸಿತುತ್ಸವಂ ಬಳಿಕನಿಬರೈಲ್ಲರುಂ
 ಸುಮ್ಮಾನದಿಂದ ನಗರಪ್ರವೇಶಂ ಗೈದ-
 ರುಮ್ಮಳಿಸುತಿದಂ ಕುಳಿಂದಕಂ, ಪಾರ್ಥ ಕೇಳಾ ಚಂದನಾವತಿಯೊಳು ||
 ಸಮ್ಮತದೊಳಾತನಂ ಕರಸಿಕೊಂಡಾ ರಾಜ್ಯ-
 ಮಂ ಮಹಾವಿಭವದಿಂ ಧರಿಸಿದಂ ಚಂದ್ರಹಾ-
 ಸಮ್ಮದಾನ್ವಿತನಾಗಿ ವಿಷಯೆ ಚಂಪಕಮಾಲಿನಿಯರ ಸಂಭೋಗದಿಂದ || ೭೬ ||
 ನಂದನಂ ಜನಸಿವಂ ಬಳಿಕ ವಿಷಯಾ ಗರ್ಭ
 ದಿಂದ ಮಕರಧ್ವಜಾಖ್ಯಂ, ಕೂಡೆ ಸೌಭಾಗ್ಯ
 ದಿಂದ ಚಂಪಕಮಾಲಿನಿಯ ಬಸಿರೊಳುದಿಸಿದಂ ವಮ್ರಾಕ್ಷನೆಂಬ ಸೂನು, ||
 ತಂದೆಗಿಮ್ಮಡಿ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದರ್ಥರೆಯೊ-
 ಳಿಂದುಹಾಸಂಗೆ ಸಮವಾದ ನೃಪರಿಲ್ಲಾದು-
 ದಿಂದುವರೆಗಾತಂಗೆ ಮುನ್ನೂರು ವರುಷಮಿದರ್ವನೀಗ ವೃದ್ಧನಾಗಿ || ೭೭ ||

ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕಮಿಲ್ಲದಿಹ ಬಾಲಕಂಗೆ, ವರಿ
 ಶುದ್ಧ ಸಾಲಗ್ರಾಮಶಿಲೆಯ ಸಂಸರ್ಗದಿಂ-
 ದುದ್ಧತದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪದವಿ ಕೈಸಾರ್ವಜನಿಕನನ್ನ ಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ||
 ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂ ಪ್ರತಿದಿನದೊಳರ್ಚಿಸುವ ನರನಾವ
 ಸಿದ್ಧಿಯಂ ವಡೆದವನೊ ! ತನಗದರ ಪುಣ್ಯದಭಿ-
 ವೃದ್ಧಿಯಂ ಬಣ್ಣಿಸುವಡರಿದೆಂದು ಫಲುಗುಣಂಗಳಾ ನಾರದಂ ವೇಳ್ವನು || ೭೮ ||

ಹರಿಯ ಸಾಲಗ್ರಾಮಶಿಲೆಯ ಮಹಿಮೆಗಳನಾ-
 ದರದಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಪೂರ್ವ
 ಚರಿತಮಂ ವೇಳ್ವು, ವಂದನೆಗೊಂಡು, ದೇವಮುನಿ ಸರಿದನಂಬರಪಥದೊಳು ||
 ವರ ಭಾಗವತಶಿರೋಮಣಿಯ ದರ್ಶನದಿಂದ,
 ಪರಮ ಮೈಷ್ಣವ ಸಂಗತಿಯನಾಲಿಸಿದನೆಂದು,
 ಸುರನಗರದೆಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀವತಿಯ ಮೈದುನಂ ವರಿತೋಷಮಂ ತಾಳ್ವನು

|| ೭೯ ||

೩೨ ನೆಯ ಸಂಧಿ

ನರ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದೊಡಗೊಂಡು
ಶರನಿಧಿಯ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಬಕದಾಲ್ಪ್ಯನಂ ಕಂಡು
ತಿರುಗಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ್ ಸಿಂಧುದೇಶದ ಮೇಲೆ ಗಜನಗರಿ
ಗೈತಂದರು ||

ಕೇಳೆಲಾ ನರನಾಥ. ವಾರ್ಧಂಗೆ ನಾರದಂ
ವೇಳ್ವ ವೃತ್ತಾಂತಮಂ, ಬಳಿಕ ಸಂತೋಷಮಂ
ತಾಳ್ವ, ಕುಂತೀಸುತಂ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ವುರಕೆ ಮುಖನಾಗಿ ನಡೆಯುತಿರಲು.
ಅಲ್ಲೋರಿ ತಮತಮಗೆ ಭೂಪಾಲರೈದೆ ಕೆಂ-
ದೂಳ್ವೇವಲೋಕಮಂ ಕಿತ್ತೆತ್ತಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯ-
ಲಾಳ್ವದಿನ್ನೇನಂಬುಧಿಯೊಳವನಿತಳಮೆಂಬ ತೆರನಾಗೆ ಪದಹತಿಯೊಳು||೧||

ಬರುತಿರ್ದುರ್ದಾರ್ಜುನನ ಸೈನಿಕಂ ಕುಂತಳ ನ-
ಗರಿಗಾಗಿ, ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿವ ಕೇಳ್, ಇತ್ತ
ನರನ ವಾಜಿಗಳೂರ ಪೊರವಳಯದುಪವನದ ನಡುವೆ ತಮ್ಮಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ||
ತಿರುಗುತಿರೆ, ಕಂಡವರ್ ಕೌತುಕಮಿದೆಂದು ಬಂ-
ದೊರೆಯೆ, ಪದ್ಮಾಕ್ಷ ಮಕರಧ್ವಜರ್ ಪಿಡಿದದರ
ತಿರದ ಪಟ್ಟದ ಲಿಪಿಯನೋದಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ ತಂದೆಗೊಪ್ಪಿಸಿ ನುಡಿದರು ||೨||

ಜೀಯ ಬಿನ್ನ ಪವನವಧರಿಸಿಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕೌ
ತೇಯನ ಮಹಾಧ್ವರದ ವಾಜಿಗಳ್ ತಿರುಗಿ, ತರು
ವಾಯೊಳ್ಳಿಗಿ ಬಂದಡಾವು ಕಟ್ಟಿದವಿನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಬತಿಬಲರನು ||
ಸಾಯಕದ ಮೊನೆಯೊಳ್ಳಿಸಲಿ ಕಾಣಬೇಕೆನಲ್
ಪ್ರಿಯದಿಂ ತನಯರಂ ತೆಗೆದಪ್ಪಿ, ತಾನಭಿ-
ಪ್ರಾಯಮಂ ತಿಳಿದು ಹರುಷಿತನಾಗಿ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ನಯದೊಳಂತೆಂದನು

||೩||

ಮಕ್ಕಳಿರ ಕೇಳಿ. ತಾನುಂ ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಬಿಡ-
ದಕ್ಕರಿಂ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಧ್ಯಾನಿಸುವ ದೇವನೆಂ-
ತಕ್ಕೆ ಮೈದೋರುವಂ ಪಾರ್ಥನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆತಂದು ನಾವರಿಯೆವಲ್ಲ ||
ಸಿಕ್ಕಿದಡೆ ಕೃಷ್ಣ ದರುಶನದ ಪುಣ್ಯವೆ ನಾಕು,
ಮಿಕ್ಕ ಸುಕೃತದ ಗಸಣಿಯೇಕಿನ್ನು ? ಧರ್ಮಾಧ್ವ
ರಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವ ಕುದುರೆಗಳನ್ನಿ ಕಟ್ಟಿದಡೆ ಪುರುಷಾರ್ಥಮೇನೆಂದನು? ||೪||

ಧರಣಿಯೊಳ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಧರ್ಮವಾಕ್ಯತಿ ಯುಧಿ
ಪ್ಪಿರ ಭೂವನಾತನ ಹಯಂಗಳು ತಡೆದಪರೆ ?
ಪಿರಿದಾಯಸದೊಳವರ್ ಪಾಲಿಸಿದರಿನ್ನೆಗಂ ದಶ ಮಾಸದಿಂದ ಮೇಲೆ ||
ಅರೆದಿಂಗಳಾದುದಿನ್ನಿಹುದು ಪಕ್ಷತ್ರಯಂ
ವರುಷಕಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಿಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದರ್ಡ-
ಧ್ವರಮುಳವುದದರಿಂದ ನೀವೆ ರಕ್ಷಿಸಿ ಪಾಂಡವಂಗೆ ಕೊಟ್ಟಪುದೆಂದನು ||೫||

ತನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯೊಳ್ಳದೆ, ಕೃಷ್ಣ ಫಲುಗುಣ
ಗಿಗನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿದ ಹರಿಗಳಂ ಬಿಡದೆ, ಭೂಮಿಯೊಳ್
ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿ ನೀವು ಯಜ್ಞಕಾಲಕೆ ಧರ್ಮಜಂಗೆ ಕೊಡಲು ||
ಉನ್ನತದ ಸುಕೃತಮಾದಪುದು ನಮಗಿಂದು, ಸಂ
ಪನ್ನಮತಿ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ನಿಜ ಕುಮಾರರಂ
ಮನ್ನಿಸಿ, ತುರಂಗರಕ್ಷೆಗೆ ಕಳುಹಿ ಪಡೆವೆರಸಿ ಮೊಳಲ ಮೊರಗಿರುತ್ತಿರ್ದನು ||೬||

ತುರಗಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟದರ ಕೂಡೆ ಸೇನೆ ಸಹಿ
 ತಿರದೆ ಪದ್ಮಾಕ್ಷ ಮಕರಧ್ವಜರ್ ಪೋದ ಬಳಿ-
 ಕರವಿಂದನಾಭ ದರ್ಶನಕೆ ಲೋಲುಪನಾಗಿ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಮುದದೊಳು ||
 ಪುರದ ಹೊರವಳಯದೊಳ್ ಸೇನೆಯಂ ಕೂಡಿ ಕೊಂ-
 ಡಿರುತಿರ್ದನನ್ನೆಗಂ ಮೇರೆದಪ್ಪಿದ ಮಹಾ
 ಶರಧಿಯಂತರ್ಜುನನ ಮೋಹರಂ ತಲೆದೋರಿತೆತ್ತಣದ್ಭುತಮಿದನಲು ||೭||

ಸಮತಳಿಸಿ ಫಲುಗುಣನ ಸೇನೆ ಬಹುದಂ ಕಂಡು,
 ಸಮರಕಭಿಮುಖನಾಗಿ ತನ್ನ ಮೋಹರ ಸಹಿತ-
 ಸಮ ಚಂದ್ರಹಾಸನೈತರಲಾಗ ಮುರಹರಂ ಸಕಲ ಭೂವಾಲಕರನು ||
 ಕ್ರಮದಿಂದ ನಿಲಿಸಿ, ವಾರ್ಧಂಗೆ ನಾರಧಿಯಾಗಿ,
 ಕಮಲ ಸುಗದಾ ಶಂಖ ಚಕ್ರದ ಚತುರ್ಭುಜದ
 ಕಮನೀಯ ರೂಪಮಂ ಕೈಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನಾತನ ಸಮ್ಮುಖಕೆ
 ರಥವನು ||೮||

ನೋಡಿದೈ ವಾರ್ಧ ವೈಷ್ಣವ ಶಿರೋಮಣಿಯನೆನೆ,
 ಮೂಡಿ ಮುಳುಗುವ ಮಾಧವಧ್ಯಾನ ಚೇತನದ
 ಸೂಡಿದ ಮುಕುಂದ ವಾದಾಬ್ಜ ತುಳಸೀಪೂತ ಮಸ್ತಕದ ಸತ್ತ್ವಗುಣದ ||
 ಬೀಡಿನಿವ ಕಲಿ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ ಕಂಡು, ತಾಂ
 ಮಾಡಿದಗ್ಗದ ಪುಣ್ಯದಿಂ ಜನ್ಮ ಸಫಲವಾ-
 ಯ್ತಾಡಲೇನನೆ ದೇವ, ತನ್ನ ಬಿನ್ನಪವನವಧರಿಸೆಂದನಿಂದ್ರಸೂನು ||೯||

ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಂ, ತಪೋವೃದ್ಧಂ, ವಯೋವೃದ್ಧ
 ನೀ ನರೇಶ್ವರನೀತನಂ ಕಾದಿ ಜಯಿಸುವ ವಿ-
 ಧಾನವೆಂತನಗೆ ಬಿಸೆಂದರ್ಜುನಂ ಕೇಳ್ತಡಸುರಾರಿ ಕರುಣದಿಂದ ||
 ಧ್ಯಾನಿಸುವನಾಬಾಲ್ಯದಿಂದೆನ್ನನೀತಂಗೆ
 ತಾನೊಲಿದೆನೆಂದು ನಿಜ ರೂಪಮಂ ತೋರಲಾ
 ಭೂನಾಥನಂಬುಜಾಕ್ಷನ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯಂ ಕಂಡು ಪುಳಕಿತನಾದನು||೧೦||

ಕಂಬು ಚಕ್ರಾಬ್ಜ ಕೌಮೋದಕಿಗಳಂ ಧರಿಸಿ,
ಪೊಂಬಟ್ಟಿಯಂ ತಾಳ್ವು, ಕೌಸ್ತುಭದ ಲೋಭಾವ
ಲಂಬದಿಂ ಸರ್ವಾಭರಣ ವಿಭೂಷಿತನಾಗಿ, ದಿವ್ಯಮಾಲೆಗಳನಾಂತು ||
ತುಂಬಿದವಯವದ ಲಾವಣ್ಯಲಹರಿಗಳ ವಿಸ-
ಟಂಬರಿವ ಕರುಣರಸದೇಳನಗೆಯ ಸಿರಿಮೋಗದ
ಶಂಬರಾರಿಯ ಪಿತಂ, ಪಾರ್ಥನ ರಥಾಗ್ರದೊಳ್ಕಣ್ಣೆಸದನಾ ನೃಪತಿಯು||೧೧||

ಕಂಗಳ ನೀಕ್ಷಣದ ನೌಖ್ಯಮಂ ಸೂಸುವುದ-
ಕಂಗಳ ಪೊನಲ್ತಡೆಯೆ, ಹರುಷದಿಂದೇಳ್ವ ಪುಳ-
ಕಂಗಳನೆಗಳೈಯಿಂ ಭಯಭರಿತ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಬಾಗಿ ರಥವಿಳಿದು ಬಂದು ||
ಮಂಗಳ ಪವಿತ್ರ ಕೋಮಲ ಪಾದಪದ್ಮಯುಗ
ಳಂಗಳ ಸಮೀಪದೊಳ್ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಪ್ರಣಾ-
ಮಂಗಳ ವಿಧಾನಮಂ ಮಾಡುತ್ತಿರೆ, ಹರಿ ತೆಗೆದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿದಂ ಕೃಪೆ
ಯೊಳು ||೧೨||

ಅಸುರಾರಿ ಬಳಿಕರ್ಜುನನ ವದನಮಂ ನೋಡಿ,
ನಸುನಗುತ, ನುಡಿದನೇತಕೆ ಸುಮ್ಮನಿಹೆ ? ಧರ್ಮ
ಶಶಿಹಾಸನತಿಬಲಂ, ವರಿಣತಂ, ಧ್ರುವಸನ್ನಿಭಂ, ತನಗೆ ಭಕ್ತನಿವನು ||
ಒನೆದು ನೀನಾಲಿಂಗಿಸೆನೆ, ದೇವ ನಿಮ್ಮಡಿಗ-
ಳುಸಿರುದುವಲಾ ತನ್ನ ಮಾರ್ಗಗತಿ ಲೇಸನ್ಯ-
ರೆಸಗುವಂದದೊಳಾಚರಿಸೆ ಭಯಾವಹಮೆಂದು ಭೀಷ್ಮಸಂಗರದೊಳೆನಗೆ
|| ೧೩ ||

ಅದರಿಂದ ಕಾಳಗವೆ ತನಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಮೀ
ಪದದೊಳಾಲಿಂಗನಮುಚಿತಮಲ್ಲ, ವೃದ್ಧನಹ-
ನದರಿಂದ ಬೇಕಾದಡೀತಂಗೆ ವಂದಿಸುವೆನೆನೆ, ತನ್ನ ಕಿಂಕರರ್ಗೆ ||
ಮುದದೊಳೆರಗಿದಡೆ, ಮೇಣವರನಪ್ಪಿದಡೆ ತ-
ಪ್ಪದು ಮಾನವರ್ಗೆ ಕಪಿಲಾಗೋಸಹಸ್ರ ದಾ-
ನದ ಪುಣ್ಯಮೆನ್ನ ಭಕ್ತರನಾದರಿಪುದಧರ್ಮವೆ? ವಾರ್ಧ ಹೇಳೆಂದನು ||೧೪||

ತನ್ನ ಶರಣರ ಜೀವನವೆ ತನಗೆ ಜೀವನಂ,
 ತನ್ನ ಶರಣರ ಬೇರೆ ತಿಳಿಯೆ ತಾಂ ಬೇರಲ್ಲ,
 ತನ್ನ ಶರಣರ ಹೃದಯಕಮಲದೊಳ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾಗಿ ತಾನಿರುತಿರ್ಪೆನು ||
 ನಿನ್ನ ತೆರದಲಿ ಮರುಳರಾರುಂಟು ಲೋಕದೊಳ್ ?
 ನಿನ್ನ ತೆರದಿಂದೀತನೆನಗೆ ಬೇಕಾದವಂ
 ನಿನ್ನ ತೆರನೇನೆಂದು ಜರಿದು ಕೌಂತೇಯನಂ ಕೇಳ್ವನಸುರಾರಿ ನಗುತ ||೧೫||

ಭೂಪಾಲ ಕೇಳ್, ಬಳಿಕ, ಫಲುಗುಣಂ ಕೃಷ್ಣನ ನಿ-
 ರೂಪಮಂ ಕೈಕೊಂಡು ಹರುಷದಿಂದಾಗ ನಿ-
 ಷ್ಪಾಪನಾಗಿದ ಚಂದ್ರಹಾಸನಂ ಬಂದು ಗಾಢಾಲಿಂಗನಂ ಗೈಯಲು, ||
 ಆ ಪೊಡವಿಸತಿ ನುಡಿದನೆಲೆ ವಾರ್ಧ, ಕದನದಾ-
 ಳಾಪಮಂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಾಡಿದಡೆ, ನೃಪ ಮುಖಂ
 ಲೋಪಮಹುದೆಂದು ಕಳುಹಿದೆನೆನ್ನ ತನುಜರಂ ತುರಗ ರಕ್ಷಾರ್ಥಮಾಗಿ
 || ೧೬ ||

ಹಲವು ಮಾತುಗಳೇಕೆ, ನಮಗೆ ನಿಮಗಾಶ್ರಯಂ
 ಜಲಜಾಕ್ಷನಾಗಿದ ಬಳಕಾವ ಧರ್ಮ ಕೌ
 ಶಲಮಕಟ ! ಸಾಕಿನ್ನು, ವಾರ್ಧ, ನಿನ್ನಶ್ವಂಗಳು ತರಿಸಿಕೊಡುವೆನೆನುತ ||
 ಬಲಸಹಿತ ಕುದುರೆಗಾವಲೈ ವೋಗಿಹ ಸುತರ
 ಬಳಿಗೆ ಚರರಂ ಕಳುಹಿ, ಕರಸಲವರೈತಂದು
 ಫಲುಗುಣನ ವಾಜಿಗಳನೊಪ್ಪಿಸಿ, ಮುರಾರಿಯಂ ಕಂಡರತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ||೧೭||

ನರನೊಡನೆ ಸಖ್ಯಮಾಡುದು, ಬಳಿಕ, ಬಂದ ನೃಪ-
 ವರರೆಲ್ಲರಂ ಪ್ರಿಯದೊಳಾದರಿಸಿದಂ ಕೂಡೆ
 ಹರಿಯನತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದೈದೆ ಕೊಂಡಾಡಿದಂ ನಿರುಪಮಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ||
 ಪರಿಪರಿಯ ಗುಡಿತ್ತೋರಣಾವಳಿಯ ರಚನೆ ಮಿಗೆ,
 ಪುರಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈಸಿ ತಂದನುತ್ಸವದಿಂದ
 ಸಿರಿಯನುರೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಭೂಪುರಂದರನಂತೆ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ಮೆರೆದನು ||೧೮||

ಇಂದುಹಾಸಾಶ್ರಯದೊಳಿದರ್ಬಿಳ ಪುರಜನಂ
ಕಂದರ್ಪತಾತನಂ ಕಂಡು, ಕೃತಕೃತ್ಯಮಾ
ಯ್ತಂದಿರಾ ವಲ್ಲಭನ ಸಂದರ್ಶನಕೆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ನಿಜಸೂನು ಸಹಿತ ||
ಬಂದು ನಿರ್ಧೂತಕೆಲ್ವಿಷನಾಗಿ, ಸಾದರದೊ
ಳಂದು ಗಾಲವನಸುರಮರ್ದನನ ವಾದಾರ
ವಿಂದಮಂ ವಿವಿಧಾಗಮೋಕ್ತದಿಂ ಪೂಜಿಸಿದನತಿ ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ||೧೯||

ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಚಂದ್ರಹಾಸಂ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಮಂ
ಪೀತಾಂಬರನ ಚರಣಸರಸಿರುಹಕರ್ಪಿಸಿದ
ನಾತಂ ಧನಂಜಯನ ಸಮ್ಮತದೊಳೊನೆದು ವಿಷಯಾಕುಮಾರಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು ||
ಖ್ಯಾತಮಾದರ್ಬಿಳ ವಸ್ತುಗಳೊಡನೆ ಗಜಪುರಕೆ
ದೂತರಂ ಕಳುಹಿ, ಸತ್ಯತನಾಗಿ ಭೂಪತಿ
ವ್ರಾತ ಸಹಿತಲ್ಲಿ ಮೂರಿರುಳಿದುರ್, ಪೊರಮೊಟ್ಟೆನೈದೆ ಕುದುರೆಗಳ ಕೂಡೆ ||೨೦||

ಮುಪ್ಪಾದಿನೆಲೆ ಮಗನೆ, ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನದಿಂದ
ತವ್ವದೆನಗಿನ್ನು ಮೋಕ್ಷದಲಾಭಮಸುರಾರಿ
ಗೊಪ್ಪಿಸುವೆನೀ ತನುವನಿವರಧ್ವರಂ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ವನಕಾಂ ಪೋಪೆನು ||
ಬಪ್ಪದಿಲ್ಲದರಿಂದ ನಗರಕರಸಾಗಿ ಸುಖ-
ಮಿಪ್ಪುದೆಂದಿರಿಸಿ ನಿಜ ತನಯರಂ, ಶರಧಿಗಣೆ
ಯವ್ವ ನೈನಿಕದೊಡನೆ ಪೊರಮಟ್ಟನಾ ಚಂದ್ರಹಾಸನರ್ಜುನನ ಕೂಡೆ ||೨೧||

ಪುತ್ರ ಸಂಪದಮಾಯುರಾರೋಗ್ಯಮರಿವು ಶತ
ವತ್ರನಾಭನ ಭಕ್ತಿ ದೃಢವಾಗಲೀತನ ಚ-
ರಿತ್ರಮಂ ಕೇಳ್ವವರ್ಗೊಂದು ಹರಿ ವರವನಿತ್ತಾತನಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ||
ಸುತ್ತಾಮಸುತನ ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆ ತೆರಳ್ವಂ ಧ-
ರಿತ್ರಿಯೊಳ್ಳೇಶ ದೇಶದೊಳರ್ಪ ಭುಜಬಲ
ಕ್ಷತ್ರಿಯೋತ್ತಮರಂಜಿ ತುರಗಂಗಳಂ ತಡೆಯದಭಿನಮಿಸಿ ಬಿಡು

ತಿರ್ದರು || ೨೨ ||

ಶಬ್ದ ಕೋಶ

ಅಂಕಿತ ಗುರುತು, ಎಣಿಕೆ
 ಅಂಚೆ ಹಂಸ
 ಅಂಜನ ಕಾಡಿಗೆ
 ಅಂಜುಳಿ ಬೊಗಸೆ
 ಅಂತಸ್ಥ ಅಂತರಂಗ
 ಅಂಬರ ವಸ್ತ್ರ
 ಅಗ್ಗಳಿಕೆ ಶೌರ್ಯ
 ಅಚ್ಚೆಗ ಆಶ್ಚರ್ಯ
 ಅಡನು ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳು
 ಅರ್ಣವ ಸಮುದ್ರ
 ಅಣೆ ಮುಟ್ಟು, ಸ್ಪರ್ಶಿಸು
 ಅಣ್ಣೆ, ಕಲ್ಲೊಡ್ಡಿ ಆಟದ ಹೆಸರು

ಗಳು

ಆಧಟ ಬಂಟ, ವೀರ
 ಅಧ್ವ ಮಾರ್ಗ, ದಾರಿ
 ಅನಿಲಜನ ವಾಯುವೇಗ
 ಅವರದಿಗ್ಬಾಗ ವಡುವಣ, ವಶ್ವಿನು
 ಅಪಹೃತ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
 ಅರ್ಭಕ ಕೂಸು, ಶಿಶು
 ಅಭ್ಯಗ್ರ ಜಾಗ್ರತೆ, ತ್ವರೆ
 ಅಮೃತಾರ್ಚಿ ಚಂದ್ರ
 ಅಮ್ಮದೆ ಶಕ್ತಳಾಗದೆ
 ಅಮಿತ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ
 ಅರಕೆಗೆಯ್ ಹುಡುಕು
 ಅರಿಷ್ಟಾಂಶ ಕೊನೆಯ ಚರಣ
 ಅಲತಿಕೆ ಅಲತಿಕೆಯ ರಸ
 ಅವಗಡಿಸು ಆಕ್ರಮಿಸು
 ಅಶ್ಮ ಕಲ್ಲು

ಅಸಿಯ ತೆಳ್ಳನ್ನ
 ಅಹಿ ಹಾವು
 ಅಹಿತರು ಶತ್ರುಗಳು
 ಅಳ್ತಿ ಪ್ರೀತಿ
 ಆಕುಲ ಸಮೂಹ
 ಆಖ್ಯಾತಿಸು ಹೇಳು
 ಆರ್ತರು ದುಃಖಿತರು
 ಆಯತ ಹತ್ತುನಾವಿರ
 ಆಲಿ ಕಣ್ಣು
 ಆಸರ ಆಯಾಸ
 ಆಹವ ಕಾಳಗ, ಯುದ್ಧ
 ಆಳಿಯರು ಗೆಳತಿಯರು, ಸಖಿಯರು
 ಆಳ್+ತೋರಿ(ಆಳ್ವೀರಿ) = ಶೌರ್ಯ
 ತೋರಿಸಿ

ಇಂದ್ರಜ ಅರ್ಜುನ
 ಇರ್ಕೆ ಸ್ಥಳ, ತಾಣ
 ಇಟ್ಟಿ(ಯಷ್ಟಿ) ಈಟಿ, ಭಾಲೆ
 ಇಟ್ಟಣಿಸು ಕೂಡು, ಗುಂಸಾಗು
 ಇಡಿ ತುಂಬು
 ಇನ-ಶಶಿ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ
 ಇಭವುರ ಹಸ್ತಿನಾವುರ
 ಇರುಬೆ ತಿವಿತ
 ಉಗಿದ ಬಿಚ್ಚಿದ
 ಉಚ್ಚಳಿಸು ಒಳಹೊಕ್ಕು ಹೊರಬರು
 ಉತ್ತಮಾಂಗ ತಲೆ
 ಉತ್ತರಿಸು ದಾಟು
 ಉದ್-ವೃತ ಉದ್ಭಟತನ, ಸೊಕ್ಕು
 ಉದ್ಯಾಪನ ವ್ರತಪೂರ್ತಿ, ವಿಧಾನ

ಉನ್ನಿಸು ಊಹಿಸು
ಉವಕಂಠ ಸಮೀಪ
ಉವಲ ಕಲ್ಲು
ಉವಹತಿ ನಾಶ, ಮರಣ
ಉವಾಸ್ತಿ ಔವಾಸನ
ಉಮ್ಮಳಿಸು ಆತುರಗೊಳ್ಳು
ಉರು ಉಗ್ರ, ಕರಿಣ
ಉರುಬಿ ವೇಗ, ಉಗ್ರತೆ
ಉಲ್-ಉದಕ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ನೀರು
ಉರ್ವರೆ ಭೂಮಿ
ಉರ್ವಮಂತ್ರ ಮಹತ್ವದ
ಅಲೋಚನೆ

ಉಷ್ಣ ಒಂಟಿ
ಊಡಿಸು ಉಣಿಸು
ಎಡಹಿ ತಪ್ಪಿ
ಎಡೆಯಾಟ ಬರಹೋಗುವಿಕೆ
ಎರಕೆ ರೆಕ್ಕೆ
ಎಳತಟ ಎಳೆವಾಟ
ಏಕಾರ್ಥ ಒಂದೇ ವಸ್ತು
ಐಕಿಲ್ ಮಂಜು, ಹಿಮ
ಐದು ಬರು (ಐದಿ ಬಂದು)
ಐದೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಒಗ್ಗಾಗಿ ಗುಂಪಾಗಿ
ಒಗುವ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ
ಒಚ್ಚ ಸ್ವಚ್ಛ
ಒಚ್ಚೇರಗಣ್ಣ ಬೊಗನೆಗಣ್ಣ
ಒಡರ್ಚು ಒಳಹೊಗು
ಒಪ್ಪಿಡಿ ಒಂದು ಹಿಡಿ
ಒರಸು ಹೋಗಲಾಡಿಸು
ಒರೆ ಕವಚ

ಒಸಗೆ ಉತ್ಸವ
ಒಳ್ಳು ನೊಗಸು
ಓವರು ಪ್ರಿಯರು, ನಲ್ಲರು
ಓವು ಕಾವಾಡು
ಓಸರಿಸು ಹಿಂಜರಿಯು
ಕಂಚುಕ ಶೆಲ್ಲೆಯ ಸೆರಗು
ಕಜ್ಜು ಕಾರ್ಯ
ಕಟ್ಟಿಸಕ ಅತಿಶೋಭೆ
ಕಡವರ ಹೊನ್ನು, ಬಂಗಾರ
ಕಡಿಕ ಕಟಕ, ಕೊಲ್ಲುವನ
ಕೃಣಿತ ಧ್ವನಿ, ಸವಳ
ಕದಪು ಗಲ್ಲ
ಕರ್ದಮ ಕೆಸರು
ಕಬರಿ ಮುಡಿ, ತುರುಬು
ಕಂಬು ಶಂಖ
ಕರುಬನು ಮತ್ಸರವನ್ನು
ಕರುಬರು ಮತ್ಸರಿಗಳು, ಹೊಟ್ಟೆ-
ಕಿಚ್ಚುಳ್ಳವರು
ಕಳಕಳಿಸು ತಳತಳಿಸು
ಕಳಭ ಆನೆಯ ಮರಿ
ಕಳವರಿವ ಸುಡುಸುಡುವ
ಕಳೆ ಅಂಶ, ೧/೧೬
ಕಳೆದುಳಿದ ಹರೆಯದ
ಕಾಯಜ ಘನ, ಅಂಗಜ
ಕಾಂಚಿ ವಟ್ಟಣದ ಹೆಸರು
ಕಾಂಚೀ ಪ್ರದೇಶ ಸಡುಭಾಗ, ಕಟಿ-
ಪ್ರದೇಶ
ಕಾತುದು ಕಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಿತು
ಕಾವುರುಪರು ನೀಚರು
ಕೀರ ಗಿಳಿ

ಕುಜವಂಶ ದುಷ್ಟಕುಲ
 ಕುಟ್ಟಲ ಮೊಗ್ಗಿ
 ಕುಪಣ ಹೆಣ
 ಕುಂತಳ ಕೂದಲ
 ಕುತ್ತೂರ ಪೊದೆ, ಹೊದರು
 ಕುಂಭಸ್ಥಳ ಗಂಡಸ್ಥಳ
 ಕುಂಭಿಣಿ ಭೂಮಿ
 ಕುರುಪು ಗುರುತು
 ಕುರಂಗ ಚಿಗರಿ
 ಕುಲಿ ವಜ್ರ
 ಕೂರ್ದಸಿ(ಕೂರ್+ಅಸಿ)=ಮೊನೆ-

ಯಾದ ಕತ್ತಿ

ಕೂವರು ಪ್ರಿಯಜನರು
 ಕೂಲ ತಟ
 ಕೇಕಿ ನವಿಲು
 ಕೇಳಿನನ ಆಟದ ತೋಟ,

ಕ್ರೀಡೋದ್ಯಾನ

ಕೊಂಚಿ ಕ್ರೌಂಚ
 ಕೊಡವೆ ಧರ್ಮಶಾಲೆ
 ಕೋಕಿ ಚಕ್ರವಾಕ
 ಕೋಕನದ ಕೆಂದಾವರೆ
 ಗಡಣ ಸಮೂಹ
 ಗಣಕರು ಲೆಕ್ಕಿಗರು, ಕರಣಿಕರು
 ಗಣಿಕೆ ಸೂಳೆ, ವೇಶ್ಯೆ
 ಗರ್ತ ತಗ್ಗು
 ಗನ್ನಗತಕ ಕೃತಕ, ಕಪಟ
 ಗಬ್ಬಿ (ಗರ್ವಿ) ಪ್ರಬಲ
 ಗಸಣಿ ಕಷ್ಟ, ಘರ್ಷಣ
 ಗಳ ಕುತ್ತಿಗೆ, ಕೊರಳು

ಗೀರ್ವಾಣಪತಿ ಇಂದ್ರ, ದೇವತೆಗಳ
 ಒಡೆಯ

ಗಾಡಿ ಸೊಬಗು, ಸುಭಗತೆ
 ಗುಡ ಬೆಲ್ಲ
 ಗೋಳಕ ದುಂಡು, ಗುಂಡು
 ಗೃಷ್ಟಿ ಒಂದೇ ಕರವುಳ್ಳ ಆಕಳು
 ಘಾತಾಳಿಕೆ ಮೋಸ
 ಚಮರು ಚತುರತೆ, ಜಾಣ್ಮೆ
 ಚಮರಿ ಚೌರಿ, ಚಾಮರ
 ಚಲ+ಅವಾಂಗ ಚಂಚಲವಾದ
 ಕುಡಿನೋಟ

ಚಷಕ ಮಧ್ಯಪಾನವಾತ್ರೆ
 ಚಾಮೀಕರ ಹೊನ್ನು
 ಚಿತ್ರಭಾಸು ಬೆಂಕಿ, ಅಗ್ನಿ
 ಚೂತ ಮಾವು
 ಚೆಚ್ಚರ ಬೇಗ
 ಜುಭಾರಿ ಇಂದ್ರ
 ಜನಗಡಿಸು ಕಡಿಮೆನಾಡು
 ಜಸ ಪ್ರೀತಿ
 ಜಾಗರ ಹರಿಸ್ತರಣೆ ಕೀರ್ತನೆಗಾಗಿ
 ಏಕಾದಶಿ ದಿನಸ ರಾತ್ರಿ
 ಎಚ್ಚರಿರುವ ವಿಧಾನ

ತಡಿ ತೀರ, ದಂಡೆ
 ತಣ್ಣಸ ತಂಪು
 ತತ್ತಳ ತಳಮಳ
 ತತಿ ಸಮೂಹ
 ತಮಾಲ ಹೊಂಗಿ
 ತಲ್ಪ ಹಾಸುಗೆ
 ತವಿಸು ಕಡಿಮೆನಾಡು

ತಳವು ತಡಮಾಡು
 ತಳುವು ನೂಕು
 ತಾವಡಿ ಸರ, ಮಾಲೆ
 ತಿಣ್ಣ ಭಾರ
 ತಿಗುರಿ ಹಚ್ಚಿ, ತಿಂಡಿ
 ತ್ರಿವಳಿ=ಹೊಟ್ಟೆಯಮೇಲಿನ ಮೂರು
 ಗೆರಿಗಳು, ಸೌಂದರ್ಯ ರೇಖೆಗಳು
 ತೀಡು ಬೀಸು
 ತುಕ್ಕು ಮುತ್ತು, ಮುಕುರು
 ತುಡುಕು ಹಿಡಿ
 ತುತ್ತಿಸಿದ ನುಂಗಿದ
 ತುರುಗಲ ಸಮೂಹ
 ತುಳುಕಾಡು ಹೊರಸೂಸು
 ದಧಿ ನೊಸರು
 ದರ್ವಕ ಮನ್ಮಥ
 ದರಹಾಸ ಎಳೆನಗು, ಮಂದಸ್ಥಿತ
 ದಳ ಚಿಗುರಲೆ
 ದೌತಾರ ಕೊತುವನ, ಒಡೆಯ
 ದಾಯ ದಾನ
 ದ್ವಿರದ ಆನೆ
 ದಿವ ಸ್ವರ್ಗ
 ದಿವಿಜಪಥ ಆಕಾಶ
 ದೀಂಟೆಗುಳಿ ಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳ
 ಡೂರ್ವಾ ಕರಿಕೆ, ಗುಕೆ
 ದೇವಾಂಗ ಬಟ್ಟ
 ದೇಸಿಗ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ
 ಧಾತ್ರಿ ದಾದಿ, ತೊತ್ತು
 ನಕ್ರ ನೊಸಳೆ
 ನಕಿಲ್ಪಿಷ ಹೊಲಿಸಿಲ್ಲದ

ನಂಜು ವಿಷ
 ನಲಗು ಮುದುಡು, ಸ್ತೇನವಾಗು
 ನಾಡವಳಿತ ದೇಶದಾಡಳಿತ
 ನಿಗಳ ಬೇಡಿ, ಬಂಧಿಸುವ ಸರಪಳಿ
 ನಿಧಾನ ನಿವ್ವೇಷ, ಹೊಳೆಟ್ಟಿ ಹಣ
 ನಿರ್ಮೋಕ ಹಾವಿನ ಸರೆ
 ನಿಯಾಸ ರಸ, ನೀರು
 ನಿಯೋಗ ಆಜ್ಞೆ, ಅವುಣಿ
 ನಿಯೋಗಿ ರಾಯಭಾರಿ
 ನಿರವದ್ಯ ದೋಷರಹಿತ
 ನಿರಾಲಂಬ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದ
 ನಿವಾಳಿಸು ದೃಷ್ಟಿತಿಗೆ
 ನಿಷ್ಕ ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯ
 ನೀಲಾಳಕಿ ಕಪ್ಪು ಕೂದಲುಳ್ಳವಳು
 ನುಂವು ನುಣುಪು
 ನೆರೆ ಮರ್ಮ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವದು
 ನೇಲ್ವು ಜೋತಾಡುವ
 ನೇಸರ್ ಸೂರ್ಯ
 ನೋಂಪಿ ವ್ರತ
 ಪ್ರಕರ ಸಮೂಹ, ಗುಂಪು
 ಪಚ್ಚಳ ಪಕ್ಕೆ
 ಪಡೆ ಸೈನ್ಯ
 ಪತ್ತು ವಿಧ ಸುತರು= ೧) ಔರಸ ೨)
 ದತ್ತು ೩) ಕ್ಷೇತ್ರಜ ೪) ಮಗಳ ಮಗ
 ೫) ಕಾನೀನ ೬) ಗೂಢ ೭) ಸ್ವಯಂ
 ದತ್ತು ೮) ಪ್ರೀತ ೯) ವಾಲಿತ
 ೧೦) ಅಪವಿಧ
 ಪ್ರತತಿ ಸಮೂಹ
 ಪದ್ಮಾಕ್ಷ ಕಮಲದ ಮಣಿ

ಪದುಳ ಹತ್ತರ
ಪರಪುಟ್ಟ ಎರಡನೆಯವರಿಂದ

ವ್ರೇಷಿತ

ಪರಾಕಾಡೆ ಕೇಳಲು ಅವಕಾಶ
ವಾದರೆ

ಪರಿಘೆ ಅಗಕ್ಕೆ
ವಲ್ಲಟ ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ವನಡಿಸು ಮಲಗು

ವ್ಲವಗ ಕಪಿ

ವ್ರವಾಳ ಚಿಗುರು

ವ್ರಸಂಗ ಕೀರ್ತನೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ
ವ್ರಸಂಗ

ವ್ರಸೂನ ಹೂ

ಪಂಣು ಹೂಡು

ವಾಘೇಯ ದಾರಿಯ ಬುತ್ತಿ

ಪೀಯೂಷ ಅಮೃತ

ವೃಂದ್ರ ನಾಮ, ಹೆಸರು

ವೃರಹೂತ ಇಂದ್ರ

ವೃಳಿನ ಉಸುಕು

ಸೃಳಂದಿಯರು ಬೇಡರ ಹೆಂಗಸರು

ವೆರ್+ಮಡು ದೊಡ್ಡ ಮಡುವು

ವ್ರೇಣ್ಮ ಉಂಟಾಗು

ವ್ರೇರೆಗೆ ಬಳಿಗೆ

ವ್ರೇರೆಯೇರು ಹರುಷಿಸು

ಬರುಟ ನವಿಲು

ಬಳುವಳಿ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡ

ತಕ್ಕ ಉಡುಗೊರೆ

ಬಾಣಸಿಗ ಅಡುಗೆಯವ

ಬಾಸೆ ಹೊಟ್ಟೆಯಮೇಲಿನ ಕೂದ-

ಲಿನ ಸಣ್ಣ ನಾಲು

ಬಾಂದಳ ಅಕಾಶ

ಬಾಳ್ ಒಡ

ಬಿಜ್ಜಣ ಬೀಸಣಿಕ

ಬಿತ್ತರದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ

ಬಿನದ ವಿನೋದ

ಬಿಸಜನಾಭ ಕಮಲನಾಭ, ವಿಷ್ಣು

ಬೆಳಗಾಯಿ ಬೇಲದ ಕಾಯಿ

ಬೇಲಂಬ ಕೆಲಸ

ಬೈಚಡು ಅಡಗಿಸು

ಭಂಜಕ ಗೊಂಬೆ

ಭಂಜನು ನಾಶಗೊಳಿಸು

ಭ್ರಮರಾರಿ ಸಂಸಿಗೆ

ಭಾಸುರ ಮನೋಹರವಾದ

ಭುಲ್ಲವಿಸು ಮರುಳುಮಾಡು

ಭ್ರೂ ಹುಬ್ಬು

ಭೇಷಜ ಔಷಧ

ಮಕರಪತ್ರ ಗಲ್ಲದಮೇಲೆ ಬರೆಸು

ಕೊಳ್ಳುವ ಚಿತ್ರ

ಮಖ ಯಜ್ಞ

ಮೃಗಯಾ ಬೇಟೆ

ಮಂಜರ ಬೆಕ್ಕು

ಮಂಜು ಮನೋಹರವಾದ

ಮಡ ಹಿಮ್ಮಡ

ಮಡಲಿಸು ಹಬ್ಬು

ಮಂಡನ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ

ಮಧುವರ್ಕ ವರಪೂಜೆ

ಮನ್ನೆಯರು ರಾಜರು, ದೊರೆಗಳು ರೂಢಿ ನಾಮಾನ್ಯ
 ಮಮ್ಮಲ ಮರಮರ ರೋಲಂಬ ಭ್ರಮರ
 ಮರುಳ ದೆವ್ವ, ಭೂತ ಲಾಜಾ ಭತ್ತದರಳು
 ಮೃಷೆ ಸುಳ್ಳು ಕಲ್ಪನೆ ಲಾಂಛನ ಚಿಹ್ನೆ, ಗುರುತು
 ಮಲಯಜ ಗಂಧ ಲುಬ್ಧಕ ಜೀಡರಸ, ಲೋಭಿ
 ಮಲೆನ ಎದುರಿಸುವ ವೃತ್ತ ಪರ್ತುಳ, ದುಂಡನ್ನ
 ಮಾಗಿ ಚಳಿ ವರುಷ ಸೃಷ್ಟಿ, ಮಳೆ
 ಮಾಡ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ವ್ಯಾಕೀರ್ಣ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ
 ಮಾಡಿಸು ಹೋಗಲಾಡಿಸು ವಾಯಸ ಕಾಗೆ
 ಮಾಡದ ಹೊಲಸಾಗದ ವ್ಯಾಳ ಹಾವು, ಸರ್ಪ
 ಮಿಂಡೆ ತಾರುಣ್ಯಪ್ಪಳ ವ್ಯಾಳರಾಯಿ ಶೇಷಶಾಯಿ
 ಮುಕ್ತಾಳ ಮುತ್ತಿನ ರಾಶಿ ವಿಡಾಯ ವೈಖರಿ, ಬೆಡಗು
 ಮುಗಳ್ ಅಂಬು ವಿಸಟಂಬರ ಹಬ್ಬ
 ಮೂರಂಬಕ ಮುಕ್ತಾಣ್ಣ, ಶಿವ ವೀಚಿ ಅಲೆ, ತೆರೆ
 ಮೆಲ್ಲಾಸು ಮೆತ್ತನ್ನ ಹಾಸುಗೆ ವೇದಿ ಜಗುಲಿ
 ಮೇಲುದಿ ನೆರಗು ವೃಂದಾರಕರು ದೇವತೆಗಳು
 ಮೊಗಸು ಎರಿಹೋಗು ಶಕಟ ಬುಡಿ
 ಮೊಳೆ ಕುಟ್ಟು ಶಶಾಂಕ ಚಂದ್ರ
 ಮೊಳೆಗಾಣೆಸು ಮಾಡಿಸು ಶಾತಕುಂಭ ಚಿನ್ನ
 ಮೇಖಲೆ ಉಡುದಾರ, ನಡುಕಟ್ಟು ಶಿಖರಿ ಮೊನೆಯಾದ, ಹರಿತಾದ
 ಮೋಹರ ಸೈನ್ಯ, ದಂಡು ಶೀತಳನುರೀಚ ಚಂದ್ರ
 ರಜ್ಜು ಹಗ್ಗ ಶಿರಃಪ್ರಧಾನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ
 ರಸಾಲ ಮಾವು ಶೈವಾಲ ಹಾವನೆ
 ರಾಜಿ ಸಮೂಹ ಷಂಡ ಸಮೂಹ
 ರುಚಿ ಕಿರಣ ಕ್ಷತ ಗಾಯ
 ರುಜುವಾದ ಸರಳವಾದ, ಸಹಜ- ಸಗ್ಗಳೆ ಬತ್ತಳಿಕೆ, ತೊಗಲಿನ ಚೀಲ
 ವಾದ ಸಮನಿಸು ಒದಗು, ವ್ರಾಪ್ತವಾಗು
 ರುಚೆ ಜಡ್ಡು, ಬೇನೆ ಸರಳ ಬಾಣ
 ರುಧಿರ ರಕ್ತ, ನೆತ್ತರು ಸಲ್ವು ಸೇರು

ಸಾರ್ಚು ಹೊಗಿಸು

ಸ್ವಾದನ ತಿನಿಸು

ಸಾಮಜೋಲ್ಲಾಸ ಸಾಮ-

ಗಾಢೋಲ್ಲಾಸ

ಸಾಯಕ ಬಾಣ

ಸಿಂಗಾಡಿ ಬಾಣ

ಸಿತವಾಹನ ಅರ್ಜುನ

ಸಿದ್ಧಾಯ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿವ

ಕಪ್ಪು-ಕಾಣಿಕೆ

ಸುತ್ತಾಮ ಇಂದ್ರ

ಸು+ಧಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿ

ಸುಧೌತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಗೆದ

ಸುಯಿಧಾನ ರಕ್ಷಣೆ, ಕಾವಲು

ಸೂಡು (ಸೂಳು) ಧರಿಸು

ಸೆಡೆದ ಡೊಂಕಾದ

ನೇಸೆ ಅಕ್ಷತೆ

ಸೈಪಿಡು ಸಂತೈಸು

ಸೊಡರ್ ದೀಪ

ಸೊವಡು (ಸೊಗಡು) ಮದ್ದೋದಕ

ಸೋವು ಕತ್ತರಿಸು, ಕಡಿ, ಸವರು

ಸಂಘಾತ ಗುಂಪು, ಹಿಂಡು

ಸಂಭಾದಿತ ಮುಚ್ಚಿದ

ಸಂತರ್ವಣ ಭೋಜನ

ಸುಭಾವಿಸು ಆದರಾತಿಥ್ಯ ಮಾಡು

ಹರಿವಾಸ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರತದಿವಸ.

ಏಕಾದಶಿ

ಹರಿದ್ರಾ ಅರಿಶಿಣ

ಹರಿವದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಾದೆ. ಆಕಾರ

ಹೃಷ್ಟ ಸಂತುಷ್ಟ

ಹರಿತರು ಓಡಿಬರು

ಹಾಸು ಕೊರಳಪಟ್ಟಿ, ವಾಶ

ಹಿಳಿದು ನಿರ್ದಯತೆಯಿಂದ ನೆಳೆದು

ಹೆಕ್ಕಳಿಸು ಪ್ರೀತಿಸು

ಹೊಡಕರಿಸು=ತಲೆದೋರು, ಹೆಚ್ಚಾಗು

ಹೊನಲು ಹೊಳೆ, ನದಿ

ಹೊಳವು ಕಾಂತಿ

